HEBREW GOSPEL OF MATTHEW

George Howard

ISBN 0-86554-470-0

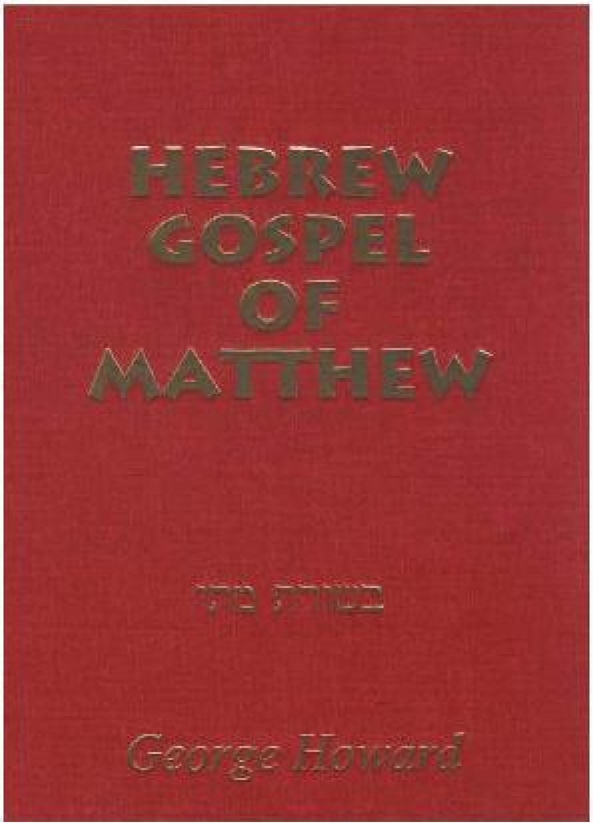

ISBN 0-86554-470-0
50000

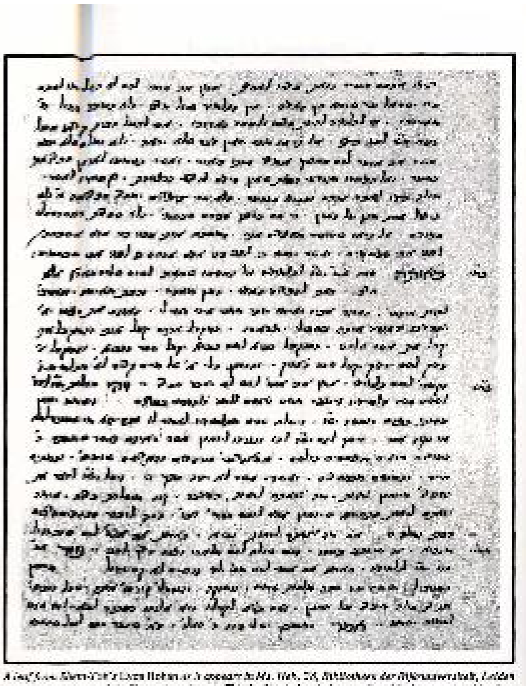

A leaf from Shem-Tob's Even Bohan as it appears in Ms. Heb. 28, Bibliotheek der Rijksuniversiteit, Leiden (manuscript siglum A in Howard's edition). This leaf includes the late medieval Hebrew gospel, Matthew 10:[illegible]–11:15; the marginal notes indicate parashot [illegible], [illegible], and [illegible] of the text. A printed transcription of this portion of Shem-Tob's Hebrew Matthew, along with Howard's English translation, appears in the present edition on pages [illegible]. An interesting and significant play on words (see pages [illegible]) occurs in lines 6 and 5 from the bottom of this leaf ([illegible] kings) and ([illegible] angels). Of interest also is the occurrence of one of Shem-Tob's polemic notes which begins with the third word from the right of the last line on this sample leaf.

Hebrew Gospel of Matthew

by
George Howard
Professor of Religion
University of Georgia

MERCER UNIVERSITY PRESS
• 1995 •

ISBN 0-86554-442-5 MUP/H352

Hebrew Gospel of Matthew
Copyright ©1995
Mercer University Press, Macon, Georgia USA
All rights reserved
Printed in the United States of America
April 1995
Reprinted Fall 2000
Reprinted Fall 2002

The paper used in this publication
meets the minimum requirements
of American National Standard
for Information Sciences—Permanence of Paper
for Printed Library Materials, ANSI Z39.48-1984.

Library of Congress Cataloging in Publication Data

Bible. N.T. Matthew. Hebrew. Ibn Shaprut. 1995.
Hebrew Gospel of Matthew / by George Howard.
xiv+240 pp. 6x9" (15x23 cm.).
English and Hebrew.
Revised edition of : The Gospel of Matthew
according to a primitive Hebrew text.
Hebrew text of Matthew, extracted from Shem Tov Ibn Shaprut's
Even bohan, presented with English translation and commentary.
Includes bibliographical references and indexes.
ISBN 0-86554-442-5 (alk. paper).
1. Bible. N.T. Matthew. Hebrew. Ibn Shaprut—Criticism, Textual.
I. Howard, George, 1935– .
II. Ibn Shaprut, Shem Tov, fl. 1375–1380. Even bohan.
III. Bible. N.T. Matthew. English. Howard. 1995. IV. Title.
BS2574.H4 1995
226.2'044—dc20 95-16849
CIP

Contents

Preface to the Second Edition vii
Acknowledgments ix
Introduction xi
Witnesses Used in This Edition xii
Interrelationships among the Witnesses xiii
Text and Apparatus xiii
The Translation xiv
Abbreviations and Notations xiv

Part One
Shem-Tob's Hebrew Matthew

The Hebrew Text and English Translation 1-151

Part Two
Analysis and Commentary

Shem-Tob's Matthew and the Hebrew/Aramaic Matthean Tradition . . 155
Papias and Other Early Christian Writers 155
Du Tillet, Münster, and Allusions to
and Quotations from Matthew in Early Jewish
and Anti-Christian Writings 160
The Evidence from Shem-Tob's Comments 173
Shem-Tob's Hebrew Matthew:
A Literary, Textual, and Theological Profile 177
Linguistic Characteristics of the Hebrew Text 177
The Verb 179
Pronouns 180
Vocabulary 181
Other Constructions 182
Revision and Modification of the Hebrew Text 182
Literary Characteristics of the Hebrew Text 184
Puns 184
Word Connections 185
Alliterations 190
Textual Nature of Shem-Tob's Hebrew Matthew 190
Shem-Tob and Codex Sinaiticus 191

Shem-Tob and the Short Ending of Matthew 192
Shem-Tob, the Old Syriac, and the Old Latin 194
Shem-Tob and the Other Gospels 196
Shem-Tob and the Coptic Gospel of Thomas 203
Shem-Tob and the Pseudo-Clementine Writings 205
Shem-Tob and the Tol'doth Yeshu 206
Shem-Tob and the *Protoevangelium of James* 211
Theological Motifs in Shem-Tob's Matthew 212
The Law 212
The Gentiles 214
The Christ 216
John the Baptist 218
Different Meanings in Shem-Tob's Matthew 223
The Divine Name 229
Other Interesting Readings in Shem-Tob's Matthew 232
Summary and Conclusion 233

Indexes 235
Subjects 235
Authors 237

Preface to the Second Edition

It is now eight years since the first edition of this work appeared under the title *The Gospel of Matthew according to a Primitive Hebrew Text* (1987). As with all pioneering projects, the book contained a number of errors, typographical and otherwise, and raised a series of questions. This second and fully revised edition, retitled *Hebrew Gospel of Matthew*, intends to eliminate the errors and address the questions.

Considerable attention has been given to making the translation more readable. It has also been revised with regard to accuracy.

The analysis section of the book has largely been rewritten to take into account a series of studies I have published on the text since 1987. I have also tried to state things more clearly and less dogmatically. The main thrust of this second edition is to demonstrate that the Hebrew Matthew contained in Shem-Tob's *Even Bohan* predates the fourteenth century. In my judgment, Shem-Tob the polemist did not prepare this text by translating it from the Latin Vulgate, the Byzantine Greek, or any other known edition of the Gospel of Matthew. He received it from previous generations of Jewish scribes and students.

It is my hope that the modifications of the present work will provide the reader with a text of Shem-Tob's Hebrew Matthew that is basically free from error and one that is set in a proper historical and linguistic context.

University of Georgia
17 October 1994
George Howard

For Tere

Acknowledgments

First Edition

I wish to acknowledge with appreciation the British Library of London for permission to print portions of its copy of the *Even Bohan*, catalogued Add no. 26964. This manuscript serves as the base text for Matthew 1:1–23:22 in this volume. I also acknowledge with appreciation the Ivan F. and Seema Boesky Family Library, the Jewish Theological Seminary of America of New York City, for permission to print portions of its copy of the *Even Bohan*, catalogued Ms 2426 (Marx 16). This manuscript serves as the base text for Matthew 23:23–end in this volume. Finally, I express with appreciation the financial grant from the office of the Vice President for Research of the University of Georgia that helped make this publication possible.

University of Georgia
29 July 1987

George Howard

Second Edition

For this second edition, renamed *Hebrew Gospel of Matthew*, I acknowledge the following.

Cambridge University Press, for permission to reprint George Howard, "A Primitive Hebrew Gospel of Matthew and the Tol'doth Yeshu," *New Testament Studies* 34 (1988): 60-70.

Harvard Theological Review, for permission to reprint George Howard, "A Note on the Short Ending of Matthew," *Harvard Theological Review* 81 (1988): 117-20.

Society of Biblical Literature, for permission to reprint George Howard, "The Textual Nature of an Old Hebrew Version of Matthew," *Journal of Biblical Literature* 105 (1986): 49-63, and idem, "The Textual Nature of Shem-Tob's Hebrew Matthew," *Journal of Biblical Literature* 108 (1989): 239-57.

E. J. Brill (Leiden), for permission to reprint George Howard, "A Note on Codex Sinaiticus and Shem-Tob's Hebrew Matthew," *Novum Testamentum* 34 (1992): 46-47.

Sheffield Academic Press, for permission to reprint George Howard, "A Note on Shem-Tob's Hebrew Matthew and the Gospel of John," *Journal for the Study of the New Testament* 47 (1992): 117-20.

University of Georgia
1 April 1995

George Howard

Introduction

A complete Hebrew text of *Matthew* appears in the body of a fourteenth-century Jewish polemical treatise entitled *Even Bohan* (אבן בחן, "The Touchstone"). The author, Shem-Tob ben-Isaac ben-Shaprut (sometimes called Ibn Shaprut), was born in Tudela in Castile in the middle of the fourteenth century. He later settled in Tarazona in Aragon where as a physician he practiced medicine. There he completed the *Even Bohan* in 1380. He revised his work several times—in 1385, around 1400, and even later—by adding another five books or sections to the original twelve.[1] Most manuscripts contain either fifteen or sixteen chapters, not always arranged in the same order. Of the original books, usually the first deals with the principles of the Jewish faith, the next nine deal with passages in the Bible that were disputed by Jews and Christians, the eleventh discusses haggadic sections in the Talmud used by Christians or Jewish proselytes to Christianity, and the twelfth (sometimes thirteenth) contains the entire Gospel of Matthew in Hebrew, with polemical comments by Shem-Tob interspersed throughout the text.

Part one of the present volume contains the Hebrew text of Matthew found in Shem-Tob's treatise. A critical apparatus, noting manuscript variation, accompanies the text, and an English translation appears on facing pages. The polemical comments of Shem-Tob have been eliminated so that the gospel text may run continuously from beginning to end without interruption.

Part two contains an analysis of Shem-Tob's Hebrew Matthew, including its place within the traditional Hebrew/Aramaic-Matthew tradition, and a literary, textual, and theological profile.

[1] For a discussion of these later additions see Alexander Marx, "The Polemical Manuscripts in the Library of the Jewish Theological Seminary of America," in *Studies in Jewish Bibliography and Related Subjects in Memory of Abraham Solomon Freidus (1867–1923)* (New York: The Alexander Kohut Memorial Foundation, 1929) 247-78, esp. 265-70; W. Horbury, "The Revision of Shem Tob Ibn Shaprut's *Eben Bohan*," *Sefarad* 43 (1983): 221-37; W. Horbury, Review of *The Gospel of Matthew according to a Primitive Hebrew Text*, *JTS* 40 (1989): 166-69.

Witnesses Used in This Edition[1]

Ms. Add. no. 26964. British Library, London. (Serves as the printed text for 1:1–23:22.)
A Ms. Heb. 28. Bibliotheek der Rijksuniversiteit, Leiden.
B Ms. Mich. 119. Bodleian Library, Oxford.
C Ms. Opp. Add. 4° 72. Bodleian Library, Oxford.
D Ms. 2426 (Marx 10). Library of the Jewish Theological Seminary of America, New York. (Serves as the printed text for 23:23–end.)
E Ms. 2279 (Marx 18). Library of the Jewish Theological Seminary of America, New York.
F Ms. 2209 (Marx 19). Library of the Jewish Theological Seminary of America, New York.
G Ms. 2234 (Marx 15). Library of the Jewish Theological Seminary of America, New York.
H Ms. Mich. 137. Bodleian Library, Oxford.

All the manuscripts date between the fifteenth and seventeenth centuries and are written in various types of script. The best manuscript of the lot is the British Library Ms. Add. 26964. Although this copy is incomplete, covering Matt 1:1–23:22, the excellent quality of its text demanded that it be printed. Manuscript C is an almost exact replica of the British Library ms., including breaking off at 23:22. It is written, however, in very small letters and is sometimes difficult to read.

Another manuscript of good quality belongs to the Jewish Theological Seminary of America, catalogued #2426 (noted as #10 by Marx in "The Polemical Manuscripts in the Library of the Jewish Theological Seminary of America," 252). It serves as the printed text for Matt 23:23–28:20. In the apparatus it is noted as ms. D. Manuscript A, from Leiden, is of fair quality, but has received considerable revision with respect to improvements in grammar and assimilation to the Greek and Latin texts. Manuscript B, from the Bodleian Library, is of good quality, but is difficult to read. Because of the type of pen and ink used by the scribe, the letters often run together and are sometimes indistinguishable. Manuscripts E and F are virtually identical and are of mediocre quality. Manuscript G is the poorest in quality of all the texts I have used. It is written in a sloppy hand by a scribe who had little qualms in omitting and adding material. Manuscript H is only fragmentary, containing: 1:18b-19; 2:1, 13, 15-16; 3:16; 4:1; 5:27, 28, 31-34, 38-40, 43-44; 6:5, 19-20; 7:6, 24-26; 9:10-13, 35-38; 11:11-15,

[1]For a more complete list of manuscripts see Pinchas E. Lapide, "Der 'Prüfstein' aus Spanien," *Sefarad* 34 (1974): 230.

25-28; 12:1, 15-18, 22-24, 31-32, 46-47; 13:53-57; 14:28; 15:1-6, 10b-11, 20b; 16:13-20; 17:1-3; 18:16-18; 21:1-2, 18-19, 23-27; 22:23-24, 29-33; 23:16-18; 24:20, 27-28, 34-35; 26:1, 26-27, 31, 36-37; 27:15; 28:18.

Interrelationships among the Witnesses

I make no attempt to trace the history of the text through the various recensions of Shem-Tob's treatise, nor do I append a stemma of manuscripts. The individual Matthean texts, however, reveal certain relationships, and a brief discussion of these will perhaps be valuable.

Generally, the nine manuscripts may be divided into three groups. Group I consists of British Library Ms. Add. no. 26964 and ms. C. With few exceptions, these two writings are virtually identical. Both are carefully copied and show minimal tendency toward scribal error and assimilation to the canonical Greek and Latin.

Group II consists of A B H. Containing some differences, these mss. are clearly related in text form. They are characterized by careful copying with few scribal errors. They also show a tendency for assimilation to the Greek and Latin. B is the best of this group, showing less assimilation than A. H is only fragmentary (see above).

Group III consists of D E F G. Mss. E and F are virtually identical, with D and G often reading with them. The latter two also have many individual differences. This group is characterized by some scribal error and some assimilation to the Greek and Latin. They are, however, less assimilated to the Greek and Latin than Group II. D is by far the best of this group, G by far the worst.

Text and Apparatus

The present edition does not aim at producing an eclectic text of Shem-Tob's Hebrew Matthew. Until a more complete evaluation of the Shem-Tob tradition is available, the printing of an individual manuscript will serve for a working text. The printed text comes from British Library Ms. Add. no. 26964 and ms. D, as explained above, including the errors and inconsistencies in spelling and grammar of each of these manuscripts. Periods and question marks have been added editorially to the printed Hebrew. In a few instances, where the base text contains a lacuna, the text of another manuscript has been adopted to fill the gap. In each instance, the supplementary text has been placed within parentheses (for examples see 3:10a; 18:2b–5a).

Variant readings are noted in a critical apparatus. Except for plenary, or non-plenary vocalization and a few illegible scribblings, the notation of all variants is complete. The limited number of manuscripts used in the apparatus, of course,

gives only a sampling of variation that occurs in the manuscript tradition as a whole.

The Translation

The translation attempts to be faithful to the Hebrew without being awkward or wooden. The rough style of the Hebrew, however, is often reflected by the English. Occasionally its sense is unclear (15:5; 16:21; 17:3) because the Hebrew is unclear. Proper names are usually given their common English spellings except where a different pronunciation is distinctly indicated by the Hebrew. In some instances, a variant reading has been translated rather than the printed text. This occurs where it is necessary for the sense of the text. These renderings are placed within parentheses. In many instances the printed text is translated, in spite of difficulties, in order to preserve a disparity between the Hebrew and the Greek. In no sense is the translation a thoroughgoing eclectic rendering of the manuscript tradition.

Abbreviations and Notations

( ) 1. Notes an occasional reading in the Hebrew text supplied from another manuscript because of a lacuna.
2. Notes a variant reading in the translation where the variant is a substitution or an addition.

[ ] Notes an editorial addition in the translation.

Part One

Text and Translation

The Hebrew Text

<u>פרק ראשון</u>

1 אלה תולדות יש"ו בן דוד בן אברהם.
2 אברהם הוליד את יצחק ויצחק הוליד את יעקב יעקב הוליד את יהודה ואחיו.
3 יהודה הוליד את פרץ וזרח מתמר פרץ הוליד את חצרון חצרון הוליד את רם.
4 רם הוליד את עמינדב ועמינדב הוליד את נחשון ונחשון הוליד את שלמון.
5 שלמון הוליד את בועז מרחב הזונה בועז הוליד את עובד מרות ועובד הוליד את ישי.
6 ישי הוליד את דוד דוד הוליד את שלמה מאשת אוריה.
7 שלמה הוליד את רחבעם רחבעם הוליד את אביה אביה הוליד את אסא.
8 אסא הוליד את יהושפט יהושפט הוליד את יורם יורם הוליד את עזיה.
9 עזיה הוליד את חזקיה.
10 חזקיה הוליד את מנשה מנשה הוליד את אמון אמון הוליד את יאשיה.
11 יאשיה הוליד את יכניה ואחיו בגלות בבל.
12 יכניה הוליד את שאלתיאל שאלתיאל הוליד את זרובבל.
13 זרובב"ל הוליד את אביהוד ואביהוד הוליד את.

---

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

Translation

<u>Chapter 1</u>

1 These are the generations of Jesus
the son of David the son of Abraham.
2 Abraham begot Isaac and Isaac begot Jacob;
Jacob begot Judah and his brothers
3 Judah begot Perez and Zerah from Tamar;
Perez begot Hezron; Hezron begot Ram.
4 Ram begot Amminadab; Amminadab begot Nahshon;
Nahshon begot Salmon.
5 Salmon begot Boaz from Rahab the harlot;
Boaz begot Obed from Ruth and Obed begot Jesse.
6 Jesse begot David; David begot (Solomon) from the wife of Uriah.
7 Solomon begot Rehoboam, Rehoboam begot Abijah; Abijah begot Asa.
8 Asa begot Jehoshaphat; Jehoshaphat begot Joram; Joram begot Uzziah.
9 Uzziah begot (Jotham, Jotham begot Ahaz, Ahaz begot) Hezekiah.
10 Hezekiah begot Manasseh; Manasseh begot Amon, Amon begot Josiah.
11 Josiah begot Jeconiah and his brothers in the Babylonian exile.
12 (After the Babylonian exile) Jeconiah begot Shealtiel;
Shealtiel begot Zerubbabel
13 Zerubbabel begot Abihud; Abihud begot Eliakim;
Eliakim begot Azor.

14 ואקים ואקים הוליד את אליהוד.
15 ואליהוד הוליד את אלעזר ואלעזר הוליד את מתן ומתן הוליד
את יעקב.
16 ויעקב הוליד את יוסף. הוא יוסף איש מרי"ם הנקרא משיח יבלעז
קריס"טוס.
17 וכל הולדות מאברהם עד דוד תולדות י"ד ומדוד עד גלות בבל
תולדות י"ד ומגלות בבל עד ישו"ע תולדות י"ד.

פרק שני

18 ולידת משי"ח היה בזה האופן) ויהי כאשר היתה אמו ארוסה ליוסף
קודם שידעה אותה נמצאת מעוברת מרוח הקדש.
19 ויוסף איש צדיק היה ולא רצה ליעזב עמה ולא לגלותה להביאה
לבושה ולא לאוסרה למות אבל היה רוצה לכסות עליה.
20 ובחושבו בזה הדבר בלבו והנה מלאך נראה אליו בחלום ואמר יוסף
בן דוד אל תירא לקחת אשתך מרי"ם שמרוח הקדש היא מעוברת.
21 ותלד בן ותקרא שמו ישו"ע כי הוא יושיע את עמי מעונותם.
22 כל זה לגמור מה שכתוב מאת הנביא על פי ה'.
23 הנה העלמה הרה ותלד בן ותקראת שמו עמנואל פי' עמנו אלקים.
24 ויקץ יוסף משנתו ויעש ככל אשר צוה אותו מלאך ה' ויקח
את אשתו.
25 ולא ידע אותה עד שילדה בנה הבכור ויקרא את שמו ישו"ע.

פרק שלישי

1 ויהי כאשר נולד ישו"ע בבית לחם יהודה בימי הורודוס המלך והנה
חכמים בכוכבים באים ממזרח לירושלם.
2 לאמר איה מלך היהודים הנולד. ראינו כוכבו במזרח ובמנחות
חשובות באנו להשתחוות לו.

14-15 Beginning [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]

14 Azor begot Zadok; Zadok begot Achim;
Achim begot Elihud
15 Elihud begot Eleazar, Eleazar begot Mattan; Mattan begot Jacob.
16 Jacob begot Joseph. This Joseph was the husband of Mary (the mother
of Jesus) who is called the Messiah, that is, Christ.
17 (So all the generations from Abraham unto David
were fourteen generations and from David unto the Babylonian exile
were fourteen generations and from the Babylonian exile unto Jesus
were fourteen generations.
18 The birth of Jesus was in this way:) It came to pass
when his mother was betrothed to Joseph, before he knew her,
she was found pregnant by the Holy Spirit.
19 Joseph was a righteous man and did not wish to dwell with her
nor to expose her by bringing her to shame
or to bind her over to death. He rather wished to conceal her.
20 While he thought on this matter in his heart, behold an angel appeared
unto him in a dream and said: Joseph son of David do not fear to take
your wife Mary because she is pregnant by the Holy Spirit.
21 She will bear a son and you will call his name Jesus because he will
save my people from their sins.
22 All this was to complete what was written by the prophet
according to the Lord:
23 Behold the young woman is conceiving and will bear a son
and you will call his name Emmanuel, that is, God with us.
24 Then Joseph awoke from his sleep, did according to all
which the angel of the Lord commanded him, and took his wife.
25 But he did not know her until she bore her firstborn son
and he called his name Jesus.

Chapter 2

1 It came to pass when Jesus was born in Bethlehem of Judah in the days
of Herod the king, behold astrologers came from the East to Jerusalem
2 saying: Where is the king of the Jews who has been born. We have
seen (his star) in the East and (we) have come with important gifts to
worship him.

3 וישמע הורדוס המלך ויבהל וכל יושבי ירושלם עמו.
4 ויקבוץ כל גדוליו ויבקש מהם אם היו יודעים באיזה מקום נולד
המשיח.
5 ויענו אליו בבית לחם יהודה ככתוב על פי הנביא
6 ואתה בית לחם יהודה אפרתה ארץ יהודה הן אתה צעיר באלפי
יהודה ממך לי יצא להיות מושל בישראל.
7 אז קרא המלך הורדוס לקוסמים בסתר וישאל מהם היטב
זמן ראית הכוכב להם.
8 וישלחם לבית לחם ויאמר אליהם לכו ושאלו היטב בעד הילד
ובמצאכם אותו הגידו לי וגם אני אבא אליו להשתחוות.
9 וישמעו אל המלך וילכו והנה הכוכב אשר ראו במזרח הולך לפניהם
עד בואם אל המקום. וכאשר באו בית לחם עמד נגד המקום אשר
שם הילד.
10 ויהי כאשר ראו את הכוכב שמחו שמחה גדולה עד מאד.
11 ויבואו אל הבית וימצאוהו ואת מרים אמו ויכרעו לפניו וישתחוו לו
ויפתחו את אמתחותיהם ויביאו אליו מנחת זהב ולבונה ומור
בלעז מירא.
12 ויצוו בחלום לבלתי שוב אל הורדוס מהמלאך אשר להם ויפנו דרך
ארצם בדרך אחרת.

<u>פרק רביעי</u>

13 ויהי בלכתם והנה מלאך ה' נראה אל יוסף קום וקח את הנער ואת
אמו וברח למצרים ושם תעמוד עד אמרי אליך כי הורדוס יבקש
את הנער להרוג.
14 ויקח את הנער ואת אמו.

[illegible]

3 Herod the king heard and was dismayed
and all the inhabitants of Jerusalem with him.
4 So he gathered all his nobles and inquired from them if they knew
where the Messiah would be born.
5 They answered him: In Bethlehem Judah,
as it is written according to the prophet:
6 You Bethlehem Judah, Ephrathah, land of Judah, behold you are
insignificant among the clans of Judah; from you shall come forth to
me one to be ruler in Israel.
7 Then King Herod called the magicians in secret and asked them well
concerning the time the star (appeared) to them.
8 He sent them to Bethlehem and said unto them: Go and inquire well
concerning the child and when you find him inform me. I also will go
to him to worship.
9 They hearkened unto the king and went, and behold the star which they
saw in the East was going before them until they came to the place.
When they entered Bethlehem it stopped before the place
where the child was.
10 When they saw the star they rejoiced with exceedingly great joy.
11 They (came) into the house, found him and his mother Mary, knelt
before him, worshipped him, opened their sacks, and brought to him
gifts of gold, frankincense, and myrrh, that is, mira.
12 Then they were commanded in a dream by the angel who spoke to them
not to return to Herod; so they returned to their land by another route.
13 As they were going, behold the angel of the Lord appeared unto Joseph
(saying:) Arise, take the boy and his mother, flee to Egypt and stay there
until I tell you, because Herod will seek the boy to kill him.
14 So he took the boy and his mother

טו ויהי שם עד מת הורודו"ס לקיים מה שנאמר על פי הנביא
וממצרים קראתי לבני.

פרק חמישי

טז אז ראה הורודוס שראו אותו הקוסמים וירע אליו מאד ויתעצב אל
לבו ויצו וישלח לכל שריו להרוג לכל הילדים אשר בבית לחם
ובגבוליה הנולדים מזמן אשר אמרו לו הקוסמים שנולד הנער.
יז אז נשלם הדבר מה שאמר ירמיה הנביא
יח קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וכו'.
יט ויהי כאשר מת הורודו"ס המלך ומלאך ה' נראה בחלום אל יוסף
במצרים.
כ לאמר קום קח את הנער ואת אמו ולך אל א"י כי מתו המבקשים
את הנער להמית.
כא ויקם ויקח את הנער ואת אמו וישובו אל א"י.
כב וישמע כי הורקנוס שמו ארכילאוס מלך ביהודה תחת הורודוס
אביו. וירא ללכת שם ויורהו המלאך בחלום ויפן אל ארץ הגליל.
כג ויבא וישכון בעיר הנקראת נאזריה לקיים מה שאמר הנביא נאזרית
יקרא.

פרק ששי

א בימים ההם בא יוחנן המטביל ודורש במדבר יהודה.
ב ואמר חזרו בתשובה שמלכות שמים קרובה לבא.
ג לקיים מה שנאמר ע"י ישעיהו הנביא קול קורא במדבר פנו
דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלקינו.
ד והנה יוחנן היה לבוש מצמר הגמלים ועור שחור אזור במתניו
ומזונו הארבה ודבש היערים.

[illegible]

15 and was there until Herod died, to fulfill
what was spoken by the prophet: Out of Egypt I called my son
16 Then Herod saw that the magicians had (mocked) him and was very displeased. Being grieved at heart, he commanded that word be sent to all his princes to kill all the male children who were in Bethlehem and its borders who had been born from the time when the magicians spoke to him concerning the birth of the boy.
17 Then was fulfilled that which Jeremiah the prophet spoke:
18 A voice was heard in Rama, lamentation and bitter weeping, Rachel weeping for her children, etc.
19 It came to pass when King Herod died, the angel of the Lord appeared in a dream to Joseph in Egypt
20 saying: Arise, take the boy and his mother and go to the land of Israel, because those who were seeking the boy to kill him are dead.
21 So he arose, took the boy and his mother, and they returned to the land of Israel.
22 Then he heard that Hyrcanus, his name is Archelaus, reigned in Judah in the place of Herod his father, and he feared to go there. So the angel urged him in a dream that he should turn unto the land of Gilgal.
23 He came and dwelt in a city called Nazarith in order to fulfill what the prophet said: He shall be called Nazareth.

Chapter 3

1 In those days came John the Baptizer
preaching in the wilderness of Judah.
2 He said: Turn in repentance,
for the Kingdom of heaven is about to come,
3 to fulfill what was said by Isaiah the prophet: A voice of one crying,
in the desert prepare the way of the Lord,
make straight in the wilderness a path for our God
4 Behold John was clothed with the hair of camels and black leather girded his loins and his food was locust and the honey of the forest.

[MT 3:5-15

⁵אז יצאו אליו מירושלם ומכל יהודה ומכל המלכות סביבות הירדן
⁶ואז מתודים חטאתם וטובלים בירדן על מאמרו.

<u>פרק שביעי</u>

⁷וירא כי רבים מהפרושים כלומר פארי״שי ומן הצדוקים באו
לטבילתו ויאמר להם לברוח מן הקצף העתיד לבא מהאל.
⁸עשו פרי תשובה השלמה.
⁹ואל תאמרו בלבבכם אבינו אברהם. אמן אני אומר לכם שיוכל
אלקים להקים את בני אברהם מן האבנים האלה.
¹⁰וכבר הגיע הגרזן לשרש העץ אשר לא יעשה פרי טוב יכרת
ובאש ישרף. וישאלו לו החבורות א״כ מה נעשה. ויען להם יוחנן
מי שיש לו שתי כתונת יתן האחד למי שאין לו. ויבאו העם
להטביל.) וישאלוהו רבים מה נעשה ויען להם תצטערו לשום
איש ולא תענשום ותשמחו בחלקיכם. וכל העם היו חושבים
ומרמים בלבם מהול יוחנן הוא ישו״.
¹¹יוחנן ענה לכולם באמת הנני מטביל אתכם בימי תשובה ואחר יבא
חזק ממני שאיני ראוי להתיר שרוך נעלו. והוא יטביל אתכם באש
רוח הקודש.
¹²אשר בידו מורה לזרות את גרנו ויאסוף הדגן לאוצרו והתבן ע״כ.

<u>פרק שמיני</u>

¹³אז בא ישו״ מהגליל אל הירדן להטביל מיוחנן.
¹⁴ויוחנן היה מפקפק להטבילו ויאמר אני ראוי להטביל מידך ואתה
בא אלי.
¹⁵ויען ישו״ ויאמר לו הנח שכי אנו חייבים להשלים כל צדקה ואז
הטבילהו.

[illegible]

MT 3:5-15]

5 Then they came out to him from Jerusalem, from
all Judah, and from all the kingdom round about the Jordan,
6 and at that time were confessing their sin and were baptizing in the
Jordan because of his word.
7 He saw that many of the Pharisees, that is, Pharisei, and (Sadducees)
came to his baptism and he said to them: (Offspring of serpents, who
taught you) to flee from the wrath to come from God?
8 Produce the fruit of perfect repentance.
9 Do not say in your heart: Abraham is our father. Truly I say to you that
God is able to raise up his son Abraham from these stones.
10 (Already the axe has reached the root of the tree; the one which does not
produce good fruit will be cut down and burned in the fire. The crowds
asked him: if so what shall we do? John answered them: He who has
two shirts let him give one to him who has none. So the people came to
be baptized.) Many asked him: What shall we do? And he answered
them: Be anxious for (no) man and do not chastise them, and be pleased
with your lot. And all the people were thinking and reckoning in their
circumcised heart: John is Jesus.
11 John answered all of them: Behold I truly baptize you in the days of re
pentance, but another comes mightier than I, the thong of whose
sandal I am not worthy to unfasten. He will baptize you with the fire
of the Holy Spirit.
12 His winnowing fork is in his hand to fan his threshing floor and he will
gather the grain into his granary and the straw (he will burn with fire
which is not quenched).
13 Then came Jesus from Galilee (to) the Jordan to be baptized by John.
14 But John was doubtful about baptizing him and said: I should be bap-
tized by you, and you come to me?
15 Jesus answered and said to him: Permit it, because we are obliged to
fulfill all righteousness; then (John baptized him).

טזומיד שעלה מן המים נפתחו לו השמים וירא רוח אלקים יורדת
כיונה ושורה עליו.
יזוהנה קול מן השמים אומר זה בני אהובי מאד מאד נאהב וחפצי בו.

פרק תשיעי

אאז לוקח ישו״ ברוח הקדוש למדבר להתנסות מהשטן.
בויצום מ׳ יום וארבעים לילה ואח״כ רעב.
גויקרב המנסה ויאמר לו אם בן אלקים אתה אמור שהאבנים האלה
ישובו לחם.
דויען ישו״ ויאמר לו כתוב כי לא על הלחם לבדו וגו׳.
האז לקח אותו השטן בעיר הקדוש ויעמידהו על מקום היותר גבוה
שבכל המקדש
וויאמר אליו אם אלקים אתה דלג למטה וכו׳ כי מלאכיו יצוה לך
לשמרך בכל דרכיך וגו׳.
זויען אליו ישו״ שנית לא תנסה את ה׳ אלקיך.
חוישא אותו השטן בהר גבוה מאד ויראהו כל ממלכות הארץ וכבודם
טויאמר לו כל אלה אתן לך אם תכרע אלי.
יאז ענה לו ישו״ לך השטן בלעז שטאנאס שכן כתיב את ה׳
אתפלל ואותו לבדו תעבוד.
יאאז עזב אותו השטן והנה מלאכים קרבו אליו וישרתוהו.

פרק עשירי

יבויהי בימים ההם וישמע ישו״ כי נמסר יוחנן במאסר וילך אל
הגליל.
יגויעבור את נאזראל וישכון בכפר נחום ראיתה לעז מאריטמא בקצה
ארץ זבולון

[illegible]

16 Immediately when he came up from the water,
the heavens were opened to him and he saw the Spirit of God coming down like a dove and it dwelt upon him.
17 Then behold a voice from heaven was saying: This is my son, my beloved, he is loved very very much and my pleasure is in him.

Chapter 4

1 Then Jesus was taken by the Holy Spirit into the wilderness to be tempted by Satan.
2 He fasted forty days and forty nights and afterwards was hungry.
3 The tempter drew near and said to him: if you are the Son of God say that these stones should turn into bread.
4 Jesus answered and said to him: It is written: not by bread alone, etc.
5 Then Satan took him to the holy city, placed him on the highest point in all the temple
6 and said to him: If you are God, jump down, for it is written: he has commanded his angels in regard to you to keep you in all your ways, etc.
7 Jesus answered him again: You shall not tempt the Lord your God.
8 So Satan took him to an exceedingly high mountain, showed him all the kingdoms of the earth and their glory
9 and said to him: All these things I will give to you if you bow your head to me.
10 Then Jesus answered him: Go Satan, that is, Satanas, for it is written: I will pray to the Lord and him only you will serve.
11 Then Satan left him and behold angels drew near to him and (ministered) to him.
12 It came to pass in those days Jesus heard that John had been delivered up into prison, so he went into Gilgal.
13 He passed by Nazareth and dwelt in Capernaum-Raithah, that is, Maritima, on the outskirts of the Land of Zebulun,

14 לקיים מה שאמר ישעיה הנביא
15 ארצה זבולון וארצה נפתלי דרך הים עבר את הירדן גליל הגוים.
16 העם ההולכים בחושך ראו אור גדול יושבי בארץ צלמות אור נגה
עליהם.

פרק י"א

17 מכאן ואילך התחיל יש"ו לדרוש ולדבר חזרו בתשובה שמלכות
שמים קרובה.
18 וילך יש"ו על שפת הים הגליל וירא שני אחים שמעון שיקרא
סימ"ון ונקרא פי"דרוס ואנדר"יאה אחיו משליכים מכמרותיהם
בים שהיו דייגים.
19 ויאמר להם לכו אחרי ואעשה אתכם מדייגים אנשים.
20 ויעזבו מכמרותיהם באותה שעה וילכו אחריו.
21 ויט משם וירא שני אחים אחרים יעקב ויוחנן אחים בני זבדיאל
כלומר זבדא"י וזב"אקו ואביהם באניה מכינים מכמרותיהם
ויקרא אותם.
22 ומיד הניחו מכמרותיהם ואת אביהם וילכו אחריו.

פרק י"ב

23 ויסב יש"ו אל ארץ הגליל ללמד קהלותם ולבשר להם זכר טוב לשון
אוונג"יליו במלכות שמים ולרפא כל חולים וכל מדוה בעם.
24 וילך שמועתו בכל ארץ סורי"א ויביאו אליו כל החולים מכל מיני
חלאים משונים אחוזים השדים והנבעתים מרוח רעה והמתרעשים
וירפא אותם.
25 וילכו אחריו רבות מקפו"לי והגליל מירושלים ויהו"דא
ועבר הירדן.

---

14 [illegible]

14 In order to fulfill that which Isaiah the Prophet said:
15 Land of Zebulun and land of Naphtali, the way of the Sea, beyond the Jordan, Galilee of the gentiles.
16 The people who walk in darkness have seen a great light; those who dwell in the land of deep darkness a light has shined upon them.
17 Henceforth Jesus began to preach and to say: Repent for the kingdom of heaven is near.
18 Jesus went along the shore of the sea of Galilee and saw two brothers, Shimon, who is called Simon, also called Petros, and Andrea his brother casting their nets into the sea because they were fishermen.
19 He said to them come after me and I will make you fish for men.
20 So they left their nets in that hour and went after him.
21 He turned from there and saw two other brothers, James and John, brothers who were sons of Zebedeel, that is, Zabadae and Zabaquo, and their father in a boat setting up their nets and he called them.
22 They hastened and left their nets and their father and followed after him.
23 Then Jesus went around the land of Galilee teaching their assemblies and preaching to them the good gift, that is, monangelee, of the kingdom of heaven and healing all the sick and every disease among the people.
24 So a report about him went into all the land Syria and they brought unto him all those who were sick from various kinds of diseases, those possessed by demons, those who were terrified by an evil spirit and those who shook, and he healed them.
25 Many followed him from Kapuli and Galilee, from Jerusalem, Juda, and across the Jordan.

פרק י"ג

1ויהי אחרי זה בעת ההיא וירא ההמונות ויעל ההר וישב.
ויקרבו לו תלמידיו
2ויפתח פיו וידבר אליהם לאמר.
3(אשרי שפלי רוח שלהם מלכות שמים.)
4אשרי החוכים שינוחמו.
5(אשרי הענוים שהם יירשו ארץ.)
8אשרי זכי הלב והמה יראו אלקים.
9אשרי רודפי שלום שבני אלקים יקראו.
10אשרי הנרדפים לצדק שלהם מלכות שמים.
11אשריכם כאשר ירדפו וינדפו אתכם ויאמרו אליכם כל רע בעדי ויכזבו.
12שישו ושמחו ששכרכם רב מאד בשמים שכן רדפו הנביאים

פרק י"ד.

13בעת ההיא אמר ישו לתלמידיו מלח אתם בעולם אם המלח יבטל טעמו במה ימלח ואינו שוה כלום אלא שישלך בחוץ להיות מרמס רגלים.
14מאור אתם בעולם. עיר בנויה על ההר לא תוכל להסתר.
15לא ידליקו נר להשים אותו במקום נסתר שלא תאיר רק משימים אותו על המנורה להאיר לכל בני הבית.
16כן יאיר מאורכם לפני כל אדם להראותם מעשיכם הטובים המשובחות ומכבדות לאביכם שבשמים.
17בעת ההיא אמר ישו לתלמידיו אל תחשבו שבאתי להפר תורה אלא להשלים.
18באמת אני אומר לכם כי עד שמים וארץ אות אחת ונקודה אחת לא תבטל מהתורה או מהנביאים שהכל יתקיים.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
5 omit all mss. [illegible]
7 omit all mss. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Chapter 5

1 It came to pass after this when he saw the crowds that he went upon the mountain and sat down. Then his disciples (came to) him
2 and he opened his mouth and spoke to them saying:
3 (Blessed are the humble of spirit for theirs is the kingdom of heaven.)
4 Blessed are those who wait for they shall be comforted.
5 (Blessed are the meek for they shall inherit the earth.)
8 Blessed are the innocent of heart for they shall see God.
9 Blessed are those who pursue peace for they shall be called sons of God.
10 Blessed are those who are persecuted for righteousness for theirs is the kingdom of heaven.
11 Blessed are you when they persecute and revile you and say against you all kinds of evil, for my sake, but speak falsely.
12 Rejoice and be glad for your reward is very great in heaven, for thus they persecuted the prophets.
13 At that time Jesus said to his disciples: You are salt in the world. If the salt is neutralized in regard to its taste with what will it be salted? It is fit for nothing but to be cast outside to be trampled under foot.
14 You are light in the world. A city built upon a hill cannot be hidden.
15 They do not light a lamp to place it in a hidden place where it cannot shine; but they place it upon a lamp stand so that it might shine for all in the house.
16 Thus let your light shine before every man to show them your good deeds which are praised and glorified before your father who is in heaven.
17 At that time Jesus said to his disciples: Do not think that I came to annul the Torah, but to fulfill it.
18 Truly I say to you that until heaven and earth (depart) not one letter or dot shall be abolished from the Torah or the Prophets, because all will be fulfilled.

19 ואשר יעבור מאמר אי' מהמצות אלו אשר אלמד אחרים בן הבל
יקרא במלכות שמים. והמקיים והמלמד גדול יקרא במלכות שמים.

פרק כ"ט

20 בעת ההיא אמר ישו לתלמידיו באמת אני אומר לכם אם לא תגדל
צדקתכם יותר מהפרושים והחכמים לא תבואו במלכות שמים
21 הלא שמעתם מה שנאמר לקדמונים לא תרצח ואשר ירצח חייב הוא
משפט מות.
22 ואני אומר לכם שהמכעיס לחבירו חייב הוא למשפט ואשר יקרא
לאחיו פחות יחייב במשפט בקהל ואשר יקראהו שוטה
חייב לאש גיהנם.
23 ואם הקריב קרבנך למזבח ותזכיר שהיה לך עם חבירך דין והוא
מתרעם ממך מאיזה דבר
24 הנח קרבנך שם לפני המזבח ולך לרצותו קודם ואחר כך הקרב
קרבניך.

פרק ס"ו

25 אז אמר ישו לתלמידיו ראה שתמהר לרצות שונאך בלכתך עמו
בדרך פן ימסור אותך לשופט וזה השופט ימסרך לעבד לתת
אותך לבית הסוהר.
26 באמת אני אומר לך לא תצא משם עד תתן פרוטה אחרונה.

פרק י"ז

27 עוד אמר להם שמעתם מה שנאמר לקדמונים לא תנאף.
28 ואני אומר לכם שכל הרואה אשה ויחמוד אותה כבר נאף
עמה בלבה.
29 ואם יסיתך עיניך הימין נקר אותה ותשליכה ממך.
30 וכן אם יסיתך ידך חתוך אותה. טוב לך שתפסיד אחד באבריך
מכל גופך בגיהנם.

---

19 [illegible] ABCDEFG [illegible]
21 [illegible] ABDEFG [illegible]
22 [illegible] ABDEFG [illegible]
23 [illegible] ABDEFG [illegible]
24 [illegible] ABDEFG [illegible]
25 [illegible] ABDEG [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible] ABDEFG [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible] ABDEFG [illegible]

19 He who shall transgress one word of these commandments (and shall teach) others, shall be called a vain person (in the) kingdom of heaven; but whoever upholds and teaches (them) shall be called great in the kingdom of heaven.
20 At that time Jesus said to his disciples: Truly I say to you, if your righteousness is not greater than the Pharisees and the sages, you shall not enter into the kingdom of heaven.
21 Have you not heard what was said to those of old: You shall not murder and whoever murders is guilty of a judgment of death?
22 But I say to you, he who angers his companion is guilty of judgment; he who calls his brother inferior shall be guilty of judgment before the congregation; (he) who calls him a fool is guilty of the fire of Gehenna.
23 If you should offer your gift at the altar and remember that you have a quarrel with your companion and he is complaining about you because of this matter,
24 leave your gifts there before the altar and go to appease him first and afterwards offer your gifts.
25 Then Jesus said to his disciples: See that you hasten to appease your enemy while you are walking with him in the way lest he deliver you to the judge and this judge delivers you to the servant to put you into the prison.
26 Truly I say to you, you will not come out from there until the last piece of money is given.
27 Again he said to them: You have heard what was said to those of long ago: You shall not commit adultery.
28 But I say to you that everyone who sees a woman and covets her has already committed adultery with her in (his) heart.
29 If your right (eye) seduces you, put it out and cast it from you.
30 Also, if your hand seduces you, cut it off. It is better for you to suffer the loss of one of your limbs than all your body in Gehenna.

<u>פרק י"ח</u>

31 עוד אמר ישו לתלמידיו שמעתם מה שנאמר לקדמונים שכל העוזב
אשתו ושלח לתת לה גט כריתות ובלעז ליבי"ל ריפודיו.
32 ואני אומר לכם שכל העוזב אשתו יש לו לתת לה גט כריתות כי אם
על דבר נאוף הוא הנואף והלוקח אותה ינאף.

<u>פרק י"ט</u>

33 עוד שמעתם מה שנאמר לקדמונים לא תשבעו בשמי לשקר ותשיב
לה' שבועתך.
34 ואני אומר לכם לבלתי השבע בשום ענין לשוא לא בשמים שכסא
אלקים היא.
35 ולא בארץ שהדום רגליו הוא לא בשמים שעיר אלקים היא.
36 ולא בראשך שלא תוכל לעשות שער א' לבן או שחור.
37 אבל יהיו דבריכם הן הן ולא לא. כל הנוסף על זה הוא רע.
38 ועוד שמעתם מה שנאמר בתורה עין תחת עין שן תחת שן.
39 ואני אומר לכם לבלתי שלם רע תחת רע אבל המכה בלחיך הימין
הכן לו השמאל.
40 ואשר ירצה לחלוק עמך במשפט ולגזול כתנתך עזוב אליו מעילך.
41 ואשר ישאל אותך לילך עמו אלף פסיעות לך עמו אלפים.
42 השואל ממך תן לו והרוצה ללות ממך אל תמנע.

<u>פרק כ'</u>

43 עוד אמר ישו לתלמידיו שמעתם מה שנאמר לקדמונים ואהבת
לאוהבך ותשנא לשונאך.
44 ואני אומר לכם אהבו אויביכם ועשו טובה לשונאכם ומכעיסכם
והתפללו בשביל רודפיכם ולוחציכם

[illegible]

31 Again Jesus said to his disciples:
You have heard what was said to those of long ago that everyone who
leaves his wife and divorces [her] is to give her a bill of divorce, that is,
libelo repudio.
32 And I say to you that everyone who leaves his wife is to give her a bill
of divorce. But concerning adultery, he is the one who commits adul-
tery and he who takes her commits adultery.
33 Again you have heard what was said to those of long ago: You shall
not swear by my name falsely, but you shall return to the Lord your
oath.
34 But I say to you not to swear in vain in any matter, neither by heaven
because it is the throne of God,
35 nor by earth because it is the footstool of his feet, nor by (Jerusalem)
because it is the city of God,
36 nor by your head for you are not able to make one hair white or black.
37 But let your words be yes yes or no no. Everything in addition to this
is evil.
38 Again you have heard what is said in the Torah: An eye for an eye, a
tooth for a tooth.
39 But I say to you, do not repay evil for evil; but he who smites your
right cheek provide for him the left.
40 He who wishes to oppose you in judgment and to rob your shirt,
leave to him your garment.
41 He who asks you to go with him a thousand steps, go with him two
thousand.
42 To him who asks from you give and from him who wishes to borrow
from you do not hold back.
43 Again Jesus said to his disciples: You have heard what was said to
those of long ago that you shall love the one who loves you and hate
the one who hates you.
44 But I say to you, love your enemies and do good to the one who hates
you and vexes you and pray for those who persecute you and oppress
you.

45 למען תהיו בני אביכם שבשמים שמזריח שמשו על טובים ורעים
וממטיר על רשעים וצדיקים.
46 אם תאהבו אוהביכם איזה שכר לכם?
הלא עזי פנים אוהבים אוהביהם!
48 היו אתם תמימים כאשר תם אביכם.
1 השמרו פן תעשו צדקתכם לפני האדם להלל אתכם ואם תעשו
לא יהיה לכם שכר מאת אביכם שבשמים.

<u>פרק כ״א</u>

2 עוד אמר להם ישו כאשר תעשו צדקה לא תרצו להעביר כרוז
ותצוצרות לפניכם כמו החנפים בלע״ז איפוקראטיש
שעושים צדקתם ברחובות ובשווקים בעד שיראו אותם בני
אדם. אמן אני אומר לכם שכבר קבלו שכרם.
3 ואתם כאשר תעשה צדקה אל ידע שמאלך מה יעשה ימינך
4 להיות מתנך בסתר ואביך הרואה הנסתרות ישלם לך.

<u>פרק כ״ב</u>

5 בעת ההיא אמר ישו לתלמידיו בשעה שתתפללו אל תרימו קול
ואל תהיו כחנפים העצבים האוהבים להתפלל בבתי כנסיות
ובמקצוע חצרות ומתפללים בגבוהות שישמעו וישבחו בני אדם.
אמן אני אומר לכם שכבר קבלו שכרם.
6 ואתה בהתפללך בא למשכבך וסגור דלתיך בעדך והתפלל לאביך
בסתר ואביך הרואה בסתר ישלם לך.
7 ואתם כאשר תתפללו אל תרבו דברים כמו שהמינים חושבים
שברוב דברים ישמעום.
8 ואתם אל תראו שאביכם שבשמים יודע דבריכם קודם שתשאלו ממנו

---

45 Beginning] [illegible] ABDEFG [illegible]
46 [illegible] A [illegible] G [illegible] A
47 vs 47] [illegible]
48 [illegible] ABCDEFG
1 [illegible] A [illegible]
2 [illegible] ABDEF, [illegible] G [illegible] A [illegible] A, [illegible] EF [illegible] ABCDEFG [illegible]
4 [illegible] ABDEFG
5 [illegible] C [illegible] ABD [illegible] ABEF, [illegible] DG [illegible] DG
6 [illegible] A [illegible]
7 [illegible] A
8 [illegible] ABCEF [illegible] DG [illegible] A [illegible] EF [illegible] EF

45 in order that you might be sons of your father
who is in heaven who causes his sun to shine on the good and evil and
causes it to rain on the bad and the just.
46 If you love those who love you what is your reward? Do not the
impudent love those who love them?
48 Be you (perfect) as your father is perfect.

<u>Chapter 6</u>

1 Beware lest you do your righteousness before men that they might
praise you; if you do, you will have no reward from your father who
is in heaven.
2 Again Jesus said to them: When you do righteousness do not
wish to make a proclamation or [sound] trumpets before you as the
hypocrites, that is, ipocratas, who do their righteousness in the
streets and in the marketplaces in order that men might see them.
Truly I say to you, they have received their reward already.
3 But you when you do righteousness, let not your left hand know what
your right hand is doing,
4 in order that your gift might be in secret and your father who sees
hidden things will reward you.
5 At that time Jesus said to his disciples: When you pray do not raise your
voice and do not be like the sad hypocrites who love to pray in the
synagogues and in the corner of the courtyards and pray with haughty
speech that men might hear and praise them. Truly I say to you, they
have received their reward already.
6 But you, when you pray, go to your couch, close your doors upon you,
and pray to your father in secret, and your father who sees in secret will
reward you.
7 So you, when you pray, do not multiply words as the heretics who
think that by the multitude of words they will make them heard.
8 Do you not see that your father who is in heaven knows your words
before you ask from <u>him</u>?

9 וכן תתפללו אבינו יתקדש שמך
10 ויתברך מלכותך רצונך יהיה עשוי בשמים ובארץ.
11 ותתן לחמנו תמידית.
12 ומחול לנו חטאתינו כאשר אנחנו מוחלים לחוטאים לנו
13 ואל תביאנו לידי נסיון ושמרינו מכל רע אמן.
14 אם תמחול לבני אדם עונותיהם ימחול אביכם שבשמים עוונותיכם.
15 ואם לא תמחלו להם לא ימחול לכם עונותיכם לכם.

<u>פרק כ"ג</u>

16 עוד אמר להם וכאשר תצומו אל תהיו כחנפים העצבים שמראים
עצמם עצבים ומשנים פניהם להראות צומם לבני אדם אמן אני
אומר לכם שכבר קבלו שכרם.
17 ואתם בצומכם רחצו ראשיכם
18 שלא תראו מתענים לבני אדם אלא אביך שהוא בסתר ואביך שהוא
בסתר ישלם לך.

<u>פרק כ"ד</u>

19 עוד אמר להם אל תרבו לצבור אוצרות בארץ כדי שיאכלנו רקב
ותולעה או יחפרו הגנבים ויגנבם.
20 עשו לכם אוצרות בשמים במקום שרימה והולעה לא יאכלם
ובמקום שהגנבים לא יחפרו ויגנבו.
21 באיזה מקום שיהיה אוצרך שם.
22 נר גופך עיניך אם עיניך לנוכח יביטו כל גופך יחשוך.
23 ואם האור שבך מחשיך כל דרכיך יהיו חשוכים.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

9 But thus you shall pray: Our father, may your name be sanctified;
10 may your kingdom be blessed; may your will be done in heaven and
on earth.
11 Give our bread continually.
12 Forgive us our sins as we forgive those who sin against us,
13 and do not lead us into the power of temptation but keep us from all
evil, amen.
14 If you forgive men their sins your father who is in heaven will forgive
your sins.
15 But if you do not forgive them he will not forgive you your sins.
16 Again he said to them: When you fast do not be as the sad hypocrites
who make themselves appear sad and who change their faces to show
their fasting before men; truly I say to you, they have received their
reward already.
17 But you when you fast, wash your heads
18 that you might not appear to men to be fasting, but (to) your father who
is in secret, and your father who is in secret will reward you.
19 Again he said to them: Do not keep on heaping up treasures on earth so
that decay and the grub devour it or thieves dig through and steal them.
20 Make for yourselves treasures in heaven where the worm and the grub
do not devour them and where thieves do not dig through and steal.
21 In the place where your treasure is (there will be your heart).
22 The lamp of your body is your eyes. If your eyes look straight ahead
your body shall not be dark.
23 (If your eyes grow dim your whole body will become dark;) and if the
light which is in you becomes dark, all your ways will be dark.

פרק כ״ה

24בעת ההיא אמר ישו לתלמידיו לא יוכל איש לעבוד לשני
אדונים כי אם האחד ישנא והאחר יאהב או לאחד יכבד ולאחר
יבזה לא תוכלו לעבוד האל והעולם.
25לכן אני אומר לכם שלא תדאגו למאכל לנפשותיכם ולא במלבוש
לגופכם שהנפש יקרה מהמזון והגוף מהמלבוש.
26הסתכלו בעוף השמים אשר לא יזרעו ולא יקצרו ולא יאספו
אוצרות ואביכם העליון מכלכל אותם הלא אתם יקרים מהם
27מי מכם מהדואגים שיוכל להוסיף בקומתו אמה אחת?
28א״כ על מה תדאגו במלבוש ראו חבצלת השרון לעז גיליי״ן הזובם.
29אני אומר לכם שהמלך שלמה בכל כבודו לא היה מלובש כמוהם.
30ואם תבן הנשאר בשמח לעז פ״ייך אשר היום לחה ומחר יבשה
ומשליכים אותה בתנור האל מלביש אותה כ״ש אתכם מקטני אמנה.
31וא״כ שהאל יחשוב בכם אל תדאגו לומר מה נאכל ומה נשתה
32שכל אלה הגופים מבקשים. וידע אביכם שכל אלה אתם צריכים.
33בקשו קודם מלכות אלקים וצדקתו וכל אלה הדברים ינתנו לכם.
34אל תדאגו ליום מחר שיום מחר ידאג מענו די לו ליום בצרתו.

פרק כ״ו

1אל תדינו פן תדונו.
2כאיזה דין תדונו ובאיזה מדה תמודו ימודו לכם.
3ולמה תראה קש בעין חבירך ולא תראה קורה שבעיניך?
4ואיך תאמר לחבירך המתן לי זעיר ואוציא קש מעיניך והנה
הקורה בעיניך.
5חנף הוציא קודם הקורה מעיניך ואח״כ תוציא הקש
מעין חבירך.

[illegible]

24 At that time Jesus said to his disciples:
No one is able to serve two masters except he hates the one and loves the other, or he honors the one and despises the other; you cannot serve God and the world.
25 Therefore I say to you: do not be anxious for the food for your souls nor for the clothing for your body, because the soul is more precious than food and the body than clothing.
26 Behold the birds of the sky which sow not nor reap nor gather into barns, but your exalted Father feeds (them). Are you not more precious than they?
27 Who among you of those who are anxious is able to add to his height one cubit?
28 If this is the case, why are you anxious for clothes? Behold the lilies of Sharon, that is, "Gilyon," (in growing they neither spin nor weave).
29 But I say to you that King Solomon in all his glory was not clothed like these.
30 If God clothes the straw which is left in the standing grain, that is, parur, which is fresh today and tomorrow is dried up and is placed into the oven, so much the more (will he clothe) (you) who are little of faith.
31 If God so thinks of you, do not be anxious saying what shall we eat and what shall we drink,
32 because all these things the bodies seek. But your Father knows that you need all these things.
33 Seek first the kingdom of God and his righteousness and all these things will be given to you.
34 Do not be anxious for tomorrow because tomorrow will be anxious for itself. Sufficient for itself is today with its trouble.

Chapter 7

1 Judge not lest you be judged.
2 With what judgment you judge and with what measure you use, it will be measured to you.
3 Why do you see the straw in the eye of the other person but not see the beam in your own eyes?
4 How is it that you say to the other person: Wait for me a while and I will cast the straw out of your eyes, (and) behold the beam is in your own eyes?
5 Hypocrite, first cast the beam out of your eyes and afterwards you will cast the straw out of the eye of your fellow person.

פרק כ"ז

ו עוד אמר להם אל תתנו בשר קדש לכלבים ואל תשימו פניניכם לפני
חזיר פן ירמסונו איתה לעיניכם ויחזרו אותה לטרוף אתכם.
ז שאלו מהאל וינתן לכם בקשו ותמצאו דפקו ויפתח לכם.
ח כל השואל יקבל ולאשר יבקש ימצא ולקורא יפתח.
ט מי מכם שיבקש בנו ממנו לפרוס לחם ויתן לו אבן?
י או אם יבקש דג יתן נחש?
יא ואם אתם עם היותכם רעים תבאו לתת מתנות טובות לפניכם
כ"ש אביכם שבשמים שיתן רוח הטוב למבקשיו.
יב כל מה שתרצו שיעשו לכם בני אדם עשו להם זאת התורה ודברי
הנביאים.

פרק כ"ח

יג בזמן ההוא אמר ישו לתלמידיו באו בשער הצר ששער האבדון
רחב ומצולה דרכים הולכים בה.
יד כמה השער צר וכבד הדרך המשיר לחיים ומעטים
המוצאים אותה.

פרק כ"ט

טו עוד אמר להם הזהרו מנביאי השקר הבאים לכם במלבושי צמר
דומים לצאן שבתוכם זאבים טורפים.
טז במעשיהם תכירום הילקטו אדם מן הקוצים ענבים ומן
הברקונים תאנים?
יז כל עץ טוב יעשה פרי טוב וכל עץ רע יעשה פרי רע.
יח עץ הטוב לא יוכל לעשות פרי רע ועץ רע לא יוכל לעשות
פרי טוב.

[illegible]

6 Again he said to them:
Do not give holy flesh to dogs nor place your (pearls) before swine lest
(they) chew (them) before you and turn to rend you.
7 Ask from God and it will be given to you, seek and you will find,
knock and it will be opened to you.
8 Everyone who asks will receive, by the one who seeks it will be found,
and to the one who calls it will be opened.
9 Who is there among you whose son asks him for a piece of bread and
he gives him a stone?
10 Or if he should ask for a fish, he gives (him) a snake?
11 But if you being evil come to place good gifts before yourselves,
so much the more your father who is in heaven will give his good spirit
to those who seek him.
12 Everything you wish that men should do to you, do to them; this is the
Torah and the words of the prophets.
13 At that time Jesus said to his disciples: Enter in the narrow gate because
the gate of destruction is wide and deep and many are going
through it.
14 How narrow is the gate and grievous the way (that leads straight) to life
and few are those who find it.
15 Again he said to them: Beware of false prophets who come to you in
wool clothing like sheep, but inside are tearing wolves.
16 By their deeds you will know them. Does a man gather grapes from
thorns or figs from briars?
17 Every good tree makes good fruit and every bad tree makes bad fruit.
18 The good tree cannot make bad fruit
nor can the bad tree make good fruit.

יט כל עץ אשר לא יעשה פרי טוב כאשר ישרף.
כ לכן כפריים ר"ל במעשיהם תכירום.
כא שכל האומר אלי אדוני לא יבא במלכות שמים אבל העושה רצון
אבי שבשמים יכנס במלכות שמים.
כב רבים אומרים אלי ביום ההוא אדוני אדוני הלא בשמך נבאנו
ובשמך שדים הוצאנו ואותות רבות על שמך עשינו?
כג ואז אמר להם מעולם לא ידעתי אתכם סורו ממני כל פועלי און.

פרק שלשים

כד עוד אמר להם כל השומע דברים אלו ועושה אותם דומה לאיש
חכם שבנה ביתו בסלע.
כה וירד הגשם עליו והרוחות מקישות אותו ולא יפול לפי שיסודו אבן.
כו וכל השומע דברי אלה ולא יעשם דומה לאיש סכל אשר בנה
ביתו על החול.
כז וירדו גשמים ויבואו זרמים ויפלוהו נפל מפלה גדולה.
כח ובעוד שישו היה מדבר דברים אלו כל העם היו תמהים מרוב
טוב הנהגתו
כט לפי שהיה דורש להם בכח גדול שלא כשאר החכמים.

פרק ל"א

א ויהי כשירד ישו מן ההר חבורה רבה אחריו.
ב והנה מצורע אחד בא וישתחוה לו לאמר אדוני אם תוכל לרפאות אלי.
ג ויט ישו את ידו ויגע בו לאמר רוצה אני שתטהר ובאותה
שעה נטהר המצורע מצרעתו.

[illegible]

19 Every tree which does not make good fruit
(is burned in the fire).
20 Therefore it is according to fruits, that is, by their deeds,
you will know them.
21 Because not everyone who says unto me, Lord, will enter the kingdom
of heaven, but the one who does the will of my Father who is in heaven
will enter the kingdom of heaven.
22 Many will say to me in that day, Lord, Lord, did we not prophesy in
your name and in your name cast out demons and do many signs in
your name.
23 Then I will say to them: I never knew you. Depart from me all you
workers of iniquity.
24 Again he said to them: Everyone who hears these words and does
them is like a wise man who built (his) house on a rock.
25 The rain came down against it and the winds beat it and it did not fall
because its foundation was a rock.
26 Everyone who hears these my words and does not do them is like a
foolish man who built his house upon the sand.
27 The rains came down, the floods came and fell against it, (and it fell)
with a great fall.
28 While Jesus was speaking these words all the people were greatly as-
tonished at his conduct,
29 because he was preaching to them with great power, not as the rest of
the sages.

Chapter 8

1 It came to pass when Jesus came down from the mountain that a
great crowd [came] after him.
2 Then behold a leper came and worshipped him saying: Lord, are you
able to heal me?
3 Jesus stretched forth his hand and touched him saying: I wish that you
be cleansed, and in that hour the leper was cleansed from his leprosy.

4 ויאמר אליו ישו״ה השמר לך פן תגיד לאדם ולך לכהן להקריב
קרבנך כאשר צוה משה בתורתכם.

פרק ל״ב

5 ויהי כבואו בכפר נחום המרחה ויבא אליו שר המאה ויתחנן לו
6 לאמר אדוני בני שוכב בביתי מחולי הכווץ בלעז פירא״לשי״ה
ומתחלחל מהחולה.
7 ויאמר אליו ישו״ה אני אלך וארפאהו.
8 ויען שר המאות ויאמר לו אדוני אינך ראוי שתבא תחת גגי אלא
שתגזור אומר וירפא.
9 ואני אדם חוטא ויש לי ממשלה תחת ידי פירושים ופרשים רוכבים
ואומר אני לאחד מהם לך וילך בא ויבא ולעבדי עשו זה ויעשו.
10 וישמע ישו״ה ויתמה ולבאים אחריו אמר אמן אני אומר לכם לא
מצאתי אמונה גדולה בישראל.
11 כי ראומר אני לכם שיבאו רבים ממזרח וממערב וינוחו
עם אברהם ועם יצחק ועם יעקב במלכות שמים
12 ובני המלכות ישלכו בחשכי גיהנם ושם יהיה בכי וחרוק שנים.
13 ויאמר ישו״ה לשר המאות לך וכאשר האמנת יעשה לך.
ותרפא הנער בעת ההיא.

פרק ל״ג

14 בעת ההיא בא ישו״ה לבית פיט״רו והנה חמותו שוכבת מקדחת.
15 ויגע לידה ותעזבה הקדחת. ותקם ותשרתהו.
16 ויהי לעת הערב ויבאו אליו אחוזי השדים וירפאם במאמרו
לבד וכל החולי ריפא

[illegible]

4 Then Jesus said to him:
Be careful lest you tell any man, but go to the priest to offer your gifts
as Moses commanded in your law.
5 It came to pass when he entered into Capernaum-lamartha that a captain
of hundreds came to him and implored him,
6 saying, Lord, my son lies in my house with the sickness of contraction,
that is, (paralatiko) and he is weak with the illness.
7 Jesus said to (him): I will go and heal him.
8 The captain of hundreds answered and said to him: Lord (I) am not
worthy that you should come under my roof; only make the decision
that he might be healed.
9 I am a sinful man and I have authority under the Pharisees and [I have]
horses and riders and I say to one of them go and he goes, come and he
comes, and to my servants do this and they do it.
10 Jesus heard and was amazed and said to those who were following him:
truly I say to you, I have not found a great faith in Israel (like this).
11 (I say) to you that many will come from the East and from the West and
will rest with Abraham, Isaac and Jacob in the kingdom of heaven;
12 but, the sons of the kingdom (will be cast) into the darkness of Gehenna;
there will be weeping and (gnashing) of teeth.
13 Then Jesus said to the captain of hundreds: Go; as you have believed, it
will be done to you. So the lad was healed at that time.
14 At that time, Jesus went into the house of Peter and behold his mother-in-
law was lying sick with a fever.
15 He touched her hand, and the fever left her. Then she arose and minis-
tered to him.
16 At the time of evening they brought to him those seized by demons and
(he) healed them by his word alone and he healed every sickness.

17 לגמור מה שנאמר על ידי ישעיה הנביא ז״ל אכן חליינו הוא נשא
ומכאובינו הוא סבלם.

פרק ל״ד

18 ויהי אחרי זאת וירא ישו״ה חבורות רבות סביבותיו ויצוה ללכת
עבר הים.
19 ויקרב חכם א׳ ויאמר לו אדון אלך אחריך בכל מקום שתלך.
20 ויאמר אליו ישו״ה לשועלים חורים ולעוף קנים ולבן אדם בן הבתולה
אין מקום להכניס ראשו.
21 ואחד מתלמידיו אמר לו עזוב אותי שאלך ואקבור את אבי.
22 ויאמר לו ישו״ה בא אחרי ועזוב המתים לקבור מתיהם.

פרק ל״ה

23 ויהי כאשר בא ישו״ה באניה ויבואו תלמידיו אחריו.
24 ויהי סער גדול בים והגלים הולכים מאד והאניה חשבה להשבר
25 ויקרבו אליו תלמידיו ויבקשו ממנו לאמר אדונינו הושיענו
פן נאבד.
26 ויאמר אליהם למה תהראו מקטני אמנה. ויקם ויצו לים ולרוחות
שינוחו ומיד נחו.
27 והאנשים אשר שם שראו המעשה ויאמרו מי הוא זה שהרוחות והים
עושה רצונו.

פרק ל״ו

28 ויהי כאשר עבר הים ויעבור עבר הים במלכות גארג׳יאני נקראים
בלעז ג׳ינישט׳ארוס ויפגשו בו שנים אחוזי שדים יוצאים מהקברים
משתגעים עד שלא יוכל איש לעבור בדרך ההיא.

[illegible]

17 to complete what was said by Isaiah the prophet,
of blessed memory:
Surely our sicknesses he bore and our pains he suffered.
18 It came to pass after this Jesus saw many crowds around him and he
commanded to go across the sea.
19 Then a sage came to him and said to him: Master I will follow
you wherever you go.
20 Jesus answered him: The foxes have holes and the birds have nests, but
the Son of Man, the son of the virgin, has no place to enter his head.
21 One of his disciples said to him: allow me to go and bury my
father.
22 Jesus said to him: Follow me and let the dead bury their dead.
23 It came to pass when Jesus entered a boat, his disciples followed him.
24 A great storm came on the sea, and the waves were coming
on excessively, and the boat was thought to be breaking up.
25 His disciples came to him and begged him saying: O our master
save us lest we perish.
26 He said to them: Why do you look at one another, O you little of faith?
He arose and commanded the sea and the winds that they should
be quiet and immediately they became quiet.
27 When the men who were there saw, they marveled and said: Who is this
that the winds and the sea do his will?
28 It came to pass when he crossed over the sea and passed by the
region beyond the sea into the realm of the (Gaderi), that is, Gimtaros,
there met him two demon-possessed men coming out of the tombs,
raging until no one could pass by that way.

29 ויצעקו אליו לאמר מה לך עמנו ישו״ בן אלהים באת קודם הזמן
לצערנו וגם להשמידנו? וישו״ אמר להם צאו משם מחנות רעות.
30 ויש קרוב מהם עדרי חזירים רבים רועים.
31 ויפגעו בו השדים יען יש לנו לצאת מכאן תן לנו רשות לבא באלו
החזירים.
32 ויאמר להם לכו. ויצאו השדים מהאנשים ויבאו בחזירים וילכו כל
העדר בבהלה ונשמטו בים ומתו במים.
33 וישמרו הרועים ויברחו ויגידו בעיר הכל. ותהום כל העיר.
34 ויצאו לקראת ישו״. ויראו אותם ויחלו פניו לבלתי עבור בגבולם.

פרק ל״ו

1 אז ישו״ בא באניה ויעברו וישובו לעירו.
2 ויקרבו לפניו חולה א׳ מכווץ בלעז קאנ״אלטיקו ושוכב על מטתו.
וירא ישו״ אמונתם ויאמר לחולה התחזק בני. באמונת האל כי נמחלו
עונותיך.
3 וקצת החכמים אומרים בלבם זהו מגדף.
4 וירא ישו״ מחשבותם ויאמר אליהם למה תחשבו רעה בלבבכם.
5 והו קל לאמר נמחלו עוניך או קום לך?
6 ורק להודיעכם שבן אדם יכול למחול עונות בארץ או אמר לחולה
קום וקח מטתך ולך.
7 ויקם וילך אל ביתו.
8 ויראו ההמונים וייראו מאד ויהללו לאל אשר נתן יכולת לבני
אדם לעשות כאלה.

[illegible]

29 They cried out to him saying:
What is between you and us, Jesus son of God? Have you come before
the time to grieve us and to destroy us? Jesus said to them: Come
out from there, evil host.
30 There near them were herds of many swine feeding.
31 So the demons entreated him: Since we have to go out from here, grant
us authority to go into these swine.
32 He said to them: Go. The demons went out from the men and
entered the swine, and all the herd went in sudden haste, slipped off into
the sea and died in the water.
33 Those who were feeding [them] feared, fled, and told everything in the
city. So the whole city was frightened.
34 They went out to meet Jesus. They saw them and entreated him
not to pass over into their border.

Chapter 9

1 Then Jesus entered a boat; they set sail and returned to his city.
2 They brought to him one who was sick with contractions, that is,
paralitico, lying upon his bed. Jesus saw their faith and said to the sick
man: Have courage my son. It is by the faith of God that your sins have
been forgiven.
3 Some of the sages were saying in their heart: This one blasphemes.
4 Jesus saw their thoughts and said to them: Why do you think evil in
your heart?
5 (Which) is easier to say: your sins are forgiven, or, rise walk?
6 But to inform you that the Son of Man is able to forgive sins on earth,
then he said to the sick man: Arise and take your bed and walk.
7 He arose and went to his house.
8 The crowds saw, feared exceedingly, and praised God who had given
power to men to do such things.

פרק ל״ח

9 ויהי כאשר עבר ישו״ משם וירא איש אחד יושב על שלחן החלוף
שמו מתתיה בלעז מאפ״יאו ויאמר לו לך אחרי ויקם וילך אחריו.
10 ויוליכהו לביתו לאכול. ויהי כעת אכלו והנה פריצים
רבים ורשעים בשלחן והנה סועדים עם ישו״ ותלמידיו.
11 ויראו הפרושים ויאמרו לתלמידיו למה רבכם יושב ואוכל עם
הפריצים והרשעים.
12 וישמע ישו״ ויאמר הבריאים אינם צריכים רפואה כי אם החולה.
13 לכו ולמדו הכתוב כי חסד חפצתי ולא זבח ולא באתי להשיב
הצדיקים כי אם הרשעים.

פרק ל״ט

14 אז קרבו אליו תלמידי יוחנן ויאמרו לו למה אנו והפרושים
מתענים הרבה פעמים ותלמידיך אינם מתענים.
15 ויען להם ישו״ ויאמר לא יוכלו חבירי החתן לבכות
ולהתענות בהיותו עמהם. יבואו ימים וילקח מהם החתן ויצומו.
16 לא יאבד איש חתיכת מלבוש חדש במלבוש ישן לחזוק החתיכה
מליך המלבוש הבלויה ויקרע יותר.
17 ולא ישימו יין חדש בכלים ישנים פן ישברו הכלים וישפך היין
והכלים יאבדו. רק חדש בכלי חדש ושניהם ישמרו.

פרק ארבעים

18 ויהי בדברו אליהם ויקרב שר אחד וישתחוה לו לאמר אדוני
בתי אתה עתה מתה. בא נא ושים ידך עליה ותחיה.
19 ויקם ישו״ וילך הוא ותלמידיו עמו.
20 והנה אשה אחת שופעת דם שתים עשרה שנה באה אחריו ותגע
בציצית בגדו.

[illegible]

9 It came to pass when Jesus passed on from there, he saw a
man sitting at the table of exchange; Matthew was his name, that is,
Matyeo, and he said to him: Follow me. So he arose and followed him.
10 (He) brought him to his house to eat. It came to pass while he
was eating, that behold many violent and evil men were at the table and
behold they were dining with Jesus and his disciples.
11 The Pharisees saw [this] and said to his disciples: Why does your
teacher sit and eat with violent and evil men?
12 Jesus heard [this] and said: The healthy have no need (for) healing, but
the sick.
13 Go and learn that which is written: I desire kindness and not sacrifice; I
have not come to restore the righteous but the wicked.
14 Then the disciples of John came to him and said to him: Why do we and
the Pharisees fast often but your disciple(s) do not fast?
15 Jesus answered them and said: The friends of the bridegroom cannot
weep and fast while he is with them. The days will come when the
bridegroom will be taken from them; then they will fast.
16 No man wastes a piece of new garment on an old garment (because) the
force of the piece (stretches) the worn out garment and it tears more.
17 Nor do they put new wine into old vessels lest the vessels break, and the
wine spills out and the vessels perish. But new (wine) is for new
vessels and both of them are preserved.
18 It came to pass when he had spoken to them, a captain approached and
bowed down to him saying: Master, my daughter just died. Please
come and place your hand upon her and restore her to life.
19 Jesus arose and went, he and his disciples with him.
20 Behold a woman with a flow of blood for twelve years came
behind him and touched the fringe of his garment.

21 ואומרת בלבבה אם אגע בלבושו לבד ארפא מיד.
22 וישב פניו ויאמר אליה התחזקי בתי בש״ית שאמונתך רפאך. באותה שעה נרפאת.
23 ויהי בבאו בית השר וירא אנשים רבים בוכים.
24 ויאמר אליהם צאו כולכם חוצה ואל תבכו שהנערה ישנה ולא מתה. ויהי כמצחק בעיניהם. אומרים הלא אנו ראינו שהיא מתה.
25 ובהוציאם אותם החוצה בא אליה יש״ו ויגע בידה ותקם הנערה.
26 ותצא שמועה זאת בכל הארץ ההיא.

פרק ס״א

27 ויעבור משם יש״ו והנה שני עורים רצים אחריו וצועקים אליו חנינו בן דוד.
28 ויהי הבית ויקרבו אליו העורים. ויאמר
29 אמונתכם תרפא אתכם.
30 ותפקחנה עיני שניהם מיד ויראו. ויצום לאמר השמרו פן יודע הדבר.
31 והם יצאו ויגלוהו בכל הארץ ההיא.

פרק ס״ב

32 ויצא משם יש״ו ויביאו לפניו איש אלם והשד בתוכו.
33 ויוציא את השד וידבר האלם. ויפלאו החבורות ויאמרו לא נראה כזה בישראל.
34 ויאמרו הפרושים באמת בשם השדים מוציא השדים.
35 ויסב כל הערים והמגדלים מלמד בבתי כנסיות ומבשר בשורות ומרפא כל חולי וכל מדוה.

[illegible]

21 She was saying in her heart:
If only I touch his garment, I will immediately be healed.
22 He turned and said to her: Courage my daughter, through God, blessed be He, your healing is because of your faith. In that very hour she was healed.
23 It came to pass when he entered the house of the captain, he saw many people weeping.
24 He said to them: Go outside all of you and stop weeping because the girl is asleep and not dead. But in their eyes he was as one who jests. They were saying: Have we not seen that she is dead?
25 When he had put them outside, Jesus went to her, touched her hand, and the girl arose.
26 This report went out to all that land.
27 Jesus passed on from there, and behold two blind men were running after him and crying out to him: Have mercy on us, Son of David.
28 He came to the house, and the blind men drew near to him. He said:
29 Your faith will heal you.
30 The eyes of the two men were immediately opened and they saw. He commanded them saying: Be careful lest the matter be made known.
31 As for them, they went out and made him known in all that land.
32 Jesus went out from there, and they brought before him a dumb man who was demon possessed.
33 He cast out the demon so that the dumb man spoke. The crowds were amazed and said: We have not seen it like this in Israel.
34 The Pharisees said: Truly in the name of demons he casts out demons.
35 He went around all the cities and towns teaching in the synagogues and preaching the good tidings and healing every illness and every sickness.

36 וירא יש״ו החבורות ויחמול עליהם שהיו יגיעים ושוכבים כצאן אשר אין להם רועה.
37 אז אמר לתלמידיו הקמה מרובה והקוצרים מעטים.
38 חלו נא פני בעל הקמה וישלח הקוצרים רבים לקצור קמתו.

פרק ס״ג

1 אז קרא יש״ו לי״ב תלמידיו ויתן להם יכולת על כל רוח טומאה להוציא מהאדם ולרפאת כל חולי וכל נגע.
2 ואלה שמות י״ב השלוחים נקראו אפוסטולים סימו״ן נקרא פיט״רוס ואנדרי״אה אחיו
3 פיליפ״וס וברטולומיא״וס יעקב נקרא גאלי״ני ויוחנן אחיו בני זבדיאל טומא״ס ומתתיה הוא מאת״יאו מלוה ברבית בפרסום ויעקב אלפיאי ותדיא״וס
4 שמעון כנעני לפי קלמ״ין קאנאניאוס ויודה איסקאריו״טה אשר אחר זה מסרהו.
5 אלה שנים עשר שלח יש״ו ויצו אליהם לאמר בארצות הגוים אל תלכו ובערי השמרונים אל תבואו.
6 לכו לצאן אשר נדחו מבית ישראל.
7 ובשרו להם שיתקיים מלכות שמים.
8 רפאו החולים והחיו המתים והנה מהרחם המצורעים והוציאו השדים מבני אדם. ואל תקבלו שכר. חנם קבלתם וחנם תתנו.
9 אל תצברו כסף וזהב ולא ממון בכיסכם

[illegible]

36 Jesus saw the crowds and had pity on them because
they were weary and lying [around] like sheep without a shepherd.
37 Then he said to his disciples: The standing grain is much but the reapers are few.
38 Entreat now the Lord of the standing grain that he send many reapers to harvest his grain.

Chapter 10

1 Then Jesus called his twelve disciples and gave them power over every unclean spirit to cast them out from men and to heal every sickness and every plague.
2 These are the names of the twelve apostles, called Apostolos: Simon, called Petros, and Andrea his brother,
3 Philipos, and Bortolameos, and James, called Gali, and John, his brother, sons of Zebedeel, Thomas and Matthew, that is Matio, who by reputation was a lender of [money] for interest, James Alphai and Tadeos,
4 Simon the Canaanite, that is, Simon Cananayos, and Juda Ascareyotah, who after this betrayed him.
5 These twelve Jesus sent; he commanded them saying: To the lands of the Gentiles do not go and into the cities of the Samaritans do not enter.
6 Go to the sheep who have strayed from the house of Israel.
7 Preach to them that the kingdom of heaven will be fulfilled.
8 Heal the sick, restore life to the dead, (cleanse) the lepers, and cast out demons from men. Do not take wages. Freely you received, freely you shall give.
9 Do not heap up silver and gold; nor (have) wealth in your purse,

10 ולא חליפות שמלות ולא מנעלים ולא מקל בידכם. ראוי הפועל
לקבל די אכילתו.
11 ובכל עיר ובכל מגדל אשר תבואו בו האיש הטוב שבתוכם
ושם תנוחו עד שתצאו.
12 ובבואכם אל הבית תנו להם שלום לאמר שלום בזאת הבית שלום
לכל היושבים בתוכה.
13 ואם תהיה הבית ההיא ראויה תבא שלומכם עליה ואם לא תהיה
ראויה תשוב שלומכם לכם.
14 ואשר לא יקבל אתכם ואשר לא ישמע אליכם תצאו מן הבית ההיא
והשתקם רגליכם מן העפר.
15 אמן אני אומר אליכם יותר טוב יהיה אל סדום ואל עמורה ביום
ההוא מן העיר ההיא.

פרק מ"ד

16 הנני שולח אתכם כצאן בין הזאבים והיו ערומים כנחשים
ותמים כיונים.
17 והזהרו מבני אדם. לא ימסרו אתכם בקהלותם ובבתי כנסיותם
18 ולשרים ולמלכים. תוכלון בעדי להעיד להם ולגוים.
19 כאשר יתפשו אתכם אל תחשבו מה שתאמרו שבשעה שתצטרכו
יבא לכם מענה.
20 אתכם המדברים כי אם רוח קדשו של אבי הוא הדובר בכם.
21 ימסור האח את אחיו למות והאב לבנו ויקומו הבנים על
האבות ויובילו אותם עד למות.
22 ותהיו ללעג וזועה לכל העמים על שמי אבל מי שיסבול עד
עת קץ יושע.

[illegible]

10 nor changes of clothes, nor shoes, nor a staff in your
hand. The workman is worthy to receive enough for his food.
11 In every city and in every tower that you enter (ask) who is the good
man among them, and there remain until you go out.
12 When you enter into the house, give to them a shalom saying: Shalom to
this house; shalom to all who dwell in it.
13 If that house should be worthy, your shalom will come upon it, but if it
is not worthy, your shalom will return to you.
14 [When] one does not receive you or listen to you, you shall go out from
that house and (shake off) your feet from the dust.
15 Truly I say unto you, it will be better for Sodom and Gomorrah in that
day than for that city.
16 Behold I send you like sheep in the midst of wolves. Be as crafty as
serpents and humble as doves.
17 Beware of men. They will not deliver you up in their congregations and
houses of assembly,
18 but to governors and kings. You will be able to bear witness on my
behalf to them and to the Gentiles.
19 When they seize you, do not consider what you will say, because in the
hour that you are in need an answer will come to you.
20 It will not be you who speak, but the Holy Spirit of my Father will
speak through you.
21 Brother will deliver up brother to death and a father his son; the sons
will rise up against (their) fathers and lead them unto death.
22 You will become a derision and a fright to all the nations because of my
name. Whoever endures, however, until the time of the end will be
saved.

פרק מ"ה

23 עוד אמר ישו לתלמידיו כאשר ירדפו אתכם בעיר הזאת ברחו
לאחרת אמן אני אומר לכם לא תשלימו לכם ערי ישראל עד כי
יבא בן אדם.
24 אין התלמיד גדול מרבו ולא העבד גדול מאדוניו.
25 די לתלמיד להיות כרבו ולעבד כאדוניו. אם לבעל הבית
יקראו בעל זבוב כ"ש לבני ביתו.
26 אל תיראו מהם שאין דבר שלא יראה ולא נעלם.
27 אני אומר לכם בחשך אמרו אותו באור.
28 אל תפחדו מהורגי שאין בידם להרוג הנפשות רק פחדו לאשר
יכולת בידו לאבד הנפש והגוף בגיהנם.
29 הלא שני צפורים אכרו בפרוטה אחת ולא תפול אחת מהם על
הארץ כי אם ברצון אביכם שבשמים?
30 הלא שערות ראשיכם כלם ספורים?
31 אל תיראו שטובים מצפורים אתם.
32 המשבח אותי בפני אדם אשבחנו לפני אבי שבשמים.

פרק מ"ו

34 באותה שעה אמר ישו לתלמידיו אל תחשבו שבאתי לשים בארץ
אלא חרב.
35 באתי להפריד האדם הבן מאביו והבת מאמה.
36 והאויבים להיות אהובים.
37 האוהב אביו ואמו יותר ממני איני ראוי לו.
38 האוהב את נפשו יאבדיה והאובד אותו בשבילי ימצאנה.

[illegible]

23 Again Jesus said to his disciples:
When they pursue you in this city flee to another; truly I say to you,
you will not have completed for yourselves the cities of Israel before
the Son of Man comes.
24 No disciple is greater than his teacher, nor is the servant greater than his
master.
25 It is sufficient for the disciple to be like his teacher,
and for the servant to be like his master. If they call the master
of the house Baalzebub, so much the more the sons of his house.
26 Do not fear them, because there is nothing which will not be seen, nor
hidden (which will not be made known).
27 (That which) I say to you in darkness, say it in the light; (that which you
hear by the ear, tell it in the gate).
28 Do not fear those who kill (bodies) who have no power to kill souls;
but fear the one who has power to destroy the soul and the body in
Gehenna.
29 Are not two sparrows (sold) for a small coin and not one of them will
fall to the earth except by the will of your Father who is heaven?
30 Are not all the hairs of your head numbered?
31 Do not fear, because (you) are better than the sparrows.
32 He who praises me before men I will praise before my Father who is in
heaven.
34 In that hour Jesus said to his disciples: Do not think I have come to put
(peace) on the earth, but a sword.
35 I have come to separate mankind, the son from his father and the
daughter from her mother.
36 The enemy is to be loved ones.
37 He who loves his father and his mother more than me, I am not suitable
for him.
38 He who loves his life will lose it, he who loses (it) for my sake will
find it.

40 המקבל אתכם יקבל אותי והמקבל אותי יקבל את אשר שלחני.
41 המקבל נביא לשם נביא יקבל שכר הנביא והמקבל צדיק לשם
צדיק יקבל שכר הצדיק.
42 והנותן כלי אחד של מים קרים לאחד מתלמידי הקטנים לשם
תלמידי אמן אני אומר לכם שלא יאבד שכרו.

פרק מ"ו

1 ויהי בכלות ישו"ו לצוות לשנים עשר תלמידיו ויעבור משם
ויצום ללמד ולהוכיח בעריהם.
2 וישמע יוחנן בהיותו חבוש מעשה ישו"ו וישלח שנים מתלמידיו
3 לאמר לו האתה הוא כי שעתיד לבא או נקוה אחר.
4 ויען להם ישו"ו לכו והגידו ליוחנן את אשר ראיתם ואשר שמעתם
5 העורים רואים והפסחים הולכים והמצורעים נטהרים
והחרשים שומעים והחיים מתים והענוים מתעשרים.
6 ואשרי אשר לא יהיה נבוך בי.
7 ויהי המה הולכים ויחל ישו"ו לדבר אל החבורות מיוחנן.
לראות מה יצאתם במדבר קנה מטולטל ברוח
8 ואו מה יצאתם לראות? התחשבו שיוחנן אדם לבוש בגדים רכים
הנה לובשי הבגדים רכים בבתי המלכים.
9 וא"כ מה יצאתם לראות נביא באמת אני אומר לכם שזה גדול
מנביא.
10 זהו שכתוב בעדו הנני שולח מלאכי ופנה דרך לפני.

פרק מ"ז

11 עוד אמר ישו"ו לתלמידיו באמת אני דובר לכם בכל ילדי
הנשים לא קם גדול מיוחנן המטביל.
12 מימיו עד עתה מלכות שמים נעשקה ופריצים קורעים אותה.

[illegible]

40 He who receives you, receives me
and he who receives me, receives the one who sent me.
41 He who receives a prophet in the name of a prophet, will receive the
reward of the prophet; he who receives a righteous one in the name of
a righteous one, will receive the reward of the righteous one.
42 He who gives a vessel of cold water to one of my little disciples in the
name of my disciple, truly I say to you that he will not lose his reward.

Chapter 11

1 It came to pass when Jesus finished commanding his twelve disciples
that he passed on from there and commanded them to teach and reprove
in their [own] cities.
2 John, when he was in captivity, heard of the work of Jesus and sent
two of his disciples
3 saying to him: Are you the one who is to come or should we expect
another.
4 Jesus answered them: Go and tell John that which you have seen and
that which you have heard:
5 the blind see, the lame walk, the lepers are cleansed, the deaf hear, the
dead are revived and the poor are acquitted.
6 Blessed is he who is not perplexed in me.
7 It came to pass as they were going that Jesus began to speak to the
crowds about John. You went out into the wilderness to see what? A
reed cast about by the wind?
8 Or what did you go out to see? Do you think that John was a man
clothed in noble garments? Behold those who wear noble garments are
in king's houses.
9 If so, what did you go out to see, a prophet? Truly I say to you that this
one is greater than a prophet.
10 This is he about whom it is written: Behold I am sending my messenger
and he will make the way clear before me.
11 Again Jesus said to his disciples: Truly I say to you, among all those
born of women none has arisen greater than John the Baptizer.
12 From his days until now the kingdom of heaven has been oppressed
(and senseless persons) have been rending it.

13 שכל הנביאים והתורה דברו על יוחנן.
14 ואם תרצו לקבלו הוא אליה העתיד לבא.
15 למי אזנים לשמוע ישמע.

פרק מ״ט

16 עוד אמר ישו״ע זה הדור אדמהו לנערים היושבים בשוק קוראים זה לזה
17 ואומרים שרנו ולא רקדתם ספדנו לכם ולא בכיתם.
18 כי בא יוחנן ואינו אוכל ושותה ואומרים עליו שהוא אחוז משדים.
19 בן האדם בא לאכול ולשתות ואומר עליו שהוא זולל וסובא ואוהב לפריצים וחוטאים והסכלים שופטים לחכמים.

פרק חמשים

20 אז התחיל ישו״ע לקלל הערים שנעשו באותותיו ולא חזרו בתשובה.
21 אוי לך כורוזאים ואוי לך בית שידה שאם בצור וסדום לפי טירו דיד״ר או סידומה נעשו האותות שנעשו בכם היו חוזרות בתשובה בזמן ההיא בשק ואפר.
22 אמן אני אומר לכם יותר קל יהיה לצור וסדום מכם.
23 ואתה כפר נחום אם לשמים תעלה משם תורד. שאם בסדום נעשו האותות שנעשו בך אולי תשאר. עד שאול תורד.
24 אמן אני אומר לך שיותר קל יהיה לארץ סדום ליום הדין ממך.

פרק נ״א

25 בעת ההיא נתרומם ישו״ע ואומר אבי ישתבח אתה בורא שמים והארץ שהסתרת דברים אלה מהחכמים והנבונים וגלית אותם לעניים.

[illegible]

13 For all the prophets and the law spoke concerning John.
14 If you wish to receive it, he is Elijah who is going to come.
15 He who has ears to hear, let him hear.
16 Again Jesus said: I will liken this generation to lads who sit in the market place calling to one another,
17 saying: (We sang to you), and you did not (dance; we wailed) to you, and you did not weep.
18 Because John came neither eating nor drinking, and they say concerning him: He is possessed of demons.
19 But the Son of Man came eating and drinking, and one says concerning him: He is a glutton, a drunkard, and a friend to violent men and sinners. So fools judge the wise.
20 Then Jesus began to curse (the cities in which) his signs were done, for they did not turn in repentance.
21 Woe to you (Corozaim) and woe to you Beth Saida, for if in Tyre and Sodom, that is, Tiro dede or Sidomah, the signs had been done which were done in you, they would have turned in repentance at that time in sack cloth and ashes.
22 Truly I say to you, it shall be easier for Tyre and Sodom (than for you).
23 You Capernaum, will you ascend to heaven? From there you will be brought down. Because if in Sodom the signs which were done in you had been done, perhaps she would have remained. Unto Sheol you will be brought down.
24 Truly I say to you that it shall be easier for the land of Sodom in the day of judgment than for you.
25 At that time Jesus raised himself up and said: Be praised (my Father) creator of heaven and earth, because you have hidden these words from the wise and prudent and have revealed them to the humble.

26 אמנם כי כן ישר לפניך אבי.
27 הכל נתן לי מאת אבי. ואין מכיר את הבן אלא האב בלבד ולאב אין מכיר אלא הבן ולאשר ירצה הבן לגלותו.
28 בואו אליו כל היגעים ונושאי העמל ואני אעזור אתכם לשאת עולכם.
29 צאו עלי עולכם ולמדו ממני והכירו כי עני אני וטוב ובר הלבב ותמצאו מרגוע לנפשותיכם
30 רך ומשאי קל.

פרק נ"ב

1 בעת ההיא עבר ישו"י בקמה ביום השבת ותלמידיו רעבים התחילו לקטוף השבולים ולפרך אותם בין ידיהם ולאכול אותם.
2 ויראו הפרושים ויאמרו אליו הנה תלמידיך עושים דבר שאינו נכון לעשות ביום השבת.
3 ויען להם ישו"י הלא קראתם מה שעשה דוד בהיותו רעב ואנשיו
4 בבית האלקים שאכלו לחם הפנים בלתי פארין מאגידה שאינו נאכל אלא לכהנים בלבד.
5 וגם בתורה לא קראתם שהכהנים בבית המקדש מחללים לפעמים השבתות ואין להם חטא?
6 אמן אני אומר לכם שמקדש גדול ממנו הוא.
7 אילו ידעתם מה חסד חפצתי ולא זבח לא הייתם מחייבים הנקיים.
8 שבן אדם אדון השבת.

פרק נ"ג

9 ויהי לקצת הימים ויעבור משם ישו"י ויבא בבתי כנסיותם.

[illegible]

26 Truly this is because it was upright before you,
my Father.
27 All has been given to me from my Father. There is none who knows the son, but the Father alone, and the Father no one knows, but the son and to whomever the son wishes to reveal him.
28 Come unto me all you who are weary and who are suffering labor, and I will help you to bear your yoke.
29 (Take) my yoke as your yoke and learn of me that I am humble and good and pure of heart and you shall find rest for your souls,
30 (because my yoke is soft) and my burden light.

Chapter 12

1 At that time Jesus passed through the standing grain on the Sabbath day, and his disciples being hungry began to pluck the ears and to crush them between their hands and to eat them.
2 The Pharisees saw it and said to him: Behold your disciples are doing that which is not proper to do on the Sabbath day.
3 Jesus answered them: Have you not read what David did when he was hungry and his men
4 in the house of God when they ate from the bread of the Presence that is given regularly, which is not to be eaten except by the priests alone?
5 Also in the Torah have you not read that the priests in the Temple sometimes profane the Sabbaths and are without sin?
6 Truly I say to you that the temple is greater than this.
7 (If you had known what this is: I desire kindness and not sacrifice), you would not have convicted the innocent.
8 For the Son of Man is lord of the Sabbath.
9 It came to pass at the end of the days that Jesus passed on from there and entered into their Synagogue.

10 ויש שם אדם וידו יבשה וישאלוהו לאמר אם מותר בשבת לרפאותו.
11 ויאמר להם מי בכם שיש לו צאן אחת ותפול בשוחה ביום השבת ולא יקימנה.
12 כ"ש האדם שהוא טוב ממנה. לפיכך מותר לעשות ויש לאדם לעשות יותר טוב בשבת.
13 ואז אמר לאיש נטה ידך. ויט ידו ותשב כמו האחרת.
14 ואז ביסוד הפרושים ויתנכלו אליו להמיתו.

פרק נ"ד

15 ויהי אחרי זאת וידע ישו"י ויט משם וילכו אחריו חולים רבים וירפא את כולם.
16 ויצום לאמר לבל יגלוהו
17 לקיים מה שנאמר ע"י ישעיה
18 הן עבדי אשר בחרתי בחירי רצתה נפשי אתן רוחי עליו ומשפט לגוים יגלה.
19 לא יזהה ולא ירוץ ולא ישמע אחד בחוץ.
20 קנה רצוץ לא ישבור ופשתה כהה לא יכבנה עד ישים לנצח משפט
21 ולשמו גוים ייחלו.

פרק נ"ה

22 ואז הובא לפניו אדם אחד עור ואלם והשד בתוכו וירפא אותו. וראו
23 ויתפלאו ההבורות ויאמרו הלא זה בן דוד.
24 וישמעו הפרושים וישבעו ויאמרו זה אינו מוציא השדים אלא בבעל זבוב בעל השדים.
25 וידע מחשבותם ישו"י ויאמר אליהם במשל כל מלכות שביניכם שחלוקת תשומם וכן כל עיר ובית שתפול מחלוקת בתוכם לא יתקיים.

[illegible]

10 A man was there with a withered hand; so they
asked him saying: Is it permissible to heal him on the Sabbath?
11 He said to them: Who among you has a sheep that falls into a pit on the Sabbath day and does not raise it up?
12 So much the more is man better than that. Therefore it is permissible and [necessary] for man to do better on the Sabbath.
13 Then he said to the man: Stretch out your hand. He stretched out his hand, and it returned as the other.
14 Then the Pharisees took counsel and plotted to put him to death.
15 It came to pass after this that Jesus knew it; so he turned aside from there. Many sick followed him and he healed all of them.
16 He commanded them saying not to reveal him,
17 in order to establish what was spoken by Isaiah:
18 Behold my servant whom I have selected, my chosen one with whom my soul is pleased, I will put my spirit upon him, and he will declare justice to the nations.
19 He will not fear nor will he run nor shall one hear (his voice) in the street.
20 A crushed reed he will not break and a dim wick he will not quench until he establishes justice forever,
21 and in his name the Gentiles hope.
22 Then there was brought to him a blind and dumb man who was demon possessed; he healed him. The crowds saw (it)
23 and marveled and said: Is this not the Son of David?
24 The Pharisees were quick to hear [this] and said: This one does not cast out demons except by Baalzebub, the lord of demons.
25 Jesus knew their thoughts and said to them in a parable: Every kingdom among you divided shall be made desolate, and so every city or house upon which division shall fall shall not stand.

26 ואם השטן מוציא שטן אחר מחלוקת ביניהם איך תעמוד מלכותו
27 ואם אני מוציא השדים בבעל זבוב בנים שלכם למה לא הוציאם
ולזה יהיו הם שופטיכם.
28 ואם אני מוציא השדים ברוח אלקים באמת בא קץ מלכות.
29 ואיך יוכל איש לבא בבית גבור לקחת את כליו אם לא יקשור
אותו תחילה ואח״כ ישלול בביתו.

פרק כ״ו

30 מי שאינו עמדי לנגדי. היא מה שלא יתחבר עמי יכפור בפועל.
31 כן אני אומר לכם שכל חטא וגדוף ימחל לבני אדם וגדוף
הרוח לא ימחל.
32 וכל האומר דבר נגד בן האדם ימחל לו. וכל האומר דבר נגד רוח
הקודש לא ימחל לו לא בעוה״ז ולא בעוה״ב.
33 עשו עץ טוב בפרי טוב או עץ רע בפרי רע שהאמת מן הפרי
יודע העץ.
34 משפחת פתנים איך תוכלו לדבר טובות בהיותכם רעים והלא
האמת מהעודפות הלב מדברת.
35 אדם טוב מאוצר לב טוב יוציא טוב ואדם רע מאוצר לב רע
יוציא רע.
36 אומר אני לכם שמכל הדברים אשר ידבר האדם חייב לתת חשבון
ליום הדין.
37 על פי דבריך תהיה נשפט ועל פי מעשיך תתחייב.

פרק כ״ז

38 בעת ההיא באו לישו קצת פרושים וחכמים לאמר נרצה לראות
אות מהשמים בעבורך.

[illegible]

26 (If) Satan casts out another satan, there will be
division among (them); how will his kingdom stand?
27 If I cast out demons by Baalzebub, why do your sons not cast them out?
Therefore, they will be your judges.
28 But if I cast out demons by the Spirit of God truly the end of [his]
kingdom has come.
29 How shall a man be able to enter the house of the strong man to take
his goods unless he bind him first? Then he shall plunder his house.
30 Whoever is not with me is against me. (Whoever) does not join himself
to me denies (me).
31 (Therefore) I say to you that every sin and blasphemy will be forgiven
the sons of men, but blasphemy of the Spirit shall not be forgiven.
32 Everyone who says a word against the Son of Man, it shall be forgiven
him. But everyone who says a word against the Holy Spirit, it shall not
be forgiven him either in this world or in the world to come.
33 Make the tree good according to good fruit, or the tree bad according to
bad fruit; because the truth is: from the fruit the tree will be known.
34 Family of vipers, how can you speak good things when you are evil?
Surely the mouth awakens, the heart speaks.
35 A good man from the treasure of a good heart brings forth good; an
evil man from the treasure of an evil heart brings forth evil.
36 I say to you that for all the words which a man shall speak he will be
obliged to give an account on the day of judgment.
37 According to your words you will be judged and according to your
deeds you will be convicted.
38 At that time, some of the Pharisees and sages came to Jesus saying:
We wish to see a sign from heaven by you.

39 ויאמר להם דור רע ונאף מבקש אות ואות לא ינתן לו אלא האות
של יונה.
40 שכאשר היה במעי הדגה ג' ימים וג' לילות כן יהיה בן אדם
בבטן הארץ ג' ימים וג' לילות בקבר.
41 אנשי נינוה יקומו למשפט עם זה הדור וירשיעו אותו כי חזרו
בתשובה לדברי יונה ואני גדול מיונה.
42 מלכה שבא כלומר רייקה ידי איסקלדיקה תקום למשפט עם זה הדור
ותרשיעם שבאה מקצות הארץ לשמוע חכמת שלמה והנני גדול
משלמה.
43 וכיוצא רוח טומאה מהאדם הולך בציות מבקש מנוח ולא ימצא.
44 אז אומר אשיב לביתי אשר יצאתי משם יבא ומוצא אותו ריק
בטוח ותכון.
45 אז יקח שבעה רוחות יותר רעים ממנו ובאים עמו ודרים
שם ויהיה אחרית האדם רע מראשיתו. כן יהיה לדור הרע הזה.

פרק נ"ח

46 עודנו מדבר על כל החבורות והנה אמו ואחיו עומדים בחוץ
מבקשים ממנו לדבר עמו.
47 ויאמר לו אדם אחד הנה אמך ואחיך מבקשים לראותך.
48 ויען להגיד מי אחי ומי אמי.
49 ויפרוש כפיו על תלמידיו ויאמר אלו הם אמי ואחי.
50 כל העושה רצון אבי שבשמים הוא אחי ואחותי ואמי.

פרק נ"ט

1 ביום ההוא יצא ישו מהבית וישב על שפת הים.

[illegible]

39 He said to them: An evil and wicked generation seeks
a sign, but no sign will be given to it except the sign of Jonah.
40 For as he was in the bowels of the fish three days and three nights, so
will the Son of Man be in the belly of the earth (buried) for three days
and three nights.
41 The men of Nineveh will rise up in judgment with this generation and
shall condemn it, because they turned in repentance at the words of
Jonah and I am greater than Jonah.
42 The queen of Sheba, that is, Reginah de Isterich, will rise up in
judgment with this generation and shall condemn it, because she came
from the ends of the earth to hear the wisdom of Solomon, and behold
I am greater than Solomon.
43 When the unclean spirit goes out from the man, he goes through
waterless places seeking rest, but does not find it.
44 Then he says: I will return to my house from which I came out, and he
goes and finds it empty, safe, and ready.
45 Then he takes seven spirits more evil than himself, and they go with him
and dwell there, and the latter state of the man is worse than his first.
Thus it will be to this evil generation.
46 While he was speaking to all the crowds, behold his mother and his
brothers were standing outside seeking him to speak with him.
47 A man said to him: Behold your mother and your brothers are seeking
to see you.
48 He answered the one who spoke (to him): Who are my brothers and
who is my mother?
49 He stretched out his hands to his disciples and said: These are my
mother and brothers.
50 Everyone who does the will of my Father who is in heaven is my
brothers, my sisters, and my mother.

Chapter 13

1 On that day Jesus went out of the house and sat on the shore of the
sea.

בויתחברו אליו חבורות עד שהוצרך לבא באניה וכל החבורה עומדת בחוץ.
גוידבר להם דברים רבים במשלים ויאמר להם איש יוצא מביתו בבוקר לזרוע את זרעו.
דובזורעו נפל ממנו בדרך ואכל אותו העוף.
הוממנו נפלה באבן שאין שם עובי עפר ובצמחו נתייבש לפי שאין שם עפר לרוב.
ובחום השמש עליו נשרף ונתייבש שאין לו שורש.
זוממנו נפל בין הקוצים ויגדלוהו הקוצים ויעפשוהו.
חוממנו נפל בארץ טובה ויעשה פרי ותבואה האחד מאה והשני ששים והשלישי שלשים.
טלמי אזנים לשמוע ישמע.
יויקרבו אליו תלמידיו ואמרו לו תלמידיו למה תדבר במשלים.
יאויאמר שלכם נתן מלכות שמים להכיר ולא להם.
יבלמי שיש לו יתנן עוד ולמי שאין לו מה שהוא חושב ילקח ממנו.
יגלזה אני מדבר במשלים שהם רואים ואינם רואים שומעים ואינם שומעים
ידלגמור מה שנאמר ע"י ישעיה הנביא לך ואמרת לעם הזה שמעו שמוע ואל תדעו וראו ראה ואל וכו'.
טוהשמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו וכו'.
טזואשרי עיניכם שרואות ואזניכם ששומעות.
יזאמן אני דובר לכם שנביאים רבים וצדיקים התאוו לראות מה שאתם רואים ולא ראו ולשמוע מה שאתם שומעים ולא שמעו.
יחואתם שמעו משל הזורע.

[illegible]

2 Crowds joined themselves to him until
he needed to enter a boat; the whole crowd was standing (on the shore).
3 He spoke to them many things in parables and said to them: A man
went forth from his house in the morning to sow his seed
4 In his sowing some of it fell on the road, and the birds ate it.
5 Some of it fell among rocks where there was no density of soil, and
when it sprang up it withered because there was not much soil there
6 When the sun above it became warm, it was burned and dried up be
cause it had no root.
7 Some of it fell among the thorns, and the thorns (grew and darkened it)
8 Some of it fell on good ground and made fruit and produce, the first
a hundred, the second sixty and the third thirty.
9 Whoever has ears to hear let him hear.
10 Then his disciples drew near to him and his disciples said to him:
Why do you speak in parables?
11 He said: To you it has been given to know the kingdom of heaven, but
not to them.
12 Whoever has, it will be given (to him) again, but whoever has nothing,
that which he thinks (he has) will be taken from him.
13 For this [reason] I speak in parables because they see but do not see,
hear but do not hear,
14 in order to fulfill what was said through Isaiah the Prophet: Go and say
to this people, hear but do not comprehend, see but do not (understand).
15 Make the heart of this people fat and make their ears heavy and blind
their eyes, lest they should see with their eyes.
16 Blessed are your eyes that see and your ears that hear.
17 Truly I say to you that many prophets and righteous men desired to see
what you see but did not see it, and to hear what you hear but did not
hear it.
18 But hear you the parable of the sower.

19 הזורע הוא בן אדם והזרע שנפל בדרך כל השומע מלכות שמים
ולא יבין. יבא השטן ויחטוף מלבו כל מה שנזרע בו. והוא הזרע
שנפל על הדרך.
20 ואשר נפל על האבן הוא השומע דבר האל וקבלו מיד בשמחה.
21 והוא בלא שורש ובמבוכה ובבא מעט צער וצרה להם השטן משכחו
מלבם.
22 ואשר נפל בקוצים זה השומע את הדבר ובחמדתו לאסוף עושר
השטן משכחו דבר האל ולא יעשה פרי.
23 ואשר נפל בארץ הטובה הוא השומע את הדבר ומבין ועושה פרי
ר"ל מעשים טובים. ויוציא מן הא' מאה ומן השני ששים ומן
השלישי שלשים. הא' מאה זהו מטהרת הלב וקדושת הגוף.
ומהאחר ששים זהו מפרישות האשה. ומהשלישי שלשים זהו
מקודשה בזווג בגוף ובלב.

פרק שנים

24 וישם לפניהם משל אחר. מלכות שמים דומה לאיש הזורע בשדהו
זרע טוב.
25 ויהי כאשר בני אדם ישנים בא שונאו וזרע על החטים זון
בלעז ברייא"גה וילך.
26 ויהי כאשר גדלה העשב לעשות פרי וראה הזון.
27 ויקרבו עבדי בעל השדה אליו ויאמרו לו אדונינו הלא זרע
טוב זרעת. ומאין היה הזון?
28 אמר להם שונאי עשה זה ויאמרו לו עבדיו נעקור הזון.
29 ויאמר להם לא פן תעקרו החטה.
30 אלא הניחו זה וזה ויגדל עד הקציר ובעת הקציר אמר לקוצרים
לקטו הזון ראשונה וקשרו אותה חבילות חבילות לשרוף
והחטה תנו באוצר.

---

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]

19 The Sower is the Son of Man
and the seed which fell on the road is every one who hears the kingdom
of heaven and does not understand it. Satan comes and snatches away
from his heart everything which was sown in it. This is the seed which
fell on the road.
20 That which fell upon the rocks is the one who hears the word of God
and receives it immediately with joy.
21 But he is without root and is (in) confusion and when a little trouble
and distress come to them, Satan causes [them] to forget from their
heart.
22 That which fell among the thorns, this is the one who hears the word
and in his desire to gather wealth, Satan causes him to forget the word
of God, and he makes no fruit.
23 That which fell into the good earth is the one who hears the word and
understands it and makes fruit, that is, from good works. He brings
forth from the first a hundred, from the second sixty, and from the third
thirty. As for the hundred, this is the one purified of heart and sanctified
of body. As for the sixty, this is the one separated from women. As for
the thirty, this is the one sanctified in matrimony, in body and in heart.
24 He set before them another parable. The kingdom of heaven is like a
man who sows good seed (in his field).
25 It came to pass when the men were sleeping, his enemy came and sowed
tares over the wheat, that is, beriyagah, and he went away.
26 It came to pass when the herb grew up to make fruit, he saw the tares.
27 The servants of the master of the field drew near to him and said to
him: Master did you not sow good seed? Then whence came the tares?
28 He said to them: My enemy (did) this. His servants said to him: We
will uproot the tares.
29 He said to them: No, lest you uproot the wheat.
30 But let them remain together and grow up until the harvest and in the
time of the harvest I will say to the reapers: Gather the tares first and
bind them into individual bundles for burning and the wheat put into
the granary.

<u>פרק ס״א</u>

31 וישם לפניהם משל אחר. מלכות שמים דומה לגרגיר חרדל שיקח אותו אדם ויזרעהו בשדה.
32 והוא דק מכל הזרעונים וכגדלו יגדל על כל העשבים ונעשה עץ גדול עד שעוף השמים יאצילו באנפא.
33 וידבר להם משל אחר. מלכות שמים דומה לשאור שמביא אותו האלה בשלש סאים קמח ויחמיץ את כולו.
34 כל המשלים האלה דבר ישו לחבורות ובלי משל לא היה דבר אליהם
35 לקיים מה שנאמר ע״פ הנביא אפתחה במשל פי אביעה חדות מני קדם.

<u>פרק ס״ב</u>

36 אז נפרד ישו מן החבורות ויבא אל הבית. ויקרבו אליו תלמידיו ובקשו ממנו לפרש להם משל הזון.
37 ויען להם ויאמר להם הזורע זרע טוב הוא האדם
38 והשדה הוא העולם הזה ופרי הטוב הם הצדיקים והזון הם הרשעים.
39 והשונא שזרע אותו הוא השטן והקמה אחרית העה״ב והקוצרים הם המלאכים.
40 וכאשר לקטו הקוצרים הזון לשרוף כן יהיה באחרית הימים.
41 ישלח בן אדם את מלאכיו לעקור ממלכותו כל רשע וכל פועלי און.
42 וישליכו אותם במדורת אש. שם יהיה בכי וחריקת שנים.
43 אז יזהירו הצדיקים כשמש במלכות אביהם. למי אזנים לשמוע ישמע.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

31 He set before them another parable.
The kingdom of heaven is like a grain of mustard which a man takes and sows in the field.
32 It is smaller than all garden herbs, but when it grows up it is greater than all herbs and is made into a great tree until the birds of heaven withdraw into (its branches).
33 He spoke to them another parable. The kingdom of heaven is like leaven which (a woman puts) into three measures of flour and it leavens all of it.
34 All of these parables Jesus spoke to the crowds and without a parable he did not speak to them.
35 to fulfill what was said according to the prophet: I will open my mouth in parables; I will utter riddles from ancient times.
36 Then Jesus was parted from the crowds and went into the house. His disciples came to him and asked him to explain for them the parable of the tares.
37 He answered them and said to them: The one who sows good seed is man,
38 the field is this world, the good fruit is the righteous, and the tares are the evil.
39 The enemy who sowed it is Satan, the standing grain at the end is the world to come, and the reapers are the angels.
40 As the reapers gather the tares to burn, so will it be at the end of the days.
41 The Son of Man will send his angels to uproot from his kingdom all evil and all who do iniquity.
42 They will (cast) them into the pyre of fire; there will be weeping and gnashing of teeth.
43 Then the righteousness will shine like the sun in the kingdom of their father. Whoever has ears to hear let him hear.

פרק ס״ג

44 עוד אמר ישו״ לתלמידיו מלכות שמים היא דומה לאדם
המוצא מטמון אשר יסתירוהו ובשמחת המטמון ימכור כל אשר
לו ויקנה השדה בעדו.
45 עוד מלכות שמים דומה לאדם סוחר המבקש אבנים יקרות.
46 וכאשר ימצא אחת טובה ימכור כל אשר לו ויקנה אותה.
47 מלכות שמים דומה לרשת בתוך הים שכל מיני דגים נאספים בה.
48 וכאשר תמלא יוציאוה לחוץ ויוצאים הדייגים ובוחרים
הטובים בכליהם והרעים משליכים חוצה.
49 כן יהיה באחרית הימים יצאו המלאכים ויבדילו הרשעים
מתוך הצדיקים.
50 וישליכו אותם במדורת אש שם יהיה בכי וחריקת שינים.
51 ויאמר להם הבנתם זה. ויאמרו כן.
52 לזאת כל חכם יהיה במלכות שמים לאדם אבי הסף המוציא
מאוצרו דברים חדשים גם ישנים.

פרק ס״ד

53 ויהי אחרי זאת כאשר כלה ישו״ הדברים האלה עבר משם.
54 ובא לארצו והיה מלמד לאנשים בבתי כנסיות. והפרושים
נפלאו ויאמרו בלבם מאין בא לזה החכמה וכח לעשות אלו
הפליאות.
55 אין בן זה הנפח ומרים הלא ידעתם שכל אלו אמו מרים
ואחיו ג׳ יוסף שמעון ויהודה
56 ואחיותיו. הלא ידעתם שכל אלו עמנו ומאין בא לזה כל אלה?
57 ויהיו נבוכים בו. ויען להם ישו״ אין נביא שאין לו כבוד כ״א
בארצו ועירו וביתו.
58 ולא רצה לעשות שם שום אות למיעוט אמונתם.

[illegible]

44 Again Jesus said to his disciples.
The kingdom of heaven is like a man who finds a treasure which had
been hidden and in gladness over the value he sells all which he has and
buys the field for himself.
45 Again the kingdom of heaven is like a certain merchant seeking precious
stones.
46 When he finds a good one, he sells all which he has and buys it.
47 The kingdom of heaven is like a net in the midst of the sea in which are
gathered all kinds of fish.
48 When it is full, they draw it out, and the fishermen go forth and choose
the good for their vessels and the bad they cast away.
49 Thus it will be at the end of days; the angels will go forth and separate
the evil from the midst of the righteous.
50 Then they shall cast them into the pyre of fire; there shall be weeping
and gnashing of teeth.
51 He said to them: Have you understood this? They said: Yes.
52 Every wise man in the kingdom of heaven, therefore, is like a certain
father of children who brings forth from his treasure things new and old.
53 It came to pass after this, when Jesus finished these words, he passed
on from there.
54 He came into his own country and was teaching the people in the syn-
agogues. The Pharisees were amazed and said in their heart: Whence
(came) to this one the wisdom and power to do these deeds?
55 (Is this) not the son of the smith and Mary? Do you not know all these:
his mother Mary, his three brothers: Joseph, Simon, and Judah,
56 and his sisters? Do you not know all these who are with us? Whence
come to this one all these things?
57 So they were confused about him. Jesus answered them: A prophet is
not without honor except in his own land, city and house.
58 Then he did not wish to do there any sign because of their little faith

פרק י"ד

1 בעת ההיא שמע הירודי"ס טיטרא'קה שמועות ישו"ו.
2 ויאמר לעבדיו הנה אני מאמין שאלו הפלאות עושה יוחנן
המטביל.
3 שהיה לפי שהירודי"ס תפש ליוחנן בימים ההם ויאסרהו במאסר
לפי שהיה מוכיחו שלא יקח לארודיקא לאשה שהיתה אשת אחיו.
4 והיה אומר לו יוחנן אינה ראויה לך.
5 והנה הירודי"ס היה רוצה להרגו לולי יראת העם שלנביא
היה ביניהם.
6 ובשמחת יום הולד את הירודי"ס קרא לגדולי המלכות לאכול
עמו ובעוד שהיו אוכלים היתה בתו מרקדת ביניהם וייטב
להירודי"ס.
7 וישבע לה שיתן לה את כל אשר תשאל ממנו.
8 והנערה מיוסרת מאמה שאלה ראש יוחנן המטביל באגן א'.
9 ויחל המלך בעצב מאד בעד השבועה שעשה בפני הקרואים ויצו
לעשות כן.
10 וישלח לשחוט יוחנן בבית הסהר.
11 ויביאו ראש יוחנן באגן ויתנוהו לנערה והנערה
נתנה לאמה.
12 ויבאו תלמידי יוחנן וישאו הגוף ויקברוהו והתלמידים
הגידו הדבר לישו"ו.
13 וכשמוע ישו"ו נסע משם באניה וילך למדבר יהודה.
ובשמוע ההמונים וילכו אחריו מכל המדינות.
14 ובצאתם ראה אחריו עם רב רב אליו חסד וירפא כל מחלותם.
15 ובעת ערב קרבו אליו תלמידיו ויאמרו לו זה המקום צר והעת עובר.
עזוב ההמונים שילכו במגדלים ויקחו הצורך אליהם.
16 ויען להם ישו"ו אינם צריכים לילך תנו להם לאכול.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Chapter 14

1 At that time Herod the Tetrarch heard reports about Jesus.
2 He said to his servants: Behold I believe that John the Baptizer is doing
these miracles.
3 This happened because Herod had seized John in those days and had
bound him in prison because he was reproving him that he should not
take Herodias for a wife because she was the wife of his brother.
4 John was saying to him: She is not permissible to you.
5 Then behold Herod wished to kill him, except for fear of the people
(who believed) he was a prophet among them.
6 On the feast of Herod's birthday, he called the nobles of the kingdom to
eat with him, and while they were eating his daughter danced among
them and it was pleasing to Herod.
7 He swore to give her whatever she asked from him.
8 The girl, being instructed by (her mother), asked for the head of John the
Baptizer in a bowl.
9 The king was very sad because of the oath which he had made before
those invited. But he commanded to do so
10 and sent to kill John in prison.
11 They brought the head of John in a bowl and gave it to the girl and the
girl gave it to her mother.
12 Then the disciples of John came and took the body and buried it and
the disciples told the matter to Jesus.
13 When Jesus heard it, he departed from there in a boat and went into the
wilderness of Judah. When the crowds heard they followed him from
all the cities.
14 When they came out he saw behind him a numerous people, so he
extended kindness to [them] and healed all of their diseases.
15 At evening time his disciples came to him and said to him:
This place is limited (and the time) is advancing. Let the crowds go into
the towers that they might take the necessities for themselves.
16 Jesus answered them: They have no need to go; give them to eat.

17 והם ענו אין לנו בכאן כי אם חמש ככרות ושני דגים.
18 ויאמר להם הביאו אותם אלי.
19 ויצו שישבו העם על העשבים. וכשישבו לקח החמש ככרות
והשני דגים ובהביטו מביט לשמים ברך אותם ויחלק ויתנם
לתלמידיו והתלמידים חלקו לסיעות.
20 ויאכלו כלם וישבעו. וכן מהדגים אכלו כרצונם. ואחר
שהשלימו לקחו הפתיתים הנשארות וימלאו מהם שנים עשר סלים.
21 ויהי מספר האוכלים חמשה אלפים אנשים מלבד הנשים והטף.

פרק ס״ו

22 ואחרי זה צוה לתלמידיו לכנס באניה וישלחו קודם ממנו
בעיר שהחבורות הולכות.
23 ואחר שעזב החבורות עלה להר והתפלל לבדו ויהי לעת ערב
הוא לבדו עומד.
24 והאניה באמצע הים וגליהם היו דוחפות אותה לפי שהרוח
היה מנגד.
25 ובאשמורה הרביעית מהלילה בא להם ישו״ הולך בים.
26 וכאשר ראוהו תלמידיו הולך בים נבהלו מאד בחשבם שהיה
שד ומרוב פחדם היו צועקים.
27 ואז ענה להם ישו״ ויאמר להם יהיה אמונה בכם שאני הוא
ואל תיראו.
28 ויען פיט״רוס ויאמר לו אדוני אם אתה הוא צוה אותי לבא
אליך במים.
29 ויאמר לו ישו״ בא. וירד פיט״רוס מהספינה והלך בים
ובא לישו״.

[illegible]

17 They answered:
We have nothing here except five loaves (and) two fish.
18 He said to them: Bring them to me.
19 Then he commanded that the people should (sit) on the grass. When they sat he took the five loaves and two fish and as he looked into heaven he blessed them, divided them, gave them to his disciples and the disciples made distribution to the groups.
20 All of them ate and were satisfied. They also ate the fish according to what they desired. After they had finished, they took the fragments which remained and filled twelve seahs with them.
21 The number of those eating was five thousand men apart from women and children.
22 After this, he commanded his disciples to assemble in a boat that they might (go) before him to the city to which the crowds were going.
23 After he left the crowds, he went upon a mountain and prayed alone. At the time of evening he was standing alone.
24 The boat was in the midst of the sea and (the waves of the sea) were driving it because the wind was contrary.
25 At the fourth watch of the night Jesus came to them walking on the sea.
26 When his disciples saw him walking on the sea they were alarmed, thinking he was a demon, and from the greatness of their fear they were crying out.
27 Then Jesus answered them and said to them:
Let faith be among you because it is I; do not fear.
28 Peter answered and said to him: Master, if it is you, command me to come to you on the water.
29 Jesus said to him: Come. So Peter came down from the boat, walked on the sea and came to Jesus.

30 ובראותו חוזק הרוח פחד מאד ובהתחילו לטבוע צעק
ואמר אדוני הושיעני.
31 ומיד ישו"ע האריך ידו ולקחו ואמר לו אדם מאמונה מעטה
למה נתפקפקת.
32 וכאשר עלו באניה נח הרוח
33 ואשר בספינה השתחוו לו ואמרו באמת אתה הוא בן האלקים.
35 וכאשר הכירוהו אנשי המקום שלחו בכל אותו המלכות
והביאו לו כל החולים מכל מדוים.
36 ויחלו פניו ירצו לצוותם יגעו בכנף מעילו וכל אשר נגע
נתרפא.

<u>פרק ט"ו</u>

1 אז באו אל ישו"ע החכמים והפרושים ויאמרו אליו
2 למה עוברים תלמידיך תקנות הראשונות שהם אינם רוחצים
ידיהם קודם האכילה.
3 ויאמר להם ישו"ע ולמה אתם עוברים מאמרי האל בעבור
תקנותיכם
4 שהאל אמר כבד את אביך ואת אמך ומכה אביו ואמו מות יומת.
5 ואתם אומרים שאיזה דבר יאמר האדם לאביו ולאמו שבאיזה
נדבה שיתן בעד אותו חטא שיכופר לו אותו עון.
6 ולא יכבד אביו ואמו ואתם מבזים אמרי אל בתקנותיכם.
7 הוי חנפים הנה ישעיה ניבא עליכם ואמר
8 כה אמר ה' יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו
רחוק ממני
9 ויהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה.
10 וישו"ע קרא לסיעות ויאמר להם שמעו והבינו.

14:30 [illegible] G
14:33 [illegible] F
14:34 AE read [illegible] 14
14:36 [illegible] ADCDEG [illegible]
15:2 [illegible] ADG [illegible] AE [illegible] ADDEFG [illegible] ADDEFG
15:3 [illegible] ADCDEFGH [illegible] H
15:3 [illegible] ADCDEFH [illegible] AE
15:4 [illegible]
15:5 [illegible]
15:6 [illegible] ABCDEFGH
15:8 [illegible]
15:8 [illegible]
15:9 [illegible] G
15:10 [illegible] F

30 But when he saw the strength of the wind he feared
exceedingly and as he began to sink he cried out and said: Master, save
me.
31 Immediately Jesus stretched out his hand, took him, and said to him:
Man of little faith, why did you doubt?
32 When they went up into the boat, the wind became quiet,
33 and those in the boat worshipped him and said: Truly you are the Son
of God.
35 When the people of the place recognized him they sent into all that
kingdom and brought to him all who were sick with various kinds of
diseases.
36 They implored him that (he) might be pleased to allow them to touch the
skirt of his garment; and each one who touched him was healed.

<u>Chapter 15</u>

1 Then the sages and the Pharisees came to Jesus and said to him:
2 Why do (your disciples) transgress the ordinances of antiquity by not
washing
their hands before eating?
3 Jesus said to them: Why do you transgress the words of God because of
your ordinances?
4 For God said: Honor your father and your mother and he who
smites his father and mother will surely be put to death.
5 But you say that whatever word a man should say to his father and
mother in regard to any donation he might give for him as a sinner, this
iniquity itself will be made void to him.
6 So he does not honor his father and his mother, and you despise the
words of God by your ordinances.
7 Woe, hypocrites, behold Isaiah prophesied concerning you and said:
8 Thus the Lord said: because this people has come near with their mouth
and has honored me with their lips, but their heart is far from me
9 and their reverence toward me, which is taught,
is the commandments of men.
10 Jesus called to the crowds and said to them: Hear and consider.

11 הנכנס בעד הפה אינו מלכלך האדם אבל היוצא מהפה מלכלך האדם.
12 אז קרבו אליו תלמידיו ויאמרו לו דע שהפרושים נבוכים בעד דבר זה.
13 ויען להם ישו"ע כל נטיעה שלא נטעה אבי שבשמים תשחת.
14 הניחו אותם שהעורים מוליכים לעורים ואם עור ידריך עור אחר יפלו שניהם בבור.
15 ויען לו פיט"ריס אדוני פרוש לנו זאת החדה.
16 ויען להם ישו"ע עדיין אתם בבלי דעת.
17 לא תבינו אתם שכל הנכנס בעד הפה הולך לבטן והכל הולך בעד המקום הטבעי
18 והיוצא בעד הפה מתנועע מהלב וזהו המלכלך האדם.
19 לפי שמחלל הלב יוצא התרמית והרציחה והנאופים והגנבות ועדות שקרים והקללות.
20 כל אלה הדברים הם המלכלכים האדם. אמנם האכילה בלי רחיצת ידים אינה מלכלכת האדם.

<u>פרק כ"ח</u>

21 ואחר שאמר ישו"ע זה הלך בגלילי צור וסדים.
22 והנה לפניו אשה כנענית באה מארצות מזרח צועקת אליו אדוני בן דוד חנני שבתי אחוזת השדים.
23 וישו"ע לא ענה דבר. ותלמידיו קרבו אליו ויאמרו לו אדונינו למה אתה בוזה לזאת האשה צועקת אחרינו.
24 ויען להם ישו"ע לא שלחוני כי אם לצאן אובדות מבית ישראל.
25 והאשה השתחוה לו ואומרת אדוני עזרני.
26 ויאמר לה ישו"ע לא טוב שיקח האדם הפת מבניו ויתננו לכלבים.
27 ותען האשה פעמים רבים אוכלים הכלבים הפתיתים הנופלים משלחן אדוניהם.

[illegible]

11 That which enters through the mouth does not soil the man,
but that which goes out of the mouth soils the man.
12 Then his disciples came to him and said to him:
Know that the Pharisees were perplexed by this word.
13 Jesus answered them: Every plant which my Father who is in heaven
did not plant will be destroyed.
14 Leave them alone because the blind are leading the blind; and if a blind
man leads another who is blind, both will fall into a pit.
15 Peter answered him: Lord explain to us this riddle.
16 Jesus answered them: Are you still without knowledge?
17 Do you not understand that every thing that enters through the mouth
goes into the belly and all of it goes on to the natural place?
18 But that which goes out through the mouth is moved by the heart; this is
what soils the man.
19 Because the defiled heart brings forth deceitfulness, murder, adulteries,
robberies, the witness of lies and curses.
20 All these things are what (soil) the man. Indeed eating without washing
the hands does not soil the man.
21 After Jesus had said this, he went into the regions of Tyre and Sidon.
22 Then there came to him a certain Canaanite woman, who came from the
lands of the East, crying out to him: Master, son of David, have mercy
on me because my daughter is possessed by demons.
23 Jesus did not answer (her) a word. So his disciples approached him
and said to him: Our master, why do you abandon this woman who
is crying out after us?
24 Jesus answered them: They did not send me except to the lost sheep
from the house of Israel.
25 Then the woman worshipped him and said: Lord help me.
26 Jesus said to her: It is not good that a man should take the bread from
his children and give it to the dogs.
27 The woman answered: Often the dogs eat the pieces of bread that fall
from the table of their master.

28 ויען לה ישו אשה גדולה אמונתך יעשה לך כאשר שאלת.
ומעת ההוא והלאה נרפאת בתה.

פרק ס"ט

29 ובאשר הלך ישו משם הלך עבר הגליל להר. בעומדו שם
30 ראה עם רב מביאים הרבה צולעים ומנוגעים ופסחים ורבים
אחרים ויפלו לרגליו וירפאם.
31 והעם היו תמהים איך האלמים היו מדברים והפסחים הולכים
והעורים רואים וכלם משבחים לאל.
32 אז אמר ישו לתלמידיו יש לי רחמנות עליהם שהם מיחלים אותי
זה שני ימים שעברו ואין להם מה שיאכלו. ואיני רוצה
להוליכם בתענית יען לא יחלשו בדרך.
33 ויענו לו תלמידיו ומאין אנו יכולים למצוא לחם במדבר
הזה לשביע לעם.
34 ויען ישו ויאמר להם כמה ככרים לחם לכם. ויענו שבעה
ומעט דגים.
35 ויצו ישו לעם לישב על העשבים.
36 ויקח השבעה ככרות וישברם ונתנם לתלמידיו והם נתנו לעם.
37 ויאכלו כלם וישבעו והותר שבעה סלים.
38 והאוכלים היו במספר ארבעה אלפים אנשים לבד הנשים והטף.

פרק שבעים

39 אחר זה נכנס ישו בספינה ובא לארץ מאגידוניא.
1 ויבואו אליו החכמים והפרושים מנסים אותו וילמדם איזה
אות מהשמים.

[illegible]

28 Jesus answered her:
Woman, great is your faith, let it be done to you as you asked. So from
that time on her daughter was healed.
29 When Jesus moved on from there, he went to the region across Galilee
to a mountain. As he stood there
30 he saw many people (among whom) were many lame, lepers, those
who limped, and many others; they fell at his feet and he healed them.
31 The people were amazed at how the dumb were speaking and the lame
were walking and the blind were seeing; all of them were praising God.
32 Then Jesus said to his disciples: I have compassion on them because
they have remained with me these two days since they came across and
they have nothing to eat. I do not want to lead them fasting
[lest] they grow faint in the way.
33 His disciples answered him: Whence will we be able to find bread in
this wilderness to satisfy the people?
34 Jesus answered and said to them: How many loaves of bread do you
have? They answered: Seven and a few fish.
35 So Jesus commanded the people to sit upon the grass.
36 He took the seven loaves and broke them and gave them to his disciples
and they gave to the people.
37 All of them ate and were satisfied and (from that which was remaining
they filled) seven seahs.
38 Those who were eating were by number four thousand men besides
women and children.
39 After this Jesus entered a boat and came to the land of Macedonia.

Chapter 16

1 Sages and Pharisees came to him, tempting him to teach them
some sign from heaven.

2 ויען להם יש"ו חנפים אתם אומרים ערב מחר יום צח יהיה לפי שהשמים אדומים
3 ובבקר אתם אומרים היום ימטיר שהשמים חשוכים. א"כ אתם יודעים משפט מראים השמים ואין אתם יודעים משפט הזמנים.
4 זרע מרעים שאל אות ואות לא ינתן להם כי אם אות של יונה הנביא. ואז נפרד והלך לו.
5 וכאשר יש"ו היה בשפת הים אמר לתלמידיו שיכינו לחם והוא נכנס לספינה עם תלמידיו ותלמידיו שכחו ולא הכניסו שום לחם.
8 ויש"ו אמר להם אתם מעטי השכל וחשבים שאין לכם לחם.
10 ואין אתם זוכרים מהחמשה ככרות וארבע אלף איש וכמה סאים נשארו ולכן תבינו שאיני מדבר מהחלחם וגם מהלחמים הטבעיים אבל אני אומר לכם שתשמרו מהנהגת הפרושים והצדוקים.

פרק צ"א

13 ויצא יש"ו אל ארץ סוריאה וארץ פיליף נקרא פיליב"וס וישאל לתלמידיו לאמר מה אומרים בני אדם בשבילי.
14 ויאמרו אליו מהם אומרים שהוא יוחנן המטביל ומהם אומרים שהוא אליהו ומהם ירמיהו או א' מהנביאים.
15 ויאמר להם יש"ו ואתם מה אומרים בשבילי.
16 ויען שמעון נקרא פיט"רוס ויאמר אתה משיח לבן קריסט"ו בן אלקים חיים שבאתה בזה העולם.

[illegible]

2 Jesus answered them: Hypocrites, you say in the evening: Tomorrow will be a clear day because the sky is red.
3 Then in the morning you say: Today it will rain because the sky is dark. If so, you know the law regarding the appearance of the sky, but you do not know the law regarding the times.
4 The offspring of evil-doers ask for a sign, but no sign will be given them except the sign of Jonah the Prophet. Then he was separated (from them) and went away.
5 When Jesus came to the sea shore he told his disciples to prepare bread. Then he entered a boat with his disciples, but the disciples forgot and did not bring any bread.
8 Jesus said to them: You have little understanding who think that you have no bread.
10 "Do you not remember the five loaves and four thousand men how many seahs were left over? Therefore you should understand that I am not speaking of natural loaves but I am saying to you that you should (beware) of the behavior of the Pharisees and Sadducees.
13 Jesus went out unto the Land of Syria (that is, Caesarea) and the land of Philoph, called (Philipos), and asked his disciples saying, What do men say about me?
14 They said unto him: Some say he is John the Baptizer, some say he is Elijah and some Jeremiah or one of the prophets.
15 Jesus said to them: What do you say about me?
16 Simon, called Petros, answered and said: You are the Messiah, that is, Kristo, the Son of the living God, who has come into this world.

17 ויאמר אליו ישו אשריך שמעון בר יונה שבשר ודם לא גלה לך
כי אם אבי שבשמים.
18 ואני אומר לך שאתה אבן ואני אבנה עליך בית תפלתי. ושערי
גיהנם לא יוכלו נגדך
19 לפי שאני אתן לך מפתחות מלכות השמים. וכל אשר תקשור בארץ
יהיה קשור בשמים וכל אשר תתיר בארץ יהיה מותר בשמים.
20 אז צוה לתלמידיו לבל יאמרו שהוא משיח.

<u>פרק ע"ב</u>

21 מכאן ואילך התחיל ישו לגלות לתלמידיו שהוא צריך ללכת
לירושלם ולשאת עול רבים מהכהנים וזקני העם עד שיהרגוהו
וביום השלישי יקום.
22 ויקחהו פיטרו בינו לבינו והתחיל להוכיח לאמר חלילה
לך להיות לך כן אדון.
23 ויפן ישו ויבט אליו ויאמר לו לך השטן לא תמרה פי שאינך
מכיר דבר האל כי אם דברי האדם.
24 אז דבר ישו לתלמידיו מי שירצה לבא אחרי יבזה עצמו
ויקח את השתי וערב ר"ל שיקרב עצמו למיתה וילך אחרי.
25 כל הרוצה להושיע נפשו יאבד אותה בעבורי והמאבד את חייו
בעה"ז בשבילי יושיע נפשו לחיי העה"ב.
26 מה בצע לאדם אם ירויח את כל העולם אם נפשו יאבד לעד ואיזה
תמורה טובה יעשה האדם אם בעד הדברים ההוים והנפסדים
יתן נפשו לדין גהינם.
27 כי בן האל יבא בכבוד אביו שבשמים עם מלאכיו להשיב לכל
איש כפעלו.
28 אמן אני אומר לכם שיש מהעומדים פה שלא יטעמו מות עד
שיראו בן אלוה בא במלכותו.

---

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

17 Jesus said to him:
Blessed are you Simon bar Jonah because flesh and blood has not re-
vealed [this] to you but my Father who is heaven.
18 I say to you: you are a stone and I will build upon you my house of
prayer. The gates of Gehenna will not prevail against you
19 because I will give to you the keys of the Kingdom of heaven. What-
ever you bind on earth will be bound in heaven; whatever you loose on
earth will be loosed in heaven.
20 Then he commanded his disciples not to say that he is the Messiah.
21 Henceforth Jesus began to reveal to his disciples that it was necessary
for him to go to Jerusalem and to suffer the injustice of many, from the
priests and the elders of the people, until they should kill him; then on
the third day he would arise.
22 Peter took him aside privately and began to rebuke (him) saying: Far
be it that it should be like this to you, Lord.
23 Jesus turned, looked at him, and said to him: Go away Satan; do not
disobey (me), because you do not regard the word of God but the
words of man.
24 Then Jesus said to his disciples: Whoever wishes to come after me let
him despise himself, take the cross, that is, offer himself unto death,
and come after me.
25 Everyone who wishes to save his soul will lose it for my sake, and he
who loses his life in this world for my sake will save his soul for the
life of the world to come.
26 What profit is there for a man if he should gain the whole world [but]
lose his soul forever; what good exchange does the man make if for
present things that are spoiled he should give his soul to the judgment
of Gehenna?
27 Because the Son of God will come in the glory of his Father who is in
heaven with his angels to reward each man according to his work.
28 Truly I say to you there are some of those standing here who will not
taste death until they see the Son of God coming in his kingdom.

פרק ע״ג

1 אחר ששה ימים לקח ישו״ו לפיטי״רו וגם יעקב לעז גאימ״י
ויוחנן אחיו ויוליכם אל הר גבוה משם להתפלל הוא.
2 וכעת שהיה מתפלל השתנה לפניהם וקרן עור פניו כשמש
ומלבושיו לבנים כשלג.
3 אליהם משה ואליהו מדברים עמו והגידו לישו״ו כל מה
שיקראהו בירושלם. ופיטי״רו וחביריו היו נרדמים. נים
ולא נים היו ולא ניעור. ראו גופו ושני אנשים עמו.
4 וכאשר הלכו אז אמר פיטי״רו לישו״ו טוב להיות בכאן. ונעשה
פה שלש משכנות לך אחד ולמשה אחד ולאליהו אחד שלא היה יודע
מה היה דובר.
5 עודנו מדבר והנה ענן שכסה אותם ויבהלו עד מאד ובעוד שהם
תחת הענן שמעו מתוך הענן קול מדבר ואומר הנה זה בני ידידי
חפצי בו אליו תשמעון.
6 וישמעו התלמידים ויפלו על פניהם ארצה וייראו מאד.
7 וכאשר נפסק הקול ויאמר להם ישו״ו קומו אל תיראו.
8 וישאו עיניהם ולא ראו כי אם ישו״ו בלבד.

פרק ע״ד

9 וירד ישו״ו מן ההר ויצו להם לאמר אל תגידו לאיש המראה אשר
ראיתם עד שיקום בן האדם מן המות.
10 וישאלוהו לו תלמידיו לאמר מה חכמים אומרים שאליה יבא
ראשונה.
11 ויען להם ויאמר אמנם אליה יבא ויושיע כל העולם.
12 אומר אני לכם שכבר בא ולא הכירוהו ועשו בו כרצונם. כן יעשו
בבן אדם.
13 אז הבינו התלמידים שבשביל יוחנן המטביל היה מדבר זה.

[illegible]

Chapter 17

1 After six days Jesus took Peter, James, that is, Jimi, and John his
brother and brought them to a high mountain where he might pray.
2 While he was praying he was changed before them and the skin of his
face shone like the sun and his garments [became] white like snow.
3 (Then) Moses and Elijah, while speaking with him, (were revealed)
to them and they told Jesus all which would happen to him in Jerusalem.
Peter and his companions were asleep. Asleep but not asleep; awake
but not awake. They saw his body and the two men with him.
4 When they went away, then Peter said to Jesus: It is good to be here.
Let us make here three tabernacles, one for you, one for Moses, and one
for Elijah, because he did not know what he was saying.
5 While he was still speaking, behold a cloud covered them, and they
were greatly alarmed; while they were under the cloud they heard from
the midst of the cloud a voice speaking and saying: Behold, this is my
son, my beloved, my delight is in him, you shall obey him.
6 The disciples heard [this], fell on their faces to the ground, and feared ex-
ceedingly.
7 When the voice ceased, Jesus said to them: Arise, do not fear.
8 They lifted up their eyes and saw no one except Jesus alone.
9 Jesus came down from the mountain and commanded them saying: Tell
no man the vision you have seen until the Son of Man has risen from
death.
10 His disciples asked him saying: Why do the sages say that Elijah will
come first?
11 He answered them and said: Indeed Elijah will come and will save all
the world.
12 I say to you, he has already come, they did not know him,
and they did to him according to their desire.
[So] they will do to the Son of Man.
13 Then the disciples understood that regarding John the Baptizer he was
saying this.

פרק ע"ה
14 ויהי בבואו אל החבורות ויבא לפניו איש כורע על ברכיו.
15 ויאמר אדוני חנני וחוסה על בני כי נבעת מרוח רעה וחולה
מאד וחורק את שיניו ומקציף בפיו ונופל ממקומו ארצה ונופל
פעמים באש ופעמים במים.
16 והביאותיו לתלמידך ולא יכלו לרפאתו.
17 ויען ישו ויאמר דור רע אוי לכם אתם הכופרים עד מתי אהיה
עמכם ועד מתי אשא טרחכם. הביאוהו אלי.

[MARK]

MK 9:20 והביאוהו אליו ומיד שישו ראהו השטן סכסכו והפילו
לארץ והתחיל מתעפר ומתקצף.
MK 9:21 וישו שאל לאבי הנער כמה זמן שהשטן לקחו. והאב השיבו מזמן
פלוני והלאה.
MK 9:22 והרבה פעמים הפילו באש ובמים בעניין יוכל השמידו. ואם
אתה אדוני בשום עניין תוכל לעזור עזרהו. וימצא האיש חן
בעיניו ונתמלא רחמים עליו.
MK 9:23 ויאמר לו אם תוכל להאמין כל דבר תוכל להשלים לפי שלמאמין
כל הדברים קלים.
MK 9:24 ומיד בכה בצעקה אבי הנער ואמר אדוני אני מאמין אמנם
עזרני לפי אמונתי.
MK 9:25 וכאשר ראה ישו שהעם מתקבצים לזה ואמר לו חרש ואלם הנני
מצוך שתצא מכאן ומכאן והלאה לא תשוב כאן עוד.
MK 9:26 והשטן יצא צועק ומכאיב והנער נשאר כמת בעניין שרבים היו
אומרים שהוא מת.
MK 9:27 וישו לקחו והעמידו וקם.

[illegible]

14 It came to pass when he approached the crowds, a man came to him,
bowing on his knees.
15 He said: Have mercy on me, Lord, and pity my son because he is
terrified of an evil spirit and is very sick. He grinds his teeth, (foams)
at his mouth, falls from his place to the ground, and falls sometimes
into fire and sometimes into water.
16 (I) brought him to your disciple(s), but they were unable to heal him.
17 Jesus answered and said: Evil generation, woe to you who deny; how
long will I be with you, how long will I bear your trouble? Bring him
to me.
MK 9:20 They brought him to him and immediately when Jesus looked
at him, the satan agitated him and cast him to the ground, and
he began rolling in the dust and foaming.
MK 9:21 Jesus asked the father of the boy: How long has the satan taken
him? The father answered him: From a certain time and beyond.
MK 9:22 Often he casts him into fire or water to destroy him if possible.
If, Lord, you are able to help him in any way, help him. Then
the man found favor in his eyes, and he was filled with
compassion for him.
MK 9:23 He said to him: If you can believe, you will be able to ac-
complish anything, because to the one who believes all things are
easy.
MK 9:24 Immediately the father of the boy cried out with a shout and said:
Lord, I believe, indeed help me according to my faith.
MK 9:25 When Jesus saw that the people were gathering together he
commanded the (demon) and said to him: Deaf and dumb (satan),
behold I command you to come out from there and henceforth do
not return here again.
MK 9:26 Then the satan came out screaming and inflicting pain and the
boy was left as dead so that many were saying that he was dead.
MK 9:27 Jesus took him (by the hand), stood him up and he arose.

MK 9:28 וכאשר נכנס ישו לבית

[MATTHEW]

19 אז קרבו התלמידים לישו בסתר ויאמרו אליו מדוע לא יכול
אנחנו להוציאו.
20 ויאמר להם למיעוט אמונתכם. אמן אני אומר לכם אם יהיה בכם
מן האמונה כגרגיר חרדל אם תאמינו להר הזה תאמרו סורו
ויסור וכל דבר לא יבצר מכם.
21 וזה המין מן השדים לא יצא כי אם בתפלה וצום.

פרק ע"ו
22 והנה בגליל ויאמר ישו בן האדם ימסר ליד בני האדם.
23 ויהרגוהו וביום השלישי יקום.
24 ויבואו כפר נחום מרתה ויקרבוהו מקבלי המכס לפיטירוש
ויאמרו אליו רבינו אינו נוהג ונותן מכס.
25 ויאמרו כן. ויבוא בבית והקדים ישו לאמר אליו לפיטירוש
מה נראה לך פיטירוש מלכי ארץ ממי לוקחים מכס מן בניהם או
מן הנכרים.
26 ויען אליו מן הנכרים. ויאמר להם ישו אם כן הבנים חפשים.
ויאמר לא תהיו בעבור זה נבהלים.
27 ויאמר לפיטירוש לך לים והשלך חכה ואותו דג שתקח ראשונה
תמצא בפיו מטבע כסף ואותו תתן בעדינו.

פרק ע"ז
1 בעת ההיא קרבו התלמידים אל ישו ויאמרו אליו מי אתה חושב
שהוא גדול במלכות שמים.
2 ויקרא נער אחד (קטן ויעמידהו בתוכם).

[illegible]

MK 9:28 When Jesus entered the house
19 the disciples drew near to Jesus secretly and said to him: Why were we
not able to cast it out.
20 He said to them: Because of the limitation of your faith. Truly I say to
you if there be in you any faith, as a grain of mustard, if you believe,
you will say to this mountain depart and it will depart; nothing will
be withheld from you.
21 But this kind of demon does not come out except by prayer and fasting.
22 They were in Galilee and Jesus said: The Son of Man will be delivered
into the hand of men.
23 They will kill him and on the third day he will arise.
24 They came to Capernaum-Martha and the tax collectors drew near to
Peter and said to (him): your teacher does not follow the custom to pay
tax.
25 Thus they spoke. (He) went into the house and Jesus anticipated him
saying to Peter: What is your judgment, Peter, the kings of the earth,
from whom do they take tribute, from their sons or from foreigners?
26 He answered him: From foreigners. Jesus said to them: If so the sons
are (free). Then he said: Do not be dismayed because of this.
27 He said to Peter: Go to the sea and cast a fishing hook and fish with it
because in the mouth of the one you will catch first you will find a silver
coin. That you will give for us.

Chapter 18

1 At that time the disciples drew near to Jesus and said to him: Whom do
you think is great in the kingdom of heaven?
2 He called a (small) lad (and placed him in their midst.

[3] ויאמר אני אומר אם לא תשובו להיות כנער הזה לא תבואו במ"ש.
[5] והמקבל נער א') כזה על שמי מקבל.
[6] ואשר יכשיל אחד מהנערים הקטנים המאמינים בי טוב לו
שיקשור פלח רכב על צוארו ויוטל במצולות ים.
[7] ואוי ליושבי תבל מפני המבוכה שצריכות המבוכות לבא.)
ויאמר אוי לאדם שיבא בשבלו.
[8] ואם ידך ורגלך יכשילך הכריתהו ותשליכהו ממך. טוב לך לבא
בחיים עור או פסח מהיות לך ידים ורגלים לינתן באש עולמית.
[9] ואם עיניך תכשיל והקירה ותשליכה ממך. טוב לך לבא בחיים
בעין אחד מהיות לך עינים ולהיות בגהינם.
[10] והזהרו פן תדינו אחת מהנערים הקטנים. אומר אני לכם
שמלאכיהם הם רואים תמיד פני אבי שבשמים.
[11] ובן אדם בטל להושיע האויבים.

פרק ע"ח

[12] מה יראה לכם אם יהיה לאיש מאה צאן ופרדה אחת מהן הלא יעזוב
תשעים ותשעה בהרים וילך לבקש הנדחת.
[13] ואם ימצאה אמן אני אומר לכם שישמח עליה יותר מהתשעים
ותשעה אשר לא נדחו.
[14] כי לא ירצה אב שבשמים שיאבד א' מהנערים.

פרק ע"ט

[15] בעת ההיא אמר ישו"ו לשמעון נקרא כיפ"לוש אם יחטא לך אחיך
הוכיחהו בינו לבינך. אם ישמע אליך קנית את אחיך.

[illegible]

[3] He said: I say if you do not turn to become like this lad,
you will not enter the kingdom of heaven.
[5] He who receives a lad) like this in my name receives (me).
[6] He who causes one of the small lads who believe on me to stumble, it
would be good for him to tie a millstone upon his neck and be cast into
the depth of the sea.
[7] (Woe to the inhabitants of the world because of confusion, because
confusion must come.) He also said: Woe to the man who comes be-
cause of it.
[8] If your hand or your foot causes you to stumble cut it off and (cast it)
from you; it is better for you to enter into life (blind) or lame than hav-
ing two hands and two feet for you to be given to everlasting fire.
[9] If your (eye) should cause you to stumble, pick it out and cast it from
you. It is better for you to enter into life with one eye than to have two
eyes and to be given to Gehenna.
[10] Take heed lest you judge one of the small lads. I say to you, their an-
gels always see the face of my Father who is in heaven.
[11] and the Son of Man has stopped among the enemy
[12] What is your opinion? If a man has a hundred sheep and one of them
(goes off), will he not leave the ninety-nine in the mountains and go
seek the one which has strayed?
[13] If he should find it, truly I say to you he will rejoice over it more than
the ninety-nine which did not go astray.
[14] Thus (my) Father who is in heaven does not wish that any of these lads
should be lost.
[15] At that time Jesus said to Simon, called *Petros*: If your brother sins
against you, reprove him privately. If he listens to you, you have gained
your brother.

טו ואם לא ישמע אליך הוכיחנו בפני אחר ואם בכל אלה לא ישמע לך
תוסיף עוד אחד או שנים לפנים שנים או שלשה עדים שעל פי
שנים או שלשה עדים יקום דבר.
יז ואם בכל אלה לא ישמע אמור אותו בקהל ואם לא ישמע
בקהל חשוב אותו כנכרי ואויב ואכזר.
יח אמן אני אומר לכם שכל אלה אשר תאסרו בארץ אסור הוא בשמים
וכל אשר תתירו בארץ מותר יהיה בשמים.
יט וגם אני אומר לכם אם ירצו שנים מכם לשים שלום בארץ כל אשר
יבקשו יהיה לכם מאת שבשמים.
כ ובכל מקום שיתחברו שנים או שלשה על שמי שם אני בתוכם.
כא אז קרב פיטרוס אליו לאמר אדוני אם יחטא לי אחי עד שבע
פעמים אמחול לו.
כב ויאמר לו ישו אני אומר לך עד שבע כי אם עד שבעים ושבעה.

פרק פ״

כג בעת ההיא אמר ישו לתלמידיו מלכות שמים דומה הוא לאדם
מלך יושב לעשות חשבון עם עבדיו ומשרתיו.
כד וכאשר התחיל לחשוב בא אחד שהוא חייב בעשרת אלפים זהובים.
כה ואין לו מה ליתן וצוה אדוניו למכור אותו ואת בניו ואת כל
אשר לו לשלם הממון.
כו ויפול העבד לפני אדוניו ויחנן לו לרחם עליו ולהמתין לו
כי הכל ישלם.
כז ויחמול עליו אדוניו ומחל לו הכל.
כח ויצא העבד ההוא וימצא אחד מחביריו שהוא חייב לו מאה [illegible]
ויחזק בו ויכהו לאמר

[illegible]

15 If he does not listen to you, reprove him before another;
If by every oath he does not listen to you, add still one or two (in order that your words might be before) two or three witnesses because by two or three witnesses a word will be established.
17 If by every oath he does not listen, tell it in the assembly; and if he does not listen to the assembly consider him as ostracized, an enemy, and cruel.
18 Truly I say to you that every oath which you shall bind on earth is bound in heaven and every [oath] which you shall loose on earth will be loosed in heaven.
19 Also I say to you, if two of you wish to make peace on earth, everything which (you) ask will be yours from (my Father) who is in heaven.
20 In every place where two or three are joined together in my name there am I in (their) midst.
21 Then Peter drew near to him saying: Lord, if my brother sins against me, shall I forgive him unto seven times.
22 Jesus said to him: I do not say to you unto seven, but unto seventy-seven.
23 At that time Jesus said to his disciples: The kingdom of heaven is like a certain king who sat to make a reckoning with his servants and ministers.
24 As he began to reckon one came who owed about ten thousand pieces of gold.
25 But he had nothing to give and his master commanded to sell him and his children and all which was his to repay the value.
26 The servant fell before his master and implored him to have pity on him and to be patient with him because he would repay everything.
27 Then his master had pity on him and forgave him everything.
28 But that servant went out and found one of his comrades who owed him a hundred pieces of money and he grasped him and struck him saying:

29 חוסה עלי והמתן לי והכל אשלם.
30 ולא אבה לשמוע לו ויוליכוהו לבית הסוהר עד שלם לו הכל.
31 ויראו עבדי המלך את אשר עשה ויחר להם מאד ויבאו ויגידו
לאדוניהם.
32 אז קרא אותו אדוניו ויאמר לו עבד ארור הלא מחלתי לך כל
חובך כאשר שאלתני.
33 ומדוע לא חמלת לעבדך בהתחננו אליך כאשר מחלתיך?
34 ויחר אף אדוניו בו ויצו לענותו עד ישלם לו כל החוב.
35 כן יעשה לכם אבי שבשמים אם לא תמחלו איש את אחיו
בלב שלם.

<u>פרק י״ט</u>

1 ויהי כאשר כלה ישו״ה הדברים האלה עבר מן הגליל ויבא לקצות
ארץ יהודה אשר בעבר הירדן.
2 וילכו אחריו חבורות רבות וירפא את כולם.
3 ויגשו אליו את הפרושים לנסותו. וישאלוהו לאמר אם מותר
לעזוב את אשתו בשום ענין ויתן לה גט.
4 ויען להם הלא קראתם לעולם מקדם זכר ונקבה בראם.
5 ויאמר על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו
לבשר אחד.
6 א״כ אינם שנים כי אם בשר אחד ומה שחבר הבורא אין אדם יכול
להפריד.
7 ויאמרו לו אם כן מדוע צוה משה לתת גט כריתות ושלחה מביתו.
8 ויאמר להם משה לקשיות פה לבבכם אמר לכם לעזוב את נשיכם.
ומעולם לא היה כן.
9 ואומר אני לכם שכל העוזב את אשתו ויקח אחרת אם לא בשביל
ניאוף הוא נואף והלוקח הגרושה נואף.

[illegible]
[illegible] ABCDEFG [illegible] ABCDEFG
[illegible]
[illegible] ABCDEFG
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ABCDEFG [illegible] BCDEFG
[illegible] ABCDEFG [illegible]
[illegible] ABCDEFG
[illegible] ABCDEFG
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

29 . . . suffer me and be patient with me
and I will repay everything.
30 But he was not willing to listen to him; so (he) brought him to the
prison until he repaid him everything.
31 The servants of the king saw that which he did and they were very an-
gry and went and told their master.
32 Then his master called him and said to him: Cursed servant, did I not
forgive you all your (debt) when you pleaded me?
33 So why did you not forgive your servant when he supplicated you as I
forgave you?
34 His master was angry with him and commanded to afflict him until he
should repay him all the debt.
35 Thus will my Father who is in heaven do to you if you do not forgive
each man his brother with a perfect heart.

Chapter 19

1 It came to pass when Jesus finished these words he passed on
from Galilee and came to the borders of the land of Judah across
the Jordan.
2 There followed him large crowds and he healed all of them.
3 Then the Pharisees came to him to tempt him. They asked him saying:
Is it permissible for one to leave his wife for any matter and to give her
a bill of divorce.
4 He answered them: Have you not read that he who made them of old,
male and female he created them.
5 He said: Therefore a man shall leave his father and his mother and cleave
to his wife and they will become one flesh.
6 If so, they are not two but one flesh and whatever the creator has joined
together man is unable to separate.
7 (They) said to him: If so, why did Moses command to give her a bill of
divorce and to send her away from his house?
8 He said to them: Moses, because of the obstinacy of your heart, said for
you to leave your wives. But from eternity it was not so.
9 I say to you that everyone who leaves his wife and takes another, if not
for adultery, commits adultery; and he who takes her who has been
divorced (commits adultery).

י ויאמרו אליו תלמידיו א"כ דבר אדם עם אשתו לא טוב לקחת אותה.
יא ויאמר אליהם אין דבר זה לכל אלא לפי שנתן להם.
יב שיש סריסים מתולדותם אלו הם אשר לא חטאו. ויש סריסים
מעצמם שכובשים את יצרם בשביל מלכות שמים אלו הם חכמים
במעלה גדולה. מי שיוכל להבין יבין.

פרק י"ב

יג ואז הובאו אליו ילדים לשים ידיו עליהם ולהתפלל עליהם
ותלמידיו מגרשים אותם.
יד ויאמר אליהם ישו הניחו הנערים לבא אלי ולא תמנעום שמהם
מלכות שמים. באמת אני אומר לכם שלא יכנס במלכות
שמים אם לא כאלה.
טו וישם ידו עליהם וילך משם.
טז ויגש אליו בחור א' משתחוה לו ויאמר לו ר' איזה טוב אעשה
לקנות חיי העוה"ב.
יז ויען אליו מה תשאל מטוב אין האדם טוב כי האל לבדו הוא טוב.
ואם תרצה לבא בחיים שמור המצות.
יח ויאמר לו מה הן. ויאמר לו ישו לא תרצח לא תגנוב לא תענה
ברעך עד שקר.
יט כבד את אביך ואת אמך ואהבת לרעך כמוך.
כ ויאמר לו הבחור כל אלה שמרתי ומה יחסר לי עוד.
כא ויאמר אליו ישו אם תרצה להיות תם לך ומכור כל אשר לך
ותנהו לעניים ויהיה לך אוצר בשמים ובא אחרי.
כב ויהי כשמוע הבחור הלך לפי שלא היה לו קרקעות רבות.
כג ויאמר ישו לתלמידיו אמן אני אומר לכם שכבד לעשיר לבא
במלכות שמים.
כד ועוד אני אומר לכם שיותר קל לבא הגמל בעין המחט מן העשיר
במלכות שמים.

[illegible]

10 Then his disciples said to him: If the matter
of a man with his wife is so, it is not good to take her.
11 He said to them: This matter is not for everyone but for those to whom
it has been given.
12 Because there are eunuchs from their birth; these are those who have not
sinned. (There are eunuchs made by man) and there are self made
eunuchs who subdue their desire for the sake of the kingdom of heaven;
these are (those who enter) into great prominence. Whoever is
able to understand let him understand.
13 Then they brought children to him that he might lay his hand on them
and pray for them, but his disciples were driving them away.
14 Jesus said to them: Permit the lads to come to me and do not restrain
them, for of them is the kingdom of heaven. Truly I say to you that one
will not enter the kingdom of heaven except (he shall be) like these.
15 So he laid his hand on them and went on from there.
16 A young man came to him worshipping him and said to him: Rabbi
what good thing shall I do to acquire the life of the world to come.
17 He answered him: Why do you ask about good? No man is good,
because God alone is good. But if you wish to enter life keep the com-
mandments.
18 He said to him: What are they? Jesus said to him: Thou shall not kill,
thou shall not steal, thou shall not bear false witness against your
neighbor.
19 Honor your father and your mother and love your neighbor as
yourself.
20 The young man said to him: All these I have kept, so what yet do I lack?
21 Jesus said unto him: If you wish to be perfect go and sell all which you
have and give it to the poor and you will have treasure in heaven and
follow me.
22 It came to pass when the young man heard he went away (angry)
because he did not have much property.
23 Jesus said to his disciples: Truly I say to you, it is hard for a rich man
to enter the kingdom of heaven.
24 Again I say to you, it is easier for a camel to enter the eye of a needle
than a rich man the kingdom of heaven.

25 וישמעו התלמידים ויתמהו מאד ויאמרו לישו א״כ מי יוכל להושיע.

26 ויפן אליהם ויאמר נגד בני אדם הדבר קשה ונגד האלקים הכל דבר קל להיות.

פרק פ״ג

27 ויען פיטרו״ס ויאמר לו הנה עזבנו הכל ללכת אחריך מה יהיה לנו.

28 ויאמר ישו אמן אני אומר לכם שאתם ההולכים אחרי שביום הדין כאשר ישב האדם על כסא כבודו תשבו גם אתם על י״ב כסאות שנים עשר שבטי ישראל.

29 וכל השוב ביתו גם אחיותיו ואביו ואמו ואשתו ובניו על שמי יקבל כמותם ומלכות שמים ירש.

30 רבים ראשונים יהיו אחרונים ורבים אחרונים יהיו ראשונים.

פרק פ״ד

1 אחר זה אמר ישו לתלמידיו מלכות שמים דומה לאדם יחיד ארץ ביתו המשכים בבקר לשכור פועלים.

2 והשכירם בדינר אחד ליום וישלחם לכרמו.

3 ויצא בשלישית היום וירא אחרים עומדים בשוק בטלים.

4 ויאמר להם לכו גם אתם לכרמי והראוי אתן לכם.

5 וילכו. ויצא עוד בצהרים וגם בשעה תשיעית ויעש כן.

6 ובאחת עשרה שעה יצא כ״כ וימצא אחרים עומדים ויאמר להם מה אתם עומדים בטלים כל היום.

7 ויענו לו שלא שכרנו אדם. ויאמר אליהם לכו גם אתם לכרמי.

8 ויהי לעת ערב ויאמר בעל הכרם לניצב על הפועלים קרא אותם ואתן להם שכרם. ויחל באחרונים ויכל בראשונים

9 והאחרונים קבלו דינר אחד.

[illegible]

25 The disciples heard and were exceedingly amazed
and said to Jesus: If so, who can save [them]?

26 He turned to them and said: With men the matter is difficult, but with God everything is easy.

27 Peter answered and said to him: Behold we have left all to follow after you; what will be ours?

28 Jesus said: Truly I say to you who follow me, in the day of judgment when man sits upon the throne of his glory you also will sit upon the twelve thrones of the twelve tribes of Israel.

29 Everyone who leaves his house, and (his brothers), also his sisters, his father, his mother, his wife, and his children for my name will receive (a hundred) like them and will inherit the kingdom of heaven.

30 Many who are first will be last
and many who are last will be first.

Chapter 20

1 After this Jesus said to his disciples: The kingdom of heaven is like a certain individual who was master in his house (who arose early) in the morning to hire laborers (for his vineyard).

2 He hired them for one dinar a day and sent them into his vineyard.

3 He went out at the third [hour] of the day and saw others standing idle in the market place.

4 He said to them: Go also you into my vineyard and that which is suitable I will give to you.

5 So they went. Then (he) came out again at noon and also at the ninth hour and did the same.

6 At the eleventh hour he went out also and found others standing and he said to them: Why do you stand idle all day?

7 They answered him: No man has hired us. So he said to them: Go also you into my vineyard.

8 It came to pass at evening, the master of the vineyard said to the officer over the laborers: Call them that I might give to them their wages. He began with the last and finished with the first.

9 The last received one dinar.

10 והראשונים חשבו לקחת יותר והוא לא נתן לכולם כי אם דינר.

11 וילונו הראשונים על בעל הכרם

12 לאמר אלו האחרונים עשו שעה אחת והשוית אותם עמנו שעמלנו כל היום והחורב.

13 ויען לאחד מהם ויאמר לו אהובי איני עושה לך עול. הלא בדינר אחד שכרתיך

14 קח את שלך. אם אני רוצה לתת לזה האחרון כמוך

15 והלא אעשה כרצוני הירע בעיניך כאשר אני טוב

16 כן יהיה אחרונים ראשונים והראשונים אחרונים. רבים הם הקרואים ומעטים הנבחרים.

פרק פ״ה

17 ויקרב ישו אל ירושלם ויקח את י״ב תלמידיו בסתר ויאמר אליהם

18 הנה אנחנו עולים לירושלם ובן האדם ימסר לגדולי הכהנים והחכמים וירשיעוהו למות.

19 וגם ימסרו אותו לגוים להכותו ולהשחיתהו וביום השלישי.

20 אז באה אשת זבדיאל עם בניה משתחוה ומבקשת בקשה ממנו.

21 ויאמר אליה מה תרצי. ותאמר שתצוה לשבת שני בני אלה האחד לימינך והשני לשמאלך במלכותך.

22 ויען להם ישו לא תדעון מה תבקשון. התוכלו לסבול היסורין והמיתה שאני עתיד לסובלו ויאמרו נוכל.

23 ויאמר להם שתו כוסי והושיבו לשמאלי או לימיני אין לי לתתה לכם כי אם לאשר היא נכון לפני אבי.

24 וישמעו העשרה ויחר בעיניהם בענין שני אחים.

[illegible]

10 So the first thought they would receive more,
but he gave only a dinar to each of them.

11 Then the first murmured against the master of the vineyard

12 saying: These last worked one hour and you have made them like us who have worked all day [in] the heat.

13 He answered one of them and said to him: My friend, I have done you no injustice. Did I not hire you for one dinar?

14 Take it and go. If I wish to give to this last like you

15 may I not do according to my desire? (Is there evil) in your eyes when I am good?

16 So the last shall be first and the first last. Many are called but few are the chosen.

17 Jesus drew near to Jerusalem and took his twelve disciples secretly and said to them:

18 Behold we are going up to Jerusalem and the Son of Man will be delivered over to the chief sages and priests and they will condemn him to death.

19 Also they will deliver him to the Gentiles to smite and destroy him, but on the third day (he will arise).

20 Then came the wife of Zebedee with her sons bowing down and making a request from him.

21 He said to her: What do you wish? She said: That you command these my two sons to sit the one on your right and the other on your left in your kingdom.

22 Jesus answered them: You do not know what you are asking. Are you able to endure the suffering and the death that I am going to endure? They said: We are able.

23 Then he said to them: Drink my cup, but (that you should sit) on my left or my right is not for me to grant to you but to the one who is prepared before my Father.

24 The ten heard (this) and it was a matter of anger in their eyes in regard to the two brothers.

25 ויקרבם ישו אליו ויאמר להם דעו שנשיאי הגוים רודים בהם
וגדוליהם מבקשים לנגשם.
26 לא כן יהיה ביניכם שהרוצה להיות גדול ביניכם ישרת אתכם.
27 ואשר ירצה ביניכם להיות ראשון יהיה לכם עבד
28 כאשר בן אדם לא בא שישרתוהו כי אם הוא לשרת ולתת
נפשו כופר לרבים.

<u>פרק מ"ו</u>

29 והנה נכנסים ביריחו ותלך אחריו חבורה אחת.
30 והנה שני עורים יוצאים אצל הדרך. וישמעו קול ההמון
וישאלו מה זה. ויאמר להם הנביא ישו מנאזרית בא. אז
צעקו לאמר בן דוד חננו.
31 והחבורה נערו בהם ואעפ"כ הם היו צועקים ואומרים האדון
בן דוד חננו.
32 ויעמוד ישו ויקראם ויאמר מה חרצו להעשות לכם.
33 ויאמרו האדון שתפקחנה עינינו.
34 ויחמול עליהם ישו ויגע בעיניהם ויאמר להם אמונתכם
ריפא אתכם. ומיד ראו והדו לאל והלכו אחריו וכל העם הודו
לאל על זה.

<u>פרק מ"ז</u>

1 ויקרבו אל ירושלם ויבאו לבית פאגי להר הזתים וישלח
ישו שנים מתלמידיו.
2 ויאמר אליהם לכו אל המבצר אשר הוא נכחכם ומיד תמצאו אתון
אחת ועירה אתה. התירו אותם והביאום אלי.
3 ואם יאמר לכם איש שום דבר אמרו לו שהאדון צריך להם ומיד
יעזוב אותם.
4 כל זה לקיים דבר הנביא לאמר
5 אמרו לבת ציון הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא עני ורוכב
על אתון ועל עיר בן אתון.

[illegible]

25 Jesus (brought them near) to him and said to them:
Know that the princes of the Gentiles have dominion over them and
their great ones seek (to subdue them).
26 It will not be so among you, because he who wishes to be great among
you (will serve) you.
27 He who among you wishes to be first will be your servant,
28 (just as) the Son of Man did not come that they might serve him, but
that he might serve and give himself as a ransom for many.
29 They entered into Jericho and a crowd followed him.
30 Behold two blind men came out beside the road. They heard the noise
of the multitude and (asked) what this might be. It was said to them:
The prophet Jesus from Nazareth is coming. Then they cried out
saying: Son of David, have mercy on us.
31 But the crowd rebuked them (saying: Be silent,) they nevertheless were
crying out and saying: Lord, Son of David, have mercy on us.
32 So Jesus stopped, called them and said: What do you want [me] to do
for you?
33 They said: Lord that our eyes might be opened.
34 Jesus had pity on them, touched their eyes and said to them: Your faith
has healed you. Immediately they saw, praised God, and followed him.
Then, all the people praised God because of this.

<u>Chapter 21</u>

1 They drew near to Jerusalem and came to Bethpage on the Mount of
Olives, and Jesus sent two of his disciples.
2 He said unto them: Go into the fortress which is opposite you and
immediately you will find a she-ass and her colt (with her). Untie them
and bring them to me.
3 If a man should say anything to you, tell him the master has need of
them and immediately he will let them go.
4 All this was to fulfill the word of the prophet saying:
5 Say to the daughter of Zion: behold your king comes to you, just and
victorious is he, humble and (riding) upon a she-ass and upon a colt the
foal of a she-ass.

[6] וילכו ויעשו כאשר צוה ישו.
[7] ויביאו האתון והעיר וירכב ישו עליה והאחרים שמו עליהם
בגדיהם ומלבושיהם ויעלו למעלה.
[8] ורבים מהחבורה פרשו מלבושיהם בדרך ואחרים הכריתו
ענפי העצים וישליכו לפניו ולאחריו
[9] קוראים לאמר הושענא מושיע העולם ברוך הבא בשם ה' הושענא
מושיענו תתפאר בשמים ובארץ.

<u>פרק כ״ח</u>

[10] ויהי אחרי כן כבא ישו ירושלם חרדה כל העיר לאמר מי הוא זה.
[11] ויאמרו העם זה להם ישו הנביא מנאזר״ת אשר בגליל.
[12] ויבא ישו בית ה' וימצא שם הקונים והמוכרים. ויהפוך
לוחות השולחנות והמושבות מוכרי היונים.
[13] ויאמר אליהם כתיב כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים ואתם
עשיתם אותו מערת פריצים.
[14] ויקרבו אליו עורים ופסחים במקדש וירפאם.
[15] ויבואו גדולי החכמים והכהנים לראות הפלאות שעשה. והנערים
קוראים במקדש ואומרים ישתבח בן האל. והחכמים ילעגו
[16] ויאמרו לו הלא שמעת מה אומרים אלו. ויען להם ויאמר שמעתי
אלו. הלא קראתם מפי עוללים ויונקים יסדת עוז
[17] ויעזוב וילך חוצה אל בית חנניא וילן שם ושם היה דורש להם
במלכות האל.
[18] ויהי בבקר וישב לעיר רעב.
[19] וירא תאנה אחת אצל הדרך ויגש אליה ולא מצא בה רק העלים
לבד. ויאמר לה אל יצא ממך פרי לעולם. ותיבש התאנה מיד.
[20] ויראו התלמידים ויתמהו ויאמרו איך יבשה התאנה מיד.
[21] ויען ישו ויאמר להם אם תהיה בכם אמונה בלי ספק לא לתאנה
בלבד תעשו כי אם תאמרו להר הזה שינשא ויבא בים יעשה.

[illegible]

6 Then they went and did as Jesus commanded them.
7 They brought the she-ass and the colt, and Jesus rode upon it while the
others placed their garments and clothes upon them. Then they made
the ascent.
8 Many of the crowd spread out their garments in the way, and others
(cut) branches from the trees and cast them before him and behind him,
9 calling out saying: Hosanna, savior of the world, blessed is he who
comes in the name of the Lord; hosanna, our savior, may you be glori-
fied in heaven and on earth.
10 It came to pass afterwards, when Jesus entered Jerusalem, all the city
quaked saying: Who is this?
11 The people said to one another: Jesus the Prophet from (Naza-
reth) which is in Galilee.
12 Jesus entered the house of the Lord and found there those who buy and
sell. He overturned the tables of the money-changers and the seats of
those who were selling doves.
13 He said unto them: It is written, my house will be called a house of
prayer for all the nations, but you have made it a cave of violent men.
14 Then the blind and lame came to him in the temple and he healed
them.
15 The chief sages and priests came to see the wonders which he did. The
young boys were calling out in the temple saying: Let the Son of God be
praised. The sages mocked
16 and said to him: Have you not heard what these are saying. He answer-
ed them and said: I heard them. Have you not read: From the mouth of
children and babes you have established strength?
17 He left and went out to Bethany and (spent the night) there and there he
was explaining to them the kingdom of God.
18 It came to pass in the morning that he returned
to the city hungry.
19 He saw a fig tree near the road and drew near to it but found nothing on
it except leaves. He said to it: May fruit never come forth from you.
Immediately the fig tree dried up.
20 The disciples saw, were amazed, and said: How is it the fig tree dried
up immediately?
21 Jesus answered and said to them: If you have faith without doubt, not
only to the fig tree will you do (thus), but should you say to this moun-
tain that it should depart and go (into the sea), it will be done.

22 וכל אשר תשאלון בתפלה והיו מאמינים תקבלו.

פרק פ"ב

23 ויבא אל המקדש ללמד ויקרבו אליו החכמים והכהנים וזקני
העם לאמר באיזה כח תעשה החיל הזה.
24 ויען להם ישו ויאמר להם אשאל מכם גם אני שאלה אחת ואם
תאמרו לי אותה גם אני אומר לכם באיזה כח אני עושה.
25 טבילת יוחנן מאין היתה מן השמים או מן האנשים? ויתעצבו
ביניהם לאמר מה נאמר. אם נאמר מהשמים יאמר לנו למה לא
האמנו בו.
26 ואם נאמר מן האנשים נירא מן החבורה שכלם מאמינים שיוחנן
נביא היה.
27 ויאמרו לא ידענו. ויאמר גם אני לא אומר לכם באיזה כח אני
עושה.

פרק צ'

28 בערב ההיא אמר ישו לתלמידיו מה נראה לכם. איש אחד היו לו
שני בנים ויגש האחד ויאמר לו לך בני היום לעבוד כרמי.
29 ויאמר לו איני רוצה. ואח"כ נחם והלך.
30 ויאמר לאחר כמו כן ויען אליו הנני אדני ולא הלך.
31 מי משניהם עשה רצון האב ויאמרו לו הראשון. ויאמר להם ישו
אמן אני אומר לכם שהפריצים והקדשות יקדמו אתכם במלכות
שמים.
32 שבא אליכם יוחנן דרך צדקה ולא האמנתם. באו הפריצים
והקדשות והאמינו בו ואתם ראיתם ולא חזרתם בתשובה. גם
אחרי כן לא נחמתם להאמין בו. למי אזנים לשמוע ישמע בחרפה.

---

22 [illegible]
23 [illegible] ABDEFGH [illegible]
24 [illegible] ABDEFGH [illegible] AH, [illegible] CFF
25 [illegible] H [illegible] ABDEFGH [illegible]
26 [illegible] AH [illegible] A [illegible] EF
27 [illegible] H [illegible] A [illegible]
28 [illegible] A [illegible] DG [illegible] G [illegible] A [illegible] DEFG
29 [illegible] A
30 [illegible] A
31 [illegible] EF
32 [illegible] EF [illegible] A [illegible] ABDEFG [illegible] ABDEG [illegible] A

22 Everything which you shall ask in prayer while believing, you will receive.
23 He went into the temple to teach and there came to him the sages, the priests, and the rulers of the people saying: By what power do you do this (and who gave you) this strength?
24 Jesus answered them and said to them: I also will ask you a question and if you tell me I also will tell you by what power I do [this].
25 The baptism of John whence was it, from heaven or from men? They grieved among themselves saying: What will we say. If we say from heaven, he will say to us: Why did you not believe him?
26 If we say from men, we fear the crowd because all of them believe John was a prophet.
27 So they said: We do not know. He said: Also I will not tell you by what power I do [this].
28 In that evening Jesus said to his disciples: What is your opinion? A certain man had two sons; he approached (one) and said to him: Go my son today to work in my vineyard.
29 He said to him: I do not wish to. But afterward he repented and went.
30 He said to the other likewise and he answered him: Here I am, Sir, but he did not go.
31 Which of two did the will of the Father? They said to him: The first. Jesus said to them: Truly I say to you, violent men and harlots will precede you into the kingdom of heaven
32 because John came to you in the way of righteousness and you did not (believe him. But) violent men and harlots believed him and you saw it and did not turn in repentance. Also afterward you did not repent to believe him. To the one who has ears to hear let him hear in disgrace.

פרק צ״א

33 בעת ההיא אמר ישו לתלמידיו ולסיעת היהודים שמעו נא משל הזורע. אדם אחד נכבד נטע כרם וגדר אותו מסביב ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו ויפקידהו לעובדים וילך לדרכו.
34 ויהי לעת אסוף התבואה שלח אל עבדיו אל העובדים לקבל תבואתו.
35 ויקחו העובדים את עבדיו יכו את האחד ויהרגו את השני והשלישי סקלו באבנים.
36 וישלח עוד עבדים רבים מהראשונים ויעשו להם כמו כן.
37 וסוף דבר שלח להם בנו לאמר אולי יראו את בני.
38 ויראו העובדים את בנו ויאמרו איש אל רעהו זהו היורש. לכו נהרגהו ונירש נחלתו.
39 ויקחוהו ויוציאוהו מן הכרם ויהרגוהו.
40 ועתה כאשר יבא בעל הכרם מה יעשה להם
41 ויענו לו לאמר הרעים יאבדם ברעה וכרמו יתן לעובדים אחרים שיתנו לו חלק תבואתו מיד.
42 ויאמר להם ישו הלא קראתם הכתוב אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה מאת ה׳ היתה זאת היא נפלאת בעינינו.
43 לזאת אני אומר לכם שתחקרע מלכות שמים מעליכם ותנתן לגוי עושה פרי.
44 והנופל על האבן הזאת ידוחה ואשר יפול עליה ידוק.
45 וישמעו גדולי הכהנים והפרושים משליו ויכירו שהוא מדבר בעדם.
46 ויבקשו להמיתו ויראו מהחבורות שלנביא היה להם.)

פרק צ״א (צ״ב)

1 ויען ישו ויאמר להם עוד בדברי משל.

33-46 Omit Brit. Lib. Add. and C. Our basic text for these vss is D.
[illegible]

33 (At that time Jesus said to his disciples and to a company of the Jews: Hear now the parable of the sower. A certain honorable man planted a vineyard, walled it up on every side, built a tower in its midst, and also dug a vat in it, entrusted it to servants, and went on his way.
34 It came to pass at the time of the gathering of the produce, he sent his servants to those who were working to receive his produce.
35 But the workers took his servants, smote the first, killed the second, and the third they stoned with stones.
36 Again he sent many more servants than the first and they did to them likewise.
37 Finally, he sent them his son saying: Perhaps they will honor my son.
38 The workers saw his son and said to one another: This is the heir. Come, let us kill him and we will inherit his estate.
39 So they took him, cast him out of the vineyard, and killed him.
40 Now when the lord of the vineyard comes what will he do to them?
41 They answered him saying: As for the wicked he will destroy them in misery and his vineyard he will give to other workers who will immediately give to him the portion of his produce.
42 Jesus said to them: have you not read the scripture, the stone the builders rejected has become the head of the corner; this was from the Lord; it is a marvel in our eyes.
43 Therefore I say to you the Kingdom of heaven will be torn from you and given to a nation producing fruit.
44 He who falls upon this stone will be cast down; he who falls upon it will be broken apart.
45 The chief priests and the Pharisees heard his parables and understood that he was speaking in regard to them.
46 They sought to kill him but they feared the crowds to whom he was a prophet.)

Chapter 22

1 Jesus answered and spoke to them again in the words of a parable.

2 מלכות שמים דומה למלך אשר עושה חופה.
3 וישלח את עבדיו בעד הקרואים לחופה ולא אבו לו.
4 וישלח עוד עבדים אחרים לאמר אמרו לקרואים הנה הכנתי
הסעודה וזבחתי שורים ועופות והכל מוכן. בואו אל החופה.
5 והם בזו וילכו מקצתם בעיר ומקצתם בעסקיהם.
6 והאחרים (לקחו את עבדיו) והתעללו בם והרגום.
7 וישמע המלך ויחר אפו וישלח הרוצחים ההם ואת ביתם
שרף באש.
8 אז אמר לעבדיו החופה מוכנה היא רק הקרואים לא היו ראויים.
9 ועתה צאו אל הדרכים וכל אשר תמצאו קראו לחופה.
10 ויצאו עבדיו אל הדרכים ויקבצו כל הנמצאים טובים ורעים
ותמלא החופה מהאוכלים
11 ויבא המלך לראות האוכלים וירא שם אדם אשר לא היה מלובש
בגדי החופה.
12 ויאמר לו אהובי איך באתה לכאן בלא לבושי החופה. והוא החריש.
13 אז אמר המלך למשרתיו אסרו ידיו ורגליו והשליכוהו בשאול
תחתית ושם יהיה בכי וחרוק שינים.
14 הקרואים רבים והנבחרים מעטים.

<u>פרק צ"ג</u>

15 אז הלכו הפרושים ויועצו לקחתו בדבר.
16 וישלחו אליו מתלמידיהם עם פריצים מהורודיים לאמר רבי
ידענו שנאמן אתה ותלמוד באמונה דרך האלקים ואינך חושש
לשום דבר ולא נושא פנים.
17 אמור נא יראה לך הנכון לתת מס לציזא"רי אם אין.
18 ויכיר ישו את נכלותם ויאמר למה תפיתוני חנפים.

[illegible]

2 The Kingdom of heaven is like a king
who made a wedding ceremony.
3 He sent his servants to those who had been invited to the wedding
ceremony, but they did not wish (to come).
4 He again sent other servants saying: Tell those who are invited, behold I
have prepared a feast, I have killed oxen and fowl, and all is ready.
Come to the wedding ceremony.
5 But they scorned and went away, some into the city and some to their
businesses.
6 Others (took his servants), abused them, and killed them.
7 The King heard this, was angry, sent those murderers away, and burned
their house with fire.
8 Then he said to his servants: The marriage ceremony is ready, but those
who were invited were unworthy.
9 Now go out unto the roads and all whom you find invite to the marriage
ceremony.
10 His servants went out unto the ways and assembled all those who were
found, good and bad; so the marriage ceremony was filled with those
who were eating.
11 The king entered to see those who were eating and saw there a man
who was not clothed in wedding garments.
12 He said to him: My friend how did you come in here without wedding
garments? He was silent.
13 Then the king said to his servants: Bind his hands and feet and cast him
to the nether most and lowest hell; there will be weeping and gnashing
of teeth.
14 Many are called but few are chosen.
15 Then the Pharisees came and took counsel to take him in speech.
16 They sent to him some of their disciples, with (violent men) from
Herod saying: Rabbi, we know that you are faithful, you faithfully
study the way of God, you fear nothing, and are impartial.
17 Tell us your opinion: Is it right to give tribute to Caesar or not?
18 (Jesus recognized) their deceit and said: Why do (you entice me,
hypocrites)?

19 הראו לי מטבע המס. ויביאו לו.
20 ויאמר אליהם למי הצורה הזאת והרשום.
21 ויאמרו לציזאר"י. אז אמר אליהם ישו השיבו לציזאר"י את
אשר לציזאר"י לציזאר"י ואשר לאלקים לאלקים.
22 וישמעו ויתמהו ויעזבוהו וילכו.

פרק צ"ד

23 ביום ההוא קרבו אליו הצדוקים והכופרים בתחיית המתים.
וישאלוהו
24 לאמר ר' אמור לנו אמר משה כי ישבו אחים יחדיו ומת אחד מהם
ובן אין לו שיקח אחיו את אשתו לקיים זרע אחיו.
25 והנה שבעה אחים היו בינינו ונשא הראשון אשה ומת בלא זרע
ויבם אחיו את אשתו.
26 וכן השני והשלישי עד השביעי.
27 ואחריהם מתה האשה.
28 שכבר היה לכולם אל מי מהשבעה תהיה האשה.
29 ויען ישו ויאמר אליהם תטעו ולא תבינו הספרים ועוז
האלקים.
30 ביום התקומה לא יקחו האנשים נשים ולא הנשים אנשים רק יהיו
כמלאכי אלקים בשמים.
31 הלא קראתם מתחיית המתים שאמר ה' לכם שאמר
32 אני ה' אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב. וא"כ איננו אלקי
המתים כי"א אלקי החיים.
33 וישמעו החבורות ויתמהו מחכמתו.

[illegible]

19 Show me a tax coin. They brought (a plain one) to him.
20 He said to them: Whose form is this and [whose] impression?
21 They said: Caesar's. Then Jesus said to them: Return to Caesar that
which is Caesar's and to God that which is God's.
22 They heard and were amazed. They left him and went away.
23 On that day, the Sadducees and those who deny the resurrection of
the dead met him. They asked him
24 saying: Rabbi, Moses surely said to us: When brothers dwell together
and one of them dies and has no son, his brother should take his wife
to raise up the seed of his brother.
25 Behold there were seven brothers among us. The first one took a wife,
died without seed and his brother married his wife.
26 Likewise the second and third unto the seventh.
27 After them the woman died.
28 Since [she] had already belonged to all of them, to which of the seven
will she be a wife?
29 Jesus answered and said to them. You err and do not understand the
writings or the power of God.
30 In the day of resurrection men will not take women nor women men,
but they will be like the angels of God in heaven.
31 Have you not read concerning the resurrection of the dead that the Lord
spoke to you saying
32 I the Lord am the God of Abraham, the God of Isaac and the God of
Jacob? If so, he is not the God of the dead but the God of the living.
33 The crowds heard and were amazed at his wisdom.

פרק כ"ב

34 וכאשר ראו הפרושים כי אין מענה לצדוקים התחברו עבדיו.
35 וישאלהו חכם אחד לנסותו
36 רבי אמור איזה היא מצוה גדולה שבתורה.
37 ויאמר לו ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וכו'.
38 זו היא הראשונה.
39 והשנית דומה אליה ואהבת לרעך כמוך.
40 ועל שתי המצות האלה התורה כולה תלויה והנביאים.
41 ויאספו הפרושים וישאלם ישו
42 לאמר מה יראה לכם מן המשיח ובן מי יהיה. ויאמרו לו בן דוד.
43 ויאמר להם איך קראו אותו דוד ברוח הקדש לאמר אדון
44 דכתיב נאם ה' לאדוני שב לימיני עד אשית אויביך הדום
לרגליך.
45 אם דוד קראו אדון איך יהיה בנו
46 ולא יכלו להשיבו דבר מכאן ואילך פחדו לשאול ממנו דבר.

פרק כ"ג

1 אז דבר ישו אל העם ואל תלמידיו
2 לאמר על כסא משה ישבו הפרושים והחכמים.
3 ועתה כל אשר יאמרו לכם שמרו ועשו ובתקנותיהם ומעשיהם אל
תעשו שהם אומרים והם אינם עושים.
4 וקושרים ונותנים משאה גדולה לא יוכלו לסבול והם
אפי' באצבעם אינם רוצים לנוע.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

34 When the Pharisees saw that the Sadducees
had no answer, they joined his servants.
35 Then a sage asked him tempting him:
36 Rabbi, tell [us] which is the greatest commandment in the Torah.
37 He said to him: Thou shalt love the Lord your God with all your heart
(and with all your soul and all your strength).
38 This is the first.
39 The second is like it: Thou shalt love your neighbor as yourself.
40 Upon these two commandments the whole law hangs and the prophets.
41 The Pharisees assembled and Jesus asked them
42 saying: What is your opinion concerning the Messiah, whose son will
he be? They said to him: The son of David.
43 He said to them: How is it that David by the Holy Spirit called him
saying: Lord,
44 as it is written: The Lord said to my Lord sit at my right hand
until I make your enemies the footstool of your feet.
45 If David called him Lord, how is he his son?
46 They were not able to answer him a word (and) from then on they
feared to ask him anything.

Chapter 23

1 Then Jesus spoke to the people and to his disciples
2 saying: Upon the seat of Moses the Pharisees and the sages sit.
3 Now all which (they) say to you keep and do; but (according to) their
ordinances and deeds do not do because they say and do not.
4 They demand and set forth great burdens [which] (the shoulders of
men) are not able to bear; but they themselves even with their finger
are unwilling to move.

5 וכל מעשיהם עושים למראה עינים ולובשים מלבושים יקרים
וציציות נקראים פיק״לאוס גדולים
6 ואהבים להיות מסובים ראשונה בבתי משתאות ולהיות מושבם
בבתי כנסיות בראשונה
7 ולהשתחוות להם בחוצות ולקראם רבנים.
8 ואתם אל תרצו להיות נקראים רבנים. אחד הוא רבכם וכולכם
אחים.
9 ואב אל תקראו לאדם על הארץ. אחד הוא אביכם שבשמים.
10 ואל תקראו רבנים שרבכם אחד הוא המשיח.
11 והגדול ביניכם יהיה משרת אתכם.
12 ואשר יתרומם ישפל ואשר ישפל ירום.

פרק צ״ז

13 אוי לכם הפרושים והחכמים חנפים מלכות שמים בפני בני אדם
הרוצים לבא אתכם עוזבים אותם לבא.
14 אוי לכם הפרושים והחכמים חנפים שאתם אוכלים וחולקים
נכסי הנשים האלמנות בדרש ארוך ובעבור זה תסבלו עונש ארוך.
15 סובבים הים והיבשה לקשור לב איש אחד באמונתכם וכאשר
יהיה נקשר יהיה רע כפלים מקודם.
16 אוי לכם מושבי העורים אשר תאמרו שהנשבע בהיכל אינו חייב
ואשר ידור באיזה דבר שהוא נקדש לבנין ההיכל חייב לשלם
17 משוגעים ועורים איזה יותר גדול ההיכל או דבר הקדש להיכל
18 ואשר ישבע במזבח אינו חייב והנשבע שיקריב קרבן חייב לתת.
19 איזה יותר הקרבן או המזבח המקדש או הקרבן
20 אשר ישבע במזבח נשבע בו ובכל מה שעליו.

[illegible]
20 MT v. 21 omitted by all mss.

5 All their actions they do for the sake of appearances: they
wear expensive garments and large tassels, called phiblies;
6 they love to recline first in the banquet halls, to be (seated) first at the
synagogues,
7 to prostrate themselves in the streets, and to be called Rabbi.
8 But as for you, do not desire to be called Rabbi. One is your Rabbi and
all of you are brothers.
9 Call no man upon the earth father. One is your father who is in heaven.
10 Do not be called Rabbi, because one is your Rabbi, the Messiah.
11 The greatest among you will serve you.
12 He who exalts himself will be humbled; he who is humbled will be
exalted.
13 Woe to you Pharisees and sages, hypocrites (because you close up) the
kingdom of heaven before men; (you yourselves do not enter) and those
who wish to enter you do not permit to enter.
14 Woe to you Pharisees and sages, hypocrites, because you devour and
divide the wealth of certain widows with lengthy exposition; for this
you will suffer a long punishment.
15 You encompass sea and land to bind the heart of one man to your faith
and when he is bound he is doubly worse than before.
16 Woe to you, council of the blind, who say that he who swears by the
temple is not obligated, but he who vows by anything which is conse-
crated to the structure of the temple is obligated to pay,
17 mad and blind men, which is greater, the temple or that which is
consecrated to the temple?—
18 and whoever swears by the altar is not obligated but he who swears that
he will make an offering is obligated to give it.
19 (Woe blind men), which is more, the gift or the altar, the temple or the
gift?
20 He who swears by the altar swears (by it)
and by everything which is in it.

22 ואשר ישבע בכסא אלקים נשבע בו וביושב עליו.

פרק צ״ח

23 אוי להם לחכמים ולפרושים המעשרים הנענע והשבת והרמון
והגוזלים ועוזבים אשר הוא יותר נכבד והם משפטי התורה והם
החסד והאמת והאמונה. אלו המצוות ראויים לעשות ולא
לשכוח אותם.
24 זרע מנהיגים העורים מדקדקים בדבר היתוש ובולעים את הגמל.
25 אוי לכם הפרושים והחכמים שמנקים הכוסות והקערות מבחוץ
ותוכם מלא גזילה וטומאה.
26 פרוש נקה תחלה מה שבתוכו להיות טהור אשר מבחוץ.
27 אוי לכם החכמים והפרושים החנפים הדומים לקברים
המלובנים שיראו מבחוץ יפים לבני אדם ובתוכן מלאות
עצמות מתים וטנופים.
28 כן תראו אתם מבחוץ צדיקים לבני אדם ובקרבכם מלאות חנופה
ורשעה.
29 אוי להם החנפים הפרושים והחכמים שתבנו קברי הנביאים
ותכבדו צלמי הצדיקים.
30 ותאמרו אם היינו בימי אבותינו לא היינו מניחים להמית
הנביאים.
31 בזאת אתם מעידים על עצמכם שבנים אתם לאשר הרגו הנביאים
32 ואתם נוהגים במעשה אבותיכם.
33 נחשים זרע צפעונים איך תנוסו מדין גיהנם אם לא תשובו
בתשובה.

פרק צ״ט

34 בעת ההיא אמר ישו לחבורות היהודים לכן הנני שולח לכם
נביאים וחכמים וסופרים. ומהם תהרגו ומהם תענו בבתי
כנסיותכם ותרדפו מעיר אל עיר.

[illegible]
The Heb. Ms. [illegible]

22 He who swears by the throne of God
swears by it and by the one who sits upon it.
23 Woe to them, the sages and Pharisees, who tithe (mint,) dill, and po-
megranate, but who commit robbery (and leave undone) that which is
weightier, that is, the judgments of the Torah which are: kindness, truth
and faithfulness. These are commands worthy of doing; one should not
forget them.
24 Offspring of blind leaders, who are strict in the matter of the gnat and
swallow the camel.
25 Woe to you Pharisees and sages because you cleanse cups and platters
on the outside but inside them is full of wickedness and uncleanness.
26 (Hypocrite), cleanse first that which is inside in order that that which is
outside might be pure.
27 Woe to you sages and Pharisees, hypocrites, who are like whitened
sepulchers which appear on the outside to be (beautiful) to men, but on
the inside are full of the bones of the dead and the filthy.
28 Thus you appear on the outside to be righteous to men, but within you
are full of hypocrisy and wickedness.
29 Woe (to you), hypocrites, Pharisees, and sages because you build the
tombs of the prophets and glorify the (monuments) of the righteous.
30 You say: If we had been in the days of our fathers we would not have
permitted (them) (to put) the prophets (to death).
31 In this you bear witness against yourselves that you are sons of those
who killed the prophets.
32 You behave according to the deeds of your fathers.
33 Serpents, seed of vipers, how will you escape the judgment of Ge-
henna if you do not turn in repentance?
34 At that time Jesus said to the crowds of Jews: Therefore, behold I am
sending to you prophets, sages, and scribes. Some of them you will
kill, some of them you will afflict in your synagogues and you will
pursue (them) from city to city.

35 עליכם דם כל צדיק הנשפך על הארץ מדם הבל הצדיק עד דם
זכריה בן ברכיה אשר הרגתם בין ההיכל ולמזבח.
36 באמת אני אומר לכם שיבואו כל אלה על הדור הזה
37 ועל ירושלים ההורגת הנביאים ומסלקת השלוחים כמה פעמים
רציתי לאסוף בניך כאשר תאסוף התרנגולת אפרוחיה תחת
כנפיה ולא רצית.
38 לכן אתם תעזבו בתיכם חרבות.
39 באמת אני אומר לכם לא תראוני מכאן ואילך עד שתאמרו ברוך
מושיענו.

פרק כד

1 ויהי כאשר יצא ישו מן המקדש ובשהיה הולך נגשו תלמידיו
להראותו בניני המקדש.
2 ויאמר הראו כל אלה אמן אני אומר לכם שהכל יהרס ולא ישאר
שם אבן על אבן.
3 ובשבתו על הר הזתים נגד בית המקדש שאלו לו פיט״רוס ויואן
ואנדריאה בסתר מתי יהיה כל אלה ומה האות שיהיה כשיהיו
כל אלה הענינים או כשיתחילו ומתי יהיה תכלית העולם
וביאתך.
4 ויען להם ישו השמרו פן יתעה אתכם איש
5 שרבים יבאו בשמי לאמר אני הוא המשיח ויתעו אתכם.
6 ואתם כאשר תשמעו המלחמות וחברת הצבאות השמרו פן תבהלו
שכל זה עתיד לבא אבל עדין אין התכלית.
7 ויקום גוי על גוי וממלכה על ממלכה ויהיו מהומות רבות
ורעב כבד ורעש במקומות.
8 כל אלה תחלת המכאובות.
9 אז יאסרו אתכם לצרות ויהרגו אתכם ותהיו לחרפה לכל העמים
על שמי.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

35 (in order to place) upon you the blood of every righteous
one which has been poured out upon the earth, from the blood of Abel
the righteous unto the blood of Zechariah the Son of Barachiah whom
you killed between the temple and the altar.
36 Truly I say to you that all these things will come upon this generation,
37 and upon Jerusalem who kills the prophets and removes those who are
sent. How many times I wished to gather your children as a hen gathers
her chicks under her wings and you would not.
38 Therefore you will leave your houses desolate.
39 Truly I say to you, you will not see me henceforth until you will
say: Blessed is our savior.

Chapter 24

It came to pass when Jesus went out from the temple, as he was going,
his disciples drew near to show him the buildings of the temple.
2 He said: You see all these; truly I say to you that all will be destroyed
and there will not be left there one stone upon another.
3 As he sat on the Mount of Olives opposite the temple, Peter, John and
Andrew asked him secretly: When will all these things be and what will
be the sign when all these matters will take place, or when will they
begin and when will be the end of the world and your coming?
4 Jesus answered them: beware lest anyone should lead you astray,
5 because many will come in my name saying: I am the Messiah, and they
will lead you astray.
6 As for you, when you hear of wars and a company of hosts, beware
lest you become foolish, because all of this will occur, but the end will
not be yet.
7 Nation will rise up against nation and kingdom against kingdom; there
will be great tumults, grievous famine, and earthquake in [various]
places.
8 All of these are the beginning of suffering.
9 Then they will bind you over for tribulation and will kill you, and you
will become a reproach to all the nations for my name.

10 ואז ירגזו רבים ויבגדו הם בהם ויתקצפו ביניהם.
11 ויקומו נביאי השקר ויטעו את הרבים.
12 וכאשר תרבה הרשעות תפוג אהבת רבים.
13 ואשר יחכה עד התכלית יושע.
14 ויתדרש בשורה לגו אוונגילי זאת בכל הארץ לעדות עלי על כל
הגוים ואז תבא התכלית.
15 וזה אנטיקריסטוס והוא שיקוץ שומם האמור על פי דניאל עומד
במקום קדוש הקורא יבין.
16 אז אשר ביהודא ינוסו להרים.
17 ואשר על הבית לא ירד לקחת שום דבר מביתו.
18 ואשר בשדה לא ישוב לקחת כתנתו.
19 והוי להרות ולמניקות בימים ההם.
20 והתפללו לאל שלא תהיה מנוסתכם בחוץ ובשבת.
21 שאז תהיה צרה גדולה אשר לא נהיתה מבריאת העולם עד עתה
וכמה לא תהיה.
22 ולולי היות הימים ההם מעטים לא יושע כל בשר רק בעבור
הנבחרים יקצרו הימים ההם.
23 ובאותו הזמן אם יאמר איש לכם הנה המשיח או לשם לא תאמינו.
24 שיקומו משיחי שקרים ונביאי השקר ויתנו אותות ומופתים
גדולים בענין שאם יוכל להיות יבאו בטעות את הנבחרים.
26 ואם יאמרו לכם הנו במדבר אל תצאו הנו בחדרים אל תאמינו.
25 הנני אומר לכם קודם היותו.

פרק קי"א

27 עוד אמר להם ישו לתלמידיו כמו שהברק יוצא במזרח ונראה
במערב כן תהיה ביאת בן האדם.

[illegible]

10 Then many will be perturbed, deal treacherously
with each other, and be enraged among themselves.
11 False prophets will arise and lead many astray.
12 When wickedness multiplies, the love of many will grow faint.
13 Whoever waits until the end will be saved.
14 And this gospel, that is evangelii, will be preached in all the earth for a
witness concerning me to all the nations and then the end will come.
15 This is the Anti-Christ and this is the abomination which desolates
which was spoken of by Daniel [as] standing in the holy place. Let the
one who reads understand.
16 Then those who are in Juda, let them flee to the mountains.
17 He who is upon the house, let him not come down (to take) anything
out of his house.
18 He who is in the field, let him not turn back to take his garment.
19 Woe to those who are pregnant and to those who nurse children in
those days.
20 Pray to God that your flight will not be (on the Sabbath day).
21 Because then there will be great distress which has not been from the
creation of the world until now and as will not be.
22 Except those days were few, no flesh would be saved; but for the sake
of the chosen those days will be few.
23 At that time, if one should say to you: Behold the Messiah is (here) or
there do not believe it.
24 Because false messiahs and false prophets will arise and they will give
signs and great wonders so that if it can be they will cause to lead the
chosen astray.
26 (Then) if they should say to you: Behold he is in the wilderness, do not
go out, and: Behold he is in the chambers, do not believe it.
25 Behold I tell you before it happens.
27 Again Jesus said to his disciples: As the lightning comes from the east
and is seen in the west, so will be the coming of the Son of Man.

28 באיזה מקום שיהיה הגויה שם יתחברו הנשרים.
29 ובאותה שעה אחרי הימים ההם יחשך השמש והירח לא יגיה אורו
הככבים יפלו מהשמים וחיל השמים יתנדד.
30 ואז יראה האות שלבן האדם בשמים ויבכו כל משפחות האדמה
ויראו את בן האדם בעבי השמים בחיל רב ובצורה נוראה.
31 וישלח מלאכיו בשופר ובקול גדול לאסוף את נבחריו מארבע
רוחות השמים מקצה השמים עד קצותם.
32 מעץ התאנה תלמדו המשל כאשר תראו ענפיה ועלים צומחים
תדעו כי
33 קרוב הוא לשערים.
34 אמן אני אומר לכם שלא יעבור זה הדור עד שכל אלו הדברים
יהיו עשוים.
35 השמים והארץ יעברו.
36 ומהיום ההוא והעת ההיא אין מי שידע ולא מלאכי השמים
אלא האב בלבד.

פרק ק"ב

37 עוד אמר ישו לתלמידיו כאשר בימי נח כן תהיה בימינו שלבן
האדם.
38 כאשר היו קודם המבול אוכלים ושותים ופרים ורבים עד יום
שבא נח בתיבה.
39 ולא ידעו עד שבא המבול עליהם וישחיתם כן תהיה ביאתו של בן
האדם.
40 או אם יהיו שנים חורשים בשדה אחד האחר צדיק והאחד רשע
האחד ילכד והאחר יעזב.
41 שתים נשים טוחנות בטחן אחת האחת תלכד והאחת תעזב.
וזה יהיה שהמלאכים בתכלית העולם יסירו המכשולים
מהעולם ויפרידו הטובים מהרעים.

[illegible]

28 Wherever the body is, there will be gathered the vultures.
29 At that time, after [the tribulation of] those days, the sun will grow dark,
the moon will not give forth its light, the stars will fall from heaven,
and the host of heaven will be shaken.
30 Then will appear the sign of the Son of Man in heaven and all the
families of the earth will weep and will see the Son of Man in the
clouds of heaven with a great host and with dreadful appearance.
31 He will send his angels with a trumpet and with a great shout to gather
his chosen from the four winds of heaven, from one end of heaven unto
the other.
32 From the fig tree learn the parable; when you see its branches and
leaves sprouting know that he is near
33 to the gates.
34 Truly I say to you: this generation will not pass away until all these
things shall been done.
35 Heaven and earth will pass away.
36 But of that day or that time there is none who knows, not even the an-
gels of heaven, but the Father only.
37 Again Jesus said to his disciples: As in the days of Noah so will it be in
the days of the Son of Man.
38 Just as before the flood, they were eating, drinking, being fruitful,
and multiplying until the day when Noah entered the ark.
39 They did not know until the flood came upon them and destroyed
them; so will be the coming of the Son of Man.
40 Then if there shall be two ploughing in a field, one righteous and the
other evil, the one will be taken and the other left.
41 Two women will be grinding at a mill; one will be taken and the other
left. This is because the angels at the end of the world will remove the
stumbling blocks from the world and will separate the good from the
evil.

פרק ק״ג

מב אז אמר יש״ו לתלמידיו לזאת שמרו עמי שלא תדעו איזו שעה
אדוניכם בא.
מג זאת תדעו אם היה יודע איזו שעה הגנב בא ישקוד ולא יעזוב
לחתור ביתו.
מד כן אתם היו נכונים שלא תדעו איזו שעה בן אדם עתיד לבא.
מה מה אתם חושבים מהעבד הנאמן והחכם ששם אותו אדוניו על
[illegible] לתת אכלם בעתו?
מו אשרי העבד ההוא שימצאהו אדוניו בבואו עושה כן.
מז אמן אני אומר לכם שעל [illegible] ישימהו.
מח ואם יהיה העבד ההוא רע ויאמר בלבו אדוני מתמהמה ובא
מט ויתחיל להכות עבדי אדוניו ויאכל וישתה עם הזוללים
נ יבא אדוניו ביום אשר לא יחכה ובשעה אשר לא ידע.
נא ויפרידהו וישים חלקו עם החנפים שם יהיה בכי וחרוק שינים.

פרק ק״ד

א עוד אמר יש״ו לתלמידיו מלכות שמים דומה לעשר בתולות
שלקחו נרותיהן ויצאו לקראת חתן וכלה.
ב חמש מהן היו עצלות כסילות וחמש מהן זריזות וחכמות.
ג החמש כסילות הוציאו נרותיהן ולא הוציאו שמן עמהן.
ד והחכמות הוציאו שמן בכליהן עם נרותיהן.
ה ויתמהמה החתן והנה כלן נתנמנמו וישנו.
ו ויהי בחצי הלילה והנה קול נשמע הנה החתן בא באו לקראתו.
ז אז באו הבתולות כולנה והטיבו נרותיהן.
ח ותאמרנה הבתולות הכסילות לחכמות תנו לנו משמנכם
שנרותינו נדעכו.

[illegible]

42 Then Jesus said to his disciples: Therefore watch with me
because you do not know at what hour your lord is coming.
43 This you know, if one knew at what hour the thief was coming, he
would watch and not allow him (to dig) into his house.
44 So you should be prepared, because you do not know at what hour the
Son of Man is going to come.
45 What do you think of the faithful and wise servant whose lord places
him over his children to give (them) food in its time?
46 Blessed is that servant whose lord (finds) him doing thus when he
comes.
47 Truly I say to you that he will place him over his children.
48 But if that servant should be evil and should say in his heart: My lord is
late (in) coming,
49 and should begin to beat the servant of his lord and should eat and drink
with gluttons,
50 His lord will come in a day for which he does not wait and at a time
which he does not know.
51 He will divide him and place his portion with the hypocrites;
there will be weeping and gnashing of teeth.

Chapter 25

1 Again Jesus said to his disciples: The kingdom of heaven is like ten
virgins who took their lamps and went forth to meet a bridegroom and a
bride.
2 Five of them were lazy fools and five of them were alert and wise.
3 The five foolish brought their lamps, but they brought no oil with them.
4 The wise brought oil in their vessels with their lamps.
5 The bridegroom was late and behold all of them lingered and (slept).
6 It came to pass at midnight that behold a voice was heard: Behold the
bridegroom is coming; come to meet him.
7 Then all (those) virgins came and trimmed their lamps.
8 The foolish virgins said to the wise: Give us some of your oil because
our lamps have gone out.

9 והענינה החכמות לאמר לכו נא אל המוכרים וקנו לכן כי אין די
בשמן שלנו ולכן. נירא שיחסר לנו.
10 ויהי כאשר הלכו לקנות בא החתן והמוכנות באו עמו לחופה
ונסגר השער.
11 ואח״כ באו הכסילות וקראו לשער לאמר אדונינו פתח לנו.
12 ויען להן באמת אני אומר לכם איני יודע מי אתן.
13 ועל כן השמרו לכם שלא תדעו היום והשעה שיבא החתן.

פרק קי״ה

14 עוד אמר יש״ו לתלמידיו דמיון אחר מלכות שמים דומה לאדם
הולך בדרך רחוקה ויקרא את עבדיו ויפזר להם ממונו.
15 לאחד נתן חמשה זהובים לשני נתן שנים זהובים ולשלישי אחד
איש כראוי לו נתן להם. וילך לדרכו.
16 וילך המקבל החמשה זהובים והרויח חמשה אחרים.
17 וכמו כן המקבל שנים הלך קנה ומכר והרויח חמשה אחרים.
18 והמקבל האחד הלך וחפר בארץ ויטמן את ממון אדוניו.
19 ואחר ימים רבים בא אדון העבדים ההם ויבקש מהם חשבון
הממון.
20 ויגש המקבל החמשה זהובים אמר לו אדוני חמשה זהובים נתת
לי והא לך חמשה אחרים אשר הרוחתי.
21 ויאמר לו אדוניו אמנם עבד טוב ונאמן אתה. יען היית נאמן
במעט אשימך על הרבה בא בשמחת אדוניך.
22 וגם המקבל שנים הזהובים נגש ויאמר אדוני שנים זהובים
נתת לי והנה שנים אחרים אשר הרוחתי.
23 ויאמר לו אדוניו אמנם עבד טוב ונאמן אתה. ומי היית נאמן
במעט אשימך על הרבה בא בשמחת אדוניך.

[illegible]

9 The wise answered saying: Go now to those who sell
and buy for yourselves because there is not enough oil for us and you.
We fear that it will be lacking for us.
10 It came to pass when they went to buy, the bridegroom came; those
who were ready went with him into the marriage ceremony and the
gate was closed.
11 Afterwards, the foolish came and called at the gate saying: Our lord,
open for us.
12 He answered them: Truly I say to you, I do not know who you are.
13 Be careful, therefore, because you do not know the day nor the hour
when the bridegroom will come.
14 Again Jesus told his disciples another example: The kingdom of heaven
is like a man going on a far journey; he called his servants and dispersed
to them his money.
15 To one he gave five coins of gold, to the second he gave two coins of
gold and to the third one, to each according to what was suitable
for him he gave. Then he went on his journey.
16 The one who received five coins of gold went and gained five others.
17 Likewise the one who received two went, bought, sold, and gained
five others.
18 But he who received the one went, dug in the earth, and hid the
money of his lord.
19 After many days the lord of those servants came and sought from them
an accounting of the money.
20 The one who received five coins of gold came near (and) said to him:
My lord, you gave me five coins of gold and behold for you are five
others which I have gained.
21 His lord said to him: Truly you are a good and faithful servant.
Because you have been faithful in a little, I will appoint you over much;
enter into the joy of your lord.
22 Also the one who received two coins of gold drew near and said:
My lord, you gave me two coins of gold; here are two others which I
have gained.
23 His lord said to him: Truly you are a good and faithful servant. Be-
cause you have been faithful in a little, I will appoint you over much;
enter into the joy of your lord.

[24] ויגש המקבל האחד ויאמר אדוני ידעתי עזו וקשה אתה ותקציר
אשר לא זרעת ותאסוף אשר לא פזרת.
[25] ובפחדך הלכתי וטמנתי הזהוב שלך והא לך שלך.
[26] ויען אדוניו ויאמר עבד רע ועצל אחרי שידעת שקוצר אני אשר
לא זרעתי ואוסף אשר לא פזרתי
[27] לכן היה חייב לתת נכסי לשולחני ובבואי הייתי מקבל את
שלי עם ריוח.
[28] לכן קחו ממנו הזהוב ותנוהו לאשר רוח החמשה זהובים.
[29] לאשר יש לו יתנו לו ולאשר אין לו הראוי לו ילקח ממנו.
[30] והעבד העצל השליכהו במחשכי תחתיות ושם יהיה לו בכי
וחרוק שנים.

<u>פרק ק״ו</u>

[31] עוד אמר ישו לתלמידיו וכבוא בן האדם בהראותו עם מלאכיו
אז ישב על כסא כבודו.
[32] ויאספו לפניו כל הגוים ויפריד ביניהם כאשר יפריד הרועה
בין הכשבים ובין העזים.
[33] ויציג את הכשבים לימינו והעזים לשמאלו.
[34] אז יאמר לאשר לימינו בואו ברוכים ברוכי אבי ורשו לכם
מלכות השמים המוכן לכם מבריאת העולם עד עתה.
[35] כי רעבתי ונתתם לי לאכול צמאתי ונתתם לי לשתות אורח
הייתי ואספתוני
[36] ערום והלבשתוני חולה ובקרתוני בבית הסוהר הייתי
ותבואו אלי.
[37] אז יענו הצדיקים אדוננו מתי ראינוך רעב והשבענוך צמא
והשקינוך

[illegible]

24 Then he who received the one drew near and said:
My lord, I know that you are firm and hard and that you reap what you
did not sow and gather what you did not scatter.
25 So in fear of you I went and hid your coin of gold and behold you have
what is yours.
26 His lord answered and said: Wicked and lazy servant, since you know
that I reap what I did not sow and gather what I did not scatter,
27 therefore, you should have given my wealth to the money-changers so
that at my coming I would have received what is mine with profit.
28 Therefore, take from him the coin of gold and (give it) to the one who
gained five coins of gold.
29 To the one who has it will be given, but to the one who does not have
that which was intended for him will be taken from him.
30 As for the lazy servant, cast him into the darkness of the lowest places,
there shall be for him weeping and gnashing of teeth.
31 Again Jesus said to his disciples: When the Son of Man comes in his
revelation with his angels, then he will sit upon the throne of his glory.
32 All the nations will be gathered before him, and he will separate them
as the shepherd separates the sheep and the goats.
33 He will place the sheep on his right and the goats on his left.
34 Then he will say to those on his right: enter blessed (of) my father and
inherit for yourselves the kingdom of heaven prepared for you from the
creation of the world until now.
35 Because I was hungry and you gave me to eat, I was thirsty and you
gave me to drink, I was a wayfarer and you took me in,
36 naked and you clothed me, sick and you visited me, I was in prison
and you came to me.
37 Then the righteous will answer: O our Lord, when did we see you
hungry and satisfied you, (thirsty) and gave you to drink,

38 ערום וכסיתך
39 חולה ובקרנוך בבית הסהר ובאנו אליך.
40 ויען המלך ויאמר להם אמן אני אומר לכם שבכל הפעמים אשר עשיתם לאחד עני מאחד אלו הקטנים כאלו עשיתם לי.
41 וגם ידבר לאשר לשמאלו סורו ממני ארורים ובאו באש עולמית במקום מוכן לכם עם השטן ומלאכיו
42 שרעבתי ולא נתתם לי לאכול צמאתי ולא השקיתם לי
43 הייתי אורח ולא אספתם אותי ערום ולא כסיתם אותי חולה ובבית ולא בקרתם אותי.
44 אז יענו גם הם ויאמרו אליו מתי ראינוך אדוננו רעב וצמא או אורח וערום וחולה או בבית הסהר ולא היינו עמך משרתים אותך.
45 ויענה אליהם ויאמר אני אומר לכם שכל הפעמים אשר לא עשיתם זאת לעני אחד מאלו הקטנים כאלו לא עשיתם אלי.
46 וילכו אלה לדראון עולם והצדיקים לחיי עולם.

פרק ק"י

1 ויהי כאשר כלה ישו"ע לדבר כל הדברים האלה אמר לתלמידיו
2 הלא תדעו שאחר שני ימים יהיה הפסח ובן האדם ימסר ביד היהודים לצליבה.
3 אז נאספו סגני הכהנים וגדולי העם בחצר נגיד הכהנים ושמו קאיפש.
4 ויועצו יחדיו לתפוש את ישו"ע בערמה ולהורגו.
5 ויאמרו לא יהיה בחג פן שאון יהיה בעם.
6 ויהי כאשר היה ישו"ע בכפר חנניה בבית שמעון המצורע

[illegible]

38 naked and clothed you,
39 sick and visited you, in prison and came to you?
40 The king will answer and say to them: Truly I say to you that every time you did it to one of the needy of these (my brothers), even the little ones like these, you did it to me.
41 Also he will say to those on his left: Depart from me you cursed and go into the eternal fire, to the place prepared for you, with Satan and his angels,
42 because I was hungry and you did not give me to eat, I was thirsty and you did not give me to drink,
43 I was a wayfarer and you did not take me in, naked and you did not clothe me, sick and in (prison) and you did not visit me.
44 Then they also will answer and say to him: When did we see you, O our Lord, hungry, thirsty, or a wayfarer, naked, sick, or in prison and were not with you serving you?
45 He will answer them and say: I say to you that whenever you did not do this to one of these needy, even the little ones like these, you did not do it to me.
46 Then these will go into eternal abhorrence but the righteous into eternal life.

Chapter 26

1 It came to pass when Jesus finished speaking all these things, he said to his disciples:
2 Do you not know that after two days will be the Passover and the Son of Man will be delivered into the hand of the Jews for the gallows.
3 Then the rulers of the priests and the great ones of the people were gathered together in the court of the chief priest whose name was Caiaphas.
4 They took counsel together to seize Jesus by craftiness and to kill him.
5 But they said it should not be at the feast lest there be a tumult among the people.
6 It came to pass when Jesus was in Cephar-hananyah in the house of Simon the leper,

7 ונגשה אליו אשה אחת בפך משיחה יקרה ותיצק אותו על ראשו
והוא מסבה לשלחן.
8 וירע להם מאד מדוע האבדון הזה
9 יוכל למוכרה במחיר רב ולתת לעניים.
10 וישו היודע כל דבר לאיזה ענין נעשה אמר להם אתם מאשימים
את האשה הזאת. באמת מעשה טוב ונפלא עשתה עמדי.
11 כי העניים יהיו עמכם תמיד ואני לא אהיה עמכם תמיד.
12 ושמה זאת בגופי רומז לקבורתי.
13 אמן אני אומר לכם בכל מקום אשר יקרא בשורה זו לכן אוונגיל
בכל העולם יאמר אשר עשה זאת בזכרי.

<u>פרק קי״ח</u>

14 ואז הלך אחד משנים עשר ששמו יהודא אשכריוטו לגדולי הכהנים.
15 ויאמר מה תתנו לי ואני אמסור ישו לכם. ויפסקו אתו שלשים
כסף.
16 ומשם ואילך בקש ענין למסור אותו.
17 וביום הראשון של חג המצות קרבו התלמידים לישו לאמר אנה
נכין לך אכילת הפסח.
18 ויאמר להם לכו אל העיר לאיזה איש שיתנדב לכם לעשות ואמרו
לו כה אמר הרב זמני קרוב הוא עמך ויעשה פסח עם תלמידי.
20 ויהי לעת ערב הוא יושב לשלחן עם י״ב תלמידיו.
21 ובאשר היו אוכלים אמר להם אומר אני לכם שאחד
מכם ימסרני.
22 ויתעצבו מאד ויאמרו לו כל אחד לאמר אדוני האני הוא.

[illegible]

7 a woman drew near to him with a flask of costly ointment;
she poured it upon his head while he was reclining at table.
8 But this waste was very displeasing to them.
9 It would have been possible to have sold it for a great price and
to have given it to the poor.
10 Jesus who knows everything in regard to any matter done, said to
them: Are you making accusation against this woman? Truly she hae
performed a good and wonderful deed toward me.
11 Because the poor (will be) with you always, but I will not be with you
always.
12 Her placing this on my body refers to my burial.
13 Truly I say to you, everywhere this gospel, that is, evangel, is pro-
claimed in all the world, that which this one has done will be said in
reference to my memory.
14 Then one of the Twelve, whose name was Judas Iscariot, went to the
chief priests.
15 He said: What will you give me that I should deliver Jesus over to you?
They settled with him for thirty pieces of silver.
16 From then on he sought a context for delivering him over.
17 On the first day of the festival of unleavened bread the disciples came
to Jesus saying: Where shall we prepare for you to eat the Passover?
18 He said to them: Go into the city to a certain man who will be a volun-
teer for the task and say to him: Thus says the teacher, my time is near
with you (I will observe) the Passover with my disciples
20 It came to pass at the time of evening, he was sitting at table with his
twelve disciples.
21 As they were eating he said to them: I say to you that one of you will
inform against me.
22 They were very sad and spoke each one to him saying:
Lord, is it I?

23 ויען להם המטבל ידו עמי בקערה הוא ימכרני. וכולם היו
אוכלים בקערה אחת. לכן לא הכירוהו שאלו הכירוהו המיתוהו.
24 ויאמר להם ישו״ אמת שבן האדם הולך ככתוב בו אוי לאדם ההוא
אשר בשבילו בן אדם ימסר. טוב לו שלא נולד לאיש ההוא.
25 ויען יודא אשר מכרו ויאמר לו רבי האני זה ויאמר אתה דברת.

<u>פרק קי״ט</u>

26 והמה אוכלים ויקח ישו״ לחם ויברך ויחלקהו ויתן לתלמידיו
ויאמר קחו ואכלו זה הוא גופי.
27 ויקח את הכוס ויתן שבחים לאביו ויתן להם ויאמר שתו מזה
כולכם
28 זה דמי מברית החדשה אשר ישפך בעבור הרבים לכפרת עונות.
29 ואומר אני לכם לא אשתה אני מכאן ואילך מפרי הגפן הזאת עד
היום ההוא שאשתהו אתו חדש עמכם במלכות שמים.
30 וילכו ויצאו להר הזתים.

<u>פרק ק״כ</u>

31 אז אמר ישו״ לתלמידיו באו כלכם התעצבו עלי הלילה שכן
כתוב הך את הרועה ותפוצינה הרועים.
32 אחרי קומי מהמיתה אגלה לכם בגליל.
33 ויען פיטרוס ויאמר לו אם כלם יתעצבו בך אני לא אתעצב
לעולם.
34 ויאמר ישו״ אמן אני אומר לך שבזה הלילה קודם קריאת הגבר
תכפור בי ג׳ פעמים.
35 ויאמר לו פיטרוס אם יתכן לי למות עמך לא אכפור בך. וכזה
אמרו לו כל התלמידים.
36 אז בא ישו״ עמהם לכפר גיא שמנים ויאמר שבו נא עד שאלך לשם
ואתפלל.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

23 He answered them: He who dips his hand
with me in the dish will sell me. All of them were eating from one
dish. Therefore, they did not recognize him; because if they had recog-
nized him, they would have destroyed him.
24 Jesus said to them: Truly the Son of Man goes as it is written concern-
ing him; woe to that man for whose sake the Son of Man is betrayed.
Good would it be for that man not to have been born.
25 Judas, who sold him, answered and said to him: Rabbi am I this one?
He said: You have spoken.
26 They were eating and Jesus took bread, blessed, divided it, gave it to
his disciples and said: Take and eat; this is my body.
27 He took the cup, gave praise to his father, gave it to them, and
said: Drink from this all of you.
28 This is my blood of the new covenant which will be poured out for
many for the atonement of sins.
29 I say to you I will not drink henceforth from the fruit of this vine until
that day when I drink it new with you in the kingdom of heaven.
30 [They returned] and went out to the Mount of Olives.
31 Then Jesus said to his disciples: Come, all of you, be grieved because
of me tonight because it is written: Strike the shepherd and the [sheep]
will be scattered.
32 After my resurrection from death, I will be revealed to you in Galilee.
33 Peter answered and said to him: If all of them are grieved because of
you, I will never be grieved.
34 Jesus said: Truly I say to you, this night before the cock crow you will
deny me three times.
35 Peter said to him: If it is arranged for me to die with you, I will not
deny you. Likewise all the disciples said to him.
36 Then Jesus came with them to the village of Gashemonim and said: Sit
now until I go there and pray.

37 ויקח את פיטרוס ואת שני בני זבדיאל והחזיל להתעצב ולהיות זעף.

38 אז אמר להם נפשי מתעצבת עד מות סמכוני ושמרו עמי.

39 וילך לאט לאט מעט ויפול על פניו ויתפלל ויאמר אם יוכל להיות הסר נא ממני הכוס הזה. אמנם לא כמו שאני רוצה יהיה אלא כרצונך.

40 ויבא אל התלמידים וימצאם ישנים. ויאמר לפיטרוס כך האינך יכול לשמור עמדי שעה אחת.

41 שמרו והתפללו פן תבאו בנסיון שבאמת שהרוח נכון לילך לו ראש את הבשר חלש וחולה.

42 וילך שנית להתפלל לאמור אם לא תוכל להסיר הכוס הזה אלא שאשתהו יהיה עשוי כרצונך.

43 וישב אחרי כן וימצאם ישנים שהיו עיניהם כבדים.

44 ויעזוב אותם וילך להתפלל פעם שלישית כדברים הראשונים.

פרק קי"א

45 אז בא ישו"ו לגליל לתלמידיו ויאמר להם שנו ונוחו הנה הקרב העת ובן האדם ימסר ביד החוטאים.

46 קומו ונלך שהנו קרוב מי שימסרני.

47 עודנו מדבר והנה יודא אסכריוטא אחד מי"ב תלמידיו בא. ועמו חבורה אחת רבה בחרבות ובשוטים שלוחים מאת גדולי הכהנים וזקני העם.

48 ואשר מסרהו נתן להם אות אשר אשקהו הוא הוא ותפשוהו.

49 ומיד נגש אל ישו"ו ויאמר לו שלום עליך רבי וישקהו.

50 ויאמר אליו ישו"ו אהובי מה עשית. ויקרבו וישלחו ידם בו ויתפשוהו.

51 והנה אחד מאשר היה עם ישו"ו נטה ידו וישליך חרבו ויך עבד אחד מעבדי הכהנים ויכרות אזנו.

[illegible]

37 He took Peter and the two sons of *Zebedee*l
and began to be sad and troubled.

38 Then he said to them: My soul is grieved unto death; support me and watch with me.

39 He slowly went forward a little, fell on his face, prayed and said: (my father), if it is possible, take this cup from me. Indeed, let it not be as I will, but according to your will.

40 He came to the disciples and found them sleeping. He said to Peter: So you are unable to watch with me one hour?

41 Watch and pray lest you enter into temptation, because truly the spirit is ready to go (in its creation, but) the flesh is weak and sick.

42 He went again to pray saying: If you are not able to remove this cup except I should drink it, let it be done according to your will

43 Afterwards he returned and found them sleeping because their eyes were heavy.

44 He left them and went to pray a third time according to the first words.

45 Then Jesus came to where the disciples were and said to them: Sleep and be at rest, behold the time has come near when the Son of Man will be delivered into the hand of sinners.

46 Arise, let us go, for behold he who will betray him is near.

47 While he was speaking, behold Judas Iscariot, one of his twelve disciples, came. With him was a large crowd with swords and whips sent from the chief priests and the princes of the people.

48 He who betrayed him had given them a sign: (The man) whom I kiss is the one whom you are to arrest.

49 Immediately he drew near to Jesus and said to him: Greetings Rabbi. Then he kissed him.

50 Jesus said to him: My friend, what have you done? They came, stretched out their hand against him, and arrested him.

51 Behold, one who was with Jesus stretched out his hand,
drew his sword, struck one of the servants of the priests,
and cut off his ear.

52 ויאמר אליו ישו השב חרבך אל נדנה שהשולפים חרב בחרב
יפולו.
53 הלא תבין שאוכל לפגוע באויבי ואכן לי עתה יותר מי״ב
לגיונות של מלאכים?
54 ואיך ימלאון הכתובים שכן ראוי לעשות.
55 ואחר אמר ישו להמון כמו אם היינו גנבים באתם לקחת אותי
בחרבות ובשוטים. והלא בכל יום הייתי עמכם במקדש מלמדכם
ולא תפשתוני?
56 אמנם כל זה נעשה יען ימלאו הכתובים מהנביאים. אז כל
תלמידיו הניחוהו וברחו.
57 והם הוליכו לישו לבית קאיפש גדול הכהנים. ואז כל
הסופרים והפרושים נקהלו.
58 ופיטרוש היה הולך אחריו מרחוק עד בית גדול הכהנים.
ונכנס לבית וישב לו אצל האומנים עד יראה התכלית.
59 וגדולי הכהנים והפרושים היו רוצים עדי שקר נגד ישו יען
ימיתוהו.
60 ולא היו מוצאים ואחר אשר הביאו הרבה עדי שקר נגד ישו.
לסוף באו שני עדים שקרים.
61 ויאמר זה אמר יש לי יכולת להשחית מקדש האל ואחר ג׳ ימים
לתקן אותו.
62 וגדול הכהנים קם ויאמר לו אינך עונה דבר נגד העדות שאלו
מעידים נגדך.
63 וישו לא ענה דבר. וגדול הכהנים אמר לו משביעך אני באל חי
שתאמר לנו אם אתה משיח בן האל.
64 ויאמר לו ישו אתה אמרת ועוד אני אומר לכם עוד תראו בן האל
יושב לימין גבורת האל בא בעבי שחקים.
65 אז גדול הכהנים קרע בגדיו ואמר זה ברך אלקים. ומה לנו צורך
לעדים אחרים? והנה כולכם שמעתם איך ברך האל.
66 מה יראה לכם שיתכן לעשות? והם ענו שחייב מיתה.

[illegible]

52 Jesus said to him: Return your sword to its sheath,
for (those who draw) the sword will fall by the sword.
53 Do you not understand that I can meet my enemies and indeed there will
be for me at once more than twelve legions of angels?
54 But how will the Scriptures be fulfilled? Because thus it is intended to
be done.
55 Afterwards Jesus said to the crowd: As if we were thieves have you
come to take me with swords and whips? Was I not with you every day
in the temple teaching you without you hindering me?
56 Surely all this was done because the writings of the Prophets were
being fulfilled. Then all his disciples left him and fled.
57 They led Jesus to the house of Caiaphas the high priest. Then all the
scribes and Pharisees were gathered together.
58 Peter was following him at a distance unto the house of the high priest.
He entered the house and sat near the craftsmen until he should see the
end.
59 The chief priests and the Pharisees wished (to find) false witnesses
against Jesus in order to put him to death.
60 But they did not find even one, though they provided many false wit-
nesses against Jesus. Finally two false witnesses came forward.
61 (They said): This one said I have the power to destroy the temple of
God and after three days to repair it.
62 The high priest arose and said to him: Do you not answer anything
against the testimony that these are bearing against you?
63 But Jesus answered not a word. The high priest said to him: I adjure
you by the living God that you tell us if you are the Messiah, the Son of
God.
64 Jesus answered him: You say it; but again I say to you, you have yet to
see the Son of God sitting at the right of the power of God coming on
the clouds of heaven.
65 Then the high priest tore his garments and said: This one has cursed
God. What need do we have for other witnesses? Behold all of you
have heard how he cursed God.
66 What do you think can be done? They answered: He is guilty of death.

67 אז רקקו בפניו והלקוהו על שכמו ואחרים סטרו לו בפניו
68 אומרים אמור לנו המשיח מי הכך.
69 ופיטר״וש היה עומד לפתח החצר ונגשה אליו שפחה אחת
ואמרה לו הלא אתה עם ישו״ע הגלילי היית עומד.
70 ופיטר״וש כחש לה בפני הכל ואמר לה אשה איני יודע מה את
אומרת.
71 ובאשר עבר השער ראה שפחה אחרת ואמרה לעוברים שם
זה האיש היה עומד עם ישו״ע בנאצ״רת.
72 ופעם אחרת כחש ישו״ע בשבועה שלא הכירו.
73 ואחר כן לזמן מעט נגשו אל פיטר״וש העומדים בחצר ואמרו
לו אתה הוא מחבורת זה הנביא שמדברך נכר שאתה מהם.
74 אז התחיל לכפור ולישבע שבשום זמן לא הכירו. ומיד קרא
התרנגול.
75 ופיטר״וש נזכר מאשר אמר לו ישו״ע שקודם קריאת הגבר יכפור
בו ג׳ פעמים. ואז יצא לחוץ ובכה במרירות נפשו.

פרק כ״ז

1 ויהי בבקר כל גדולי החכמים והקדמונים לקחו עצה נגד ישו״ע
שמכל וכל יהרגוהו.
2 וקשור הוליכוהו לבית פו״נסו פילא״טו שהיה גזבר.
3 אז כאשר ראה יודא אסכריו״טא שהיה נדון התחיל לשוב
בתשובה. וחזר השלשים דינרים לגדול הכהנים ולזקני העם.
4 אמר אני חטאתי ששפכתי דם נקי. והם אמרו לו מה לנו
אתה תראה.
5 וזרק המעות במקדש והלך לו ולקח חבל אחת ותלה עצמו.
6 וגדולי הכהנים כאשר לקחו המעות אמרו לא יתכן שנשים אלו
המעות במקדש שדמי דם הם שנתנו בעד דמי ישו״ע.
7 ויועצו ויתנו אותם בעד שדה אדם יוצר חרש בעד שיקברו שם
הגרים.
8 ולכן נקרא אותו שדה אהל דם עד היום הזה.

[illegible]

67 Then they spit in his face and struck him on the back,
and others slapped him in the face
68 saying. Tell us, Messiah, who struck you.
69 Peter was standing at the entrance of the courtyard, and there came near
to him a maid who said to him: Were you not standing with Jesus the
Galilean?
70 Peter lied to her before all and said to her: Woman I do not know
what you are saying
71 When he passed through the gate another maid saw (him) and said to
those who were (standing) there: this man was standing with Jesus in
Nazareth.
72 Again he denied Jesus with an oath [saying] that he did not know him.
73 After a little while, those who were standing in the courtyard drew near
to Peter and said to him: You are from this prophet's group; it is clear
from your speech you are one of them.
74 Then he began to deny and to swear that at no time had he known him.
Immediately the cock crowed.
75 Peter remembered what Jesus had said to him, that before the crowing
of the cock he would deny him three times. Then he went outside and
wept with bitterness of soul.

Chapter 27

1 It came to pass in the morning all the chief sages and elders took counsel
against Jesus that they should surely put him to death.
2 They led him bound to the house of Ponlius Pilate who was com-
mander.
3 When Judas Iscariot saw that he had been judged, he began to turn in
repentance. He returned the thirty dinars to the high priest and to the el-
ders of the people.
4 He said: I have sinned because I have shed innocent blood. But they
said to him: What is that to us? You see to it.
5 He threw the coins in the temple, went and took a rope and hanged
himself.
6 When the chief priests received the coins they said: It is not possible
for us to place these coins in the temple because they are the fruit of
blood since they were given for the blood of Jesus.
7 So they took counsel and gave them for a field of a certain potter of clay
that they might (bury) strangers there.
8 Therefore that field is called the tent of blood unto this day.

9 אז נשלם מאמר זכריה הנביא ואומר להם אם טוב בעיניכם הבו
שכרי ואם חדלו. וישקלו שכרי שלשים כסף. ויאמר ה׳ אלי
השליכהו אל היוצר. והוא מהאדם היוצר חרש
10 כאשר אדוני צוה.
11 וישו״ו היה עומד לפני פילאט״ו ושאל לו האתה הוא מלך
היהודים. וישו״ו אמר אתה אומר.
12 ובאשר ישו״ו היה נידון בעד גדולי הכהנים וזקני העם לשום
דבר שהיו אומרים עליו לא היה עונה.
13 ופילאט״ו אמר לו אינך רואה כמה עדיות יש נגדך.
14 וישו״ו לא ענה אליו דבר ופילאט״ו היה נפלא מזה מאד.
15 וביום החג הנכבד של פסח היה מנהגם שגובר העיר היה לתת לעם
אסור אחד מהאסורים אותו אשר ירצו.
16 וביד פילאט״ו היה חבוש אחד שהיה כמעט שוטה שמו ברבא״ש.
ונלקח על רציחה ושם אותו בבור.
17 ובאשר נאספו אמר להם פילאט״ו איזה מאלו תרצו שאניח
ברבא״ש או ישו״ו שנקרא משיח.
18 לפי שפילאט״ו היה יודע שעל שנאת חנם נלקח.
19 ובעודו יושב בכסא אשתו שלחה לו שליח לאמר אחילה אני ממך
שבשום ענין לא תאמר דבר כנגד אותו צדיק שבזאת הלילה
סבלתי ענינים רבים במראה בעדו.
20 וגדולי הכהנים וזקני הדת הקהילו לעם ישאלו את ברבאש
וישו״ו ימות.
21 ויען להם פילאט״ו איזה מהם תרצו שננית. והם אמרו ברבאש.
22 ויאמר להם פילאט״ו א״כ מה אעשה בישו״ו הנקרא משיח. יענו כלם
שיתלה.
23 ופילאט״ו אמר להם איזו רעה עשה. והם בחוזק היו זועקים
יתלהו יתלהו יתלהו.

[illegible]

9 Then was fulfilled the word of Zechariah the prophet:
And I said to them, if it is good in your eyes, multiply my wages, but if (not), forbear. So they weighed for my wages thirty pieces of silver.
Then the Lord said to me: Cast it unto the potter. This is from the man who forms clay.
10 as the Lord commanded.
11 Jesus was standing before Pilate who asked him: Are you the king of the Jews? Jesus said: You say it.
12 When Jesus was harassed by the chief priests and elders of the people in regard to some word which they spoke against him, he did not reply.
13 Pilate said to him: Do you not see how much testimony there is against you?
14 But Jesus did not answer him a word and Pilate was exceedingly amazed by this.
15 On the day of the honored feast of Passover, it was their custom for the commander of the city to give to the people one of the prisoners whom they wished.
16 Pilate had a prisoner who was almost crazy: his name was Barabbas. Taken in a case of murder, he had placed him in the dungeon.
17 When they were gathered together Pilate said to them: Which of these do you wish that I should release, Barabbas or Jesus who is called Messiah?
18 This was because Pilate knew that due to hatred without cause he had been taken.
19 While he was sitting upon the throne his wife sent to him a messenger saying: I implore you that in no matter should you speak a word against this righteous man because in this night I have suffered many things in a vision because of him.
20 The chief priests and the elders of the law assembled the people (that) they might ask for Barabbas and that Jesus might die.
21 Pilate answered them: Which of them do you wish that we should release? They said Barabbas.
22 Pilate said to them: If so, what shall I do with Jesus who is called Messiah? All of them answered that he should be hung.
23 Pilate said to them: What evil has he done? Then they vigorously cried out: let them hang him, let them hang him, let them hang him.

24ופילאטו"ש בראותו שלא היה תקומה ולא יכול להשלים שום
דבר עמהם קודם שיקום בעד זה קטטה גדולה בעם לקח מים ורחץ
ידיו בפני העם ואמר אני נקי מדם. שמרו לכם מה תעשו.
25ויענו כל העם ואמרו דמו יהיה עלינו ועל זרענו.
26אז הניח לה' ברבא"ש ומסר להם ישו"י לקוי ומעונה שיתלוהו.

<u>פרק ע"ב</u>

27אז פרשי ההגמון לקחו ליש"ו במשמר ויקהלו בפני קהל רב מעמים
רבים.
28וילבישוהו ליש"ו בגדי משי ויעטפוהו מעיל משי ירוק.
29ויעשו עטרה מקוצים וישימוהו על ראשו ויתנו לו קנה אחת ביד
הימנית וכורעים היו מלעיגים ממנו שלום עליך מלך
היהודים.
30וירוקים לו בפניו והיו לוקחים הקנה ומכים בראשו.
31וכאשר הלעיגו ממנו הפשיטו ממנו המעיל והלבישוהו
מלבושו וצוו לתלותו.
32והמה יוצאים מהעיר פגעו באיש ששמו שמעון הכנעני.
ואנסוהו שיוליך הצליבה ר"ל השתי וערב.
33ובאו למקום נקרא גולגוטא הוא הר קאלבאריי
34ויתנו לו יין מזוג במרה. וכאשר התחיל לשתות הרגישו ולא
רצה לשתות.
35ואחר כאשר שמוהו בצליבה חלקו בגדיו בגורל.
37ואחר הניחו לו על ראשו מכתב אחד שהיה אומר זה ישו"י נאזרת
מלך ישראל.
38אז נתלו עמו שני גנבים האחד לימינו והאחר לשמאלו.

[illegible]

24 Pilate, when he saw that he had no power of resistance
and was unable to make any peace with them, before a great dispute
among the people might arise because of this, took water and washed
his hands before the people and said: I am innocent (of the blood). Be
careful what you do.
25 All the people answered and said: His blood will be upon us and upon
our seed.
26 Then he released Barabbas (to them), and delivered to them Jesus for
beating and affliction that they might hang him.
27 Then the horsemen of the court took Jesus under guard and came to-
gether before a great company of many people.
28 They clothed Jesus with silk garments and covered him with a greenish
silk robe.
29 They made a crown of thorns and placed it on his head and set a reed in
his right hand and were bowing down mocking him [saying]: Peace be
upon you, king of the Jews.
30 They spit in his face and took the reed and struck his head.
31 When they had mocked him (much), they stripped the robe from him,
dressed him in his own clothes, and gave orders to hang him.
32 As they were going out from the city, they met a man whose name was
Simon the Canaanite. They compelled him to carry the gallows, that is,
"The Cross."
33 They came to a place called Golgota, that is, Mount Calvary,
34 and gave him wine mixed with gall. But when he began to drink it he
perceived [what it was] and would not drink it.
35 When they placed him on the gallows they divided his garments
by lot.
37 Afterward, they set for him over his head a writing which said: This is
Jesus of Nazareth, the king of Israel.
38 Then two thieves were hung with him, one on his right and one on his
left.

39 והעוברים היו מלעיגים ממנו ומניעים ראשם
40 ואומרים ראה אפשר חרבת מקדש האל ובנית שלשה ימים הושיע עצמך ואם אתה בן האל רד מן הצליבה.
41 וגדולי הכהנים וזקני העם היו מלעיגים ממנו ואומרים
42 אחרים הושיע עצמו לא יוכל להושיע. אם מלך ישראל הוא ירד מן העץ ונאמין.
43 כי הוא נשען באל יושיעהו עתה אם ירצה שהוא אמר שהוא בן האלקים.
44 ואותם הדברים עצמם אמרו לו הגנבים שהיו תלוים עמו.
45 ובשעה ששית נעשו חשכות בכל העולם ועמדו עד שעה תשיעית.
46 ישו״ו צעק בקול גדול אומר בלשון הקודש אלי אלי למה עזבתני.
47 ואחד מהעומדים שם אמר זה קורא לאליה.
48 מיד לקח אספוג ומלאהו חומץ ונתן לו לשתות.
49 והאחרים היו אומרים נראה אם יבא אליה ויושיעהו.
50 וישו״ו צעק פעם אחרת בקול גדול ושלח נשמתו לאביו.
51 מיד נקרע פרוכת המקדש לשני קרעים מלמעלה למטה ורעשה הארץ ונשברו האבנים.
52 והקברים נפתחו ורבים מישיני אדמת עפר קמו.
53 ויצאו מקבריהם אחר שחיתו ובאו בעיר הקדש ונגלו לרבים.
54 ושר המאה והעומדים עמו לשמור ישו״ו ראו הרעשת הארץ והדברים שנעשו ויפחדו מאד ואומרים באמת זה היה בן האלוה.
55 והיו שם נשים רבות שהיו עומדות ברחוק מאותן אשר שמשו לישו״ו מהגליל עד כה.
56 ובכללן היתה מריאה מגדלינה ומריה אם יעקב ויוסף ואם בני זבדיאל.
57 ולעת ערב בא אדם עשיר שהיה מברמאטאה ושמו יוסף והיה תלמיד מישו״ו.

[illegible]

39 Those who were passing by mocked him
and shook (their) heads
40 saying: See, (how) you would lay waste the temple of God and in yet
three days (build it); save yourself; if you are the Son of God come
down from the gallows.
41 The chief priests and the elders of the people mocked him saying:
42 Others he saved; himself he cannot save. If he is the king of Israel let
him come down from the tree and we will believe.
43 Since he trusted in God, let him save him now if he wishes, because he
said he is the Son of God.
44 The thieves who were hung with him said to him these very same
words.
45 At the sixth hour, darkness came in all the world and it remained until
the ninth hour.
46 Jesus cried in a loud voice saying, in the holy language: My God, My
God, why have you forsaken me.
47 One of those standing there said: This one is calling for Elijah.
48 Immediately he took spongy-bread, filled it with vinegar and gave it to
him to drink.
49 Others were saying, We will see if Elijah will come and deliver him.
50 Jesus cried another time in a loud voice and sent his spirit to his father.
51 Immediately the curtain of the temple was torn into two pieces, from the
top downwards; the earth shook and the rocks were broken.
52 The graves were opened and many of those asleep in the dust arose.
53 They came out of their graves and after (this) they entered the holy city
and were revealed to many.
54 The captain of the hundred and those standing with him watching Jesus
saw the earthquake and the things which were done and were very afraid
saying: Truly this was the Son of God.
55 Many women were standing there at a distance from them,
those who served Jesus from Galilee unto that time.
56 Among them were Mary Magdalene, Mary the mother of James and
Joseph, and the mother of the sons of Zebedee.
57 At evening time, a rich man from Ramatah came. His name was Joseph
and he was a disciple of Jesus.

58 והלך לפילאטו ושאל לו הגוף מישו״ו. ופילאטוס צוה שיתנוהו לו.
59 ויוסף לקחו וכרכו בבגד משי דק טוב מאד.
60 ושם אותו בקברו שהיה נחצב חדש באבן וישם אבן גדולה על פי הקבר.
62 ולמחרת הפסח גדולי הכהנים והפרושים באו לפילאטו.
63 ואמרו לו אדונינו אנו מזכירים שזה השקרן היה אומר בעודו בחיים שלקץ שלשה ימים יעמוד ויחיה.
64 ולכן צוה לשמור קברו עד יום השלישי שאולי איזה מתלמידיו יבא ויגנוב אותו. ואחר יאמרו לעם שעמד מהמות. ואם זה יעשו גדל יהיה עון האחרון מן הראשון.
65 ופילאטוס אמר להם בקשו שומרים ושמרו היותר טוב שתוכלו.
66 והם שלמו בנין הקבר וחתמוהו והניחו שם שומרים.

פרק כ״ח

1 וביום הראשון שהשבוע בהשכמה באו מריה מגדלינה ומריה אחרת לראות הקבר.
2 ונרעשה הארץ שמלאך ה׳ ירד מן השמים לקבר והפך האבן ועמד.
3 ומראהו היה כשמש ובגדיו כשלג.
4 ומפחדו נבהלו השומרים ועמדו כמתים.
5 ויען המלאך ויאמר לנשים אל תפחדו שאני יודע שאתן מבקשות לישו״ו אשר נתלה.
6 אינו כאן שכבר חי כמו שאמר. לכן באו וראו המקום אשר עמד שם האדון.
7 ולכו מיד ואמרו לתלמידיו שכבר קם שם האדון. והוא יהיה לפניכם ושם תראוהו כאשר אמר לכם.

פרק [illegible]

8 ויצאו הנשים בפחד מהקבר בעבור ראות המלאך ובשמחה רבה לפי שהאדון עמד חי. וירוצו לאמר לתלמידיו.

[illegible]

58 He came to Pilate and asked him for the body of Jesus. Pilate commanded that they should give it to him.
59 Joseph took it and wrapped it in a very fine silk garment.
60 He placed him in his own tomb which had been freshly hewn from
stone and placed a large stone over the entrance of the tomb.
62 On the morrow of the Passover the chief priests and the Pharisees came
to Pilate.
63 They said to him: Sir, we remember that this liar said while still alive
that at the end of three days he would arise and come to life.
64 Therefore command his tomb to be guarded until the third day, since
perhaps one of his disciples might come and steal him. Afterwards they
might say to the people that he arose from death. If they should do this,
the last perversion will be greater than the first.
65 Pilate said to them: Search out guards (and) guard it as well as you can.
66 So they completed the structure of the tomb, sealed it, and placed a
guard there.

Chapter 28

1 On the first day of the week, early in the morning, Mary Magdalene
and the other Mary came to see the tomb.
2 Then the earth shook because the angel of the Lord descended from
heaven to the tomb, overturned the stone, and stood still.
3 His appearance was like the sun and his garments like snow.
4 From the fear of him the guards were dismayed and stood like dead
men.
5 The angel answered and said to the women: Do not fear for I know that
you seek Jesus who was hung.
6 He is not here for he is already alive as he said. Come, therefore, and
see the place where the Lord arose.
7 Then go immediately and tell his disciples that the Lord has already
arisen there. He will be before you and there you will see him as he
told you.
8 The women went out of the tomb with fear because they had seen the
angel, but with great joy because the Lord had come back to life. They
ran to tell his disciples.

9 והמה הולכות ויש״ו עבר לפניהם אומר השם יושיעכן, והם
קרבו אליו ויקדו לו וישתחוו לו.
10 אז אמר להן יש״ו אל תפחדו אמרו לאחי שילכו לגליל ושמה
יראוני.
11 ובעוד שהן הולכות איזה מהשומרים באו לעיר והגידו
לגדולי הכהנים כל המעשה.
12 ויתועדו לעצה עם זקני העם. ויתנו ממון רב לפרשים.
13 ויאמרו להם אתם תאמרו שבאו תלמידיו לילה וגנבוהו בעודכם
ישנים.
14 ואם זה יבא לאזני פילאטו אנו נדבר עמו בענין יניחכם.
15 והם לקחו הממון ואמרו כן כמו שלמדום. וזה הדבר בסוד בין
היהודים עד היום הזה.
16 ואחר זה באשר השנים עשר תלמידיו הלכו לגליל נראה להם בהר
17 אשר בו התפללו. וכאשר ראוהו השתחוו לו ויש מהם שנתספקו בו.
18 ויש״ו קרב אליהם ויאמר להם לי נתן כל היכולת בשמים ובארץ.
19 לכו אתם
20 וישמרו אותם לקיים כל הדברים אשר צויתי אתכם עד עולם.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

9 As they were going Jesus passed before them saying:
May the Name deliver you. They came near to him, bowed down to
him, and worshipped him.
10 Then Jesus said to them: Do not be afraid; tell my brothers that they
should go to Galilee and there they will see me.
11 While they were going some of the guards entered the city and de-
clared to the chief priests all that had happened
12 They came together for counsel with the elders of the people. Then
they gave much money to the horsemen
13 and said to them: Say that his disciples came by night and stole him
while you were sleeping.
14 If this should come to the ears of Pilate we will tell him that he should
leave you alone.
15 They took the money and said thus as they instructed them. This is the
word [held] in secret among the Jews unto this day.
16 After this when his twelve disciples came to Galilee he appeared to
them in the mountain where they had prayed.
17 When they saw him they worshipped him, but there were some of them
who doubted him.
18 Jesus drew near to them and said to them:
To me has been given all power in heaven and earth.
19 Go
20 and (teach) them to carry out all the things
which I have commanded you forever.

Document Outline

- Hebrew Gospel of MATTHEW by George Howard
    - Title page - pp. ii-iii
    - Contents - pp. iv-v
    - Preface - pp. vi-vii
        - Acknowledgments - pp. viii-ix
        - Introduction - pp. xx-xi
            - pp. xii-xiii
    - Part One - Text and Translation - pp. xiv-1
        - Matt 1:1-13 pp. 2-3
        - Matt 1:14-2:2 pp. 4-5
        - Matt 2:3-14 pp. 6-7
        - Matt 2:15-3:4 pp.8-9
        - Matt 3:5-15 pp.10-11
        - Matt 3:16-4:13 pp. 12-13
        - Matt 4:14-25 pp. 14-15
        - Matt 5:1-18 pp. 16-17
        - Matt 5:19-30 pp. 18-19
        - Matt 5:31-44 pp. 20-21
        - Matt 5:45-6:8 pp. 22-23
        - Matt 6:9-23 pp. 24-25 - The Lord's prayer
        - Matt 6:24-7:5 pp. 26-27
        - Matt 7:6-18 pp. 28-29
        - Matt 7:19-8:3 pp. 30-31
        - Matt 8:4-16 pp. 32-33
        - Matt 8:17-28 pp. 34-35
        - Matt 8:29-9-8 pp. 36-37
        - Matt 9:9-20 pp. 38-39
        - Matt 9:21-35 pp. 40-41
        - Matt 9:36-10:9 pp. 42-43
        - Matt 10:10-22 pp. 44-45
        - Matt 10:23-39 pp. 46-47

- Matt 10:40-11:12 pp. 48-49
- Matt 11:13-25 pp. 50-51
- Matt 11:26-12:9 pp. 52-53
- Matt 12:10-25 pp. 54-55
- Matt 12:26-38 pp. 56-57
- Matt 12:39-13:1 pp. 58-59
- Matt 13:2-18 pp. 60-61
- Matt 13:19-30 pp. 62-63
- Matt 13:31-43 pp. 64-65
- Matt 13:44-58 pp. 66-67
- Matt 14:1-16 pp. 68-69
- Matt 14:17-29 pp. 70-71
- Matt 14:30-15:10 pp. 72-73
- Matt 15:11-27 pp. 74-75
- Matt 15:28-16:1 pp. 76-77
- Matt 16:2-16 pp. 78-79
- Matt 16:17-28 pp. 80-81
- Matt 17:1-13 pp. 82-83
- Matt 17:14-17 + Mark 9:20-27 pp. 84-85
- Matt 17:19-18:2 + Mark 9:28 pp. 86-87
- Matt 18:3-15 pp. 88-89
- Matt 18:16-28 pp. 90-91
- Matt 18:29-19:9 pp. 92-93
- Matt 19:10-24 pp. 94-95
- Matt 19:25-20:9 pp. 96-97
- Matt 20:10-24 pp. 98-99
- Matt 20:25-21:5 pp. 100-101
- Matt 21:6-21 pp. 102-103
- Matt 21:22-32 pp. 104-105
- Matt 21:33-22:1 pp. 106-107
- Matt 22:2-18 pp. 108-109
- Matt 22:19-33 pp. 110-111
- Matt 22:34-23:4 pp. 112-113
- Matt 23:5-20 pp. 114-115
- Matt 23:22-34 pp. 116-117
- Matt 23:35-24:9 pp.118-119

        - Matt 24:10-27 pp. 120-121
        - Matt 24:28-41 pp. 122-123
        - Matt 24:42-25:8 pp. 124-125
        - Matt 25:9-23 pp. 126-127
        - Matt 25:24-37 pp. 128-129
        - Matt 25:38-26:6 pp. 130-131
        - Matt 26:7-22 pp. 132-133
        - Matt 26:23-36 pp. 134-135
        - Matt 26:37-51 pp. 136-137
        - Matt 26:52-66 pp. 138-139
        - Matt 26:67-27:8 pp. 140-141
        - Matt 27:9-23 pp. 142-143
        - Matt 27:24-38 pp. 144-145
        - Matt 27:39-57 pp. 146-147
        - Matt 27:58-28:8 pp. 148-149
        - Matt 28:9-20 pp. 150-151
    - Mark 9:20-27 pp. 84-85
        - Mark 9:28 pp. 86-87